ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 11. SEPTEMBRA 1975 ŠTEVILKA: 36. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

PLANSKI DOKUMENTI NA SEJAH VSEH TREH ZBOROV OBČINSKE SKUPŠČINE

Za prihodnji četrtek, 18. septembra, predsedniki Boris Bregant, Franc Žerjav in Teodor Kreuzer, sklicujejo redne seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jesenice. Osrednji temi na sejah vseh treh zborov je obravnava planskih dokumentov in sicer osnutka dogovora o družbenem planu SRS za obdobje 1976 – 1980, osnutka temeljev za dogovor o družbenem planu SFR Jugoslavije za isto obdobje, predloga temeljev skupne politike dolgoročnega razvoja SFR Jugoslavije do leta 1985 in pregledal gibanja gospodarstva v občini Jesenice v prvem polletju 1975. Material po prvih treh vprašanjih je objavljen v skupščinskem poročevalcu SRS štev. 17, polletni pregled gospodarjenja v občini in material za ostale točke dnevnega reda pa so delegacije prejele z vabilom. Poleg navedenih vprašanj in potrditev zapisnikov ter pregleda izvrševanja sklepov, bodo vsi trije zbori obravnavali vprašanja, ki jih v nadaljevanju v kratkem posnemamo.

POSPEŠITI REALIZACIJO ŽE SPREJETIH SKLEPOV IN PREDLOGOV UKREPOV

V kratkem polletnem pregledu gibanja gospodarstva v občini Jesenice v prvem polletju 1975 je zajetih 13 temeljnih organizacij združenega dela s sedežem organizacije združenega dela izven jeseniške občine, 15 organizacij združenega dela, ki niso sestavljene iz temeljnih organizacij in pet organizacij združenega dela, ki so sestavljene iz temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti skupnih služb. Izvršni svet občinske skupščine Jesenice, ki je gradivo obravnaval na svoji 55. seji, 2. septembra, predlaga zborom, da poročilo sprejmejo in da k temu ne sprejmejo nobenih dodatnih sklepov razen, da se pospeši uresničevanje že sprejetih sklepov oziroma predloga ukrepov, sprejetih na sejah vseh treh zborov 17. julija, po obravnavi ocene o izvajanju družbenoekonomske politike v občini Jesenice.

Podatki periodičnih obračunov za letošnje prvo polletje kažejo izredno visok porast celotnega dohodka v občini, ki je dosegel 5.229.982 tisoč dinarjev in je v primerjavi z doseženim celotnim dohodkom v istem obdobju lani povečan za 161 odstotkov. Dinamična gospodarska gibanja so pod vplivom visoke stopnje inflacije, ki se kaže tudi v nenehnem naraščanju cen. Na povečanje celotnega dohodka je vplival tudi obračun po temeljnih organizacijah združenega dela oziroma interna realizacija in to predvsem v železarni Jesenice. V gradbeništvu se je celotni dohodek povečal predvsem zaradi povečanega obsega proizvodnje. Če ne bi upoštevali interne realizacije pri ugotavljanju celotnega dohodka, potem je v primerjavi z istim obdobjem lani povečan za 63 %.

Hkrati s povišanim celotnim dohodkom pa so se povečali tudi stro-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Z GRADBIŠČA HLADNE VALJARNE

Pri izgradnji hladne valjarne prehajamo v obdobje montaže naprav. Tako so pričeli z deli na Sendzimir ogrodju. Dela ne napredujejo po pričakovanju. Največ težav je zaradi nedokončanih temeljev in zaradi opreme, ki še ni carinjena. Vse težave so predvsem posledica prepozno poslane dokumentacije od ameriških dobaviteljev ter delno zaradi zamud pri domačih projektantih in zaradi zamud pri dobavi opreme iz ZDA. Bolj ugodno napredujejo dela na regeneraciji kislin, kjer zaključujejo z grobimi montažnimi deli. Zastoj je v glavnem le na prekritju strehe glavne zgradbe in skladišča kislin, ker podjetje Palk še ni dobavilo pločevine.

Posebno pomembna je montaža kotlovnice in izdelava cevnih povezav, ker bo nujno ogrevanje hal v zimskem času, da bodo lahko nemoteno montirali naprave. Tako je v kotlovnici vse pripravljeno za postavitev kotla, ki bo predvidoma prispel naslednji teden, prav tako pa so pričeli z montažo cevovodov od kotlarne do hal hladne valjarne.

Dela na temeljnih napravah ne potekajo po programu. Kot že omenjeno je delno v zaostanku temelj Sendzimir ogrodja (emulzijska klet in strojnica). Temelja previjalne linije in dresiranega ogrodja sta tik pred dovršitvijo, vendar bosta izdelana z zamudo. Na previjalni liniji bomo tudi pričeli z montažo naprav, na dresirnem ogrodju pa se bo, zaradi petmesečne zamude pri gradnji hale in pri kritju strehe, ki na tem delu še ni gotova, montaža začela pozneje. Zaradi nedokončane strehe ne moremo začeti z montažo zvonastih peči, čeprav je del opreme že prispel. Dela na ostalih temeljnih naprav so ponekod že v polnem teku, nekje pa še niso pričela in bo treba mnogo naporov izvajalcev, da bo delo pravočasno izvršeno.

Konstrukcija hal je v zaključni fazi montaže. Posebno bomo pospešili dela na prekritju strehe, kjer je slabo vreme največja ovira pri delih na temljih in pri montaži. Pričeli so tudi z deli na instalaciji ogrevalnih in ventilacijskih naprav v halah, uspešno pa nadpredujejo dela tudi na razsvetljavi hal.

Dobavljen je bil predzadnji žerjav, ki bo montiran in instaliran naslednji teden. S tem bo možno močno pospešiti dela, ki so bila zaradi nedobavljenih žerjavov zelo ovirana.

V tem tednu je prispel vodilni monter firme Production Machinery g. T. A. X Robinson z družino, ki bo pri nas ostal ves čas montaže in testiranja vseh procesnih linij.

DELOVNO MESTO MORAMO PRILAGODITI ČLOVEKU

To bi morali vedeti najprej konstrukterji, tehniki in tehnologi pri oblikovanju delovnih mest, kasneje pa vodje in delavci, ki lahko še marsikatero napako popravijo. Mnogo je dela na tem področju v naši železarni.

V začetku industrijskega razvoja (in marsikje je podobno še danes!) je bil človek – delavec v glavnem privesek stroja: opravljal je operacije, ki jih stroj ni zmogel ali so bile za stroj predrage. Edina naloga delavca je bila, da sledi strojnemu tempu, da mu streže, da se mu skratka prilagodi. Kdor tega ni bil zmožen, je bil enostavno izločen. – Kasneje so spoznali, da je taka praksa nevzdržna, da ima številne negativne učinke, ki skozi stranska vrata zmanjšuje produktivnost: nesreče, bolezni, odsotnost, fluktuacijo, nezadovoljstvo in podobno, ter da so končno pri človeku neke meje njegove zmogljivosti, ki jih je treba upoštevati.

(Nadaljevanje na 2. strani)

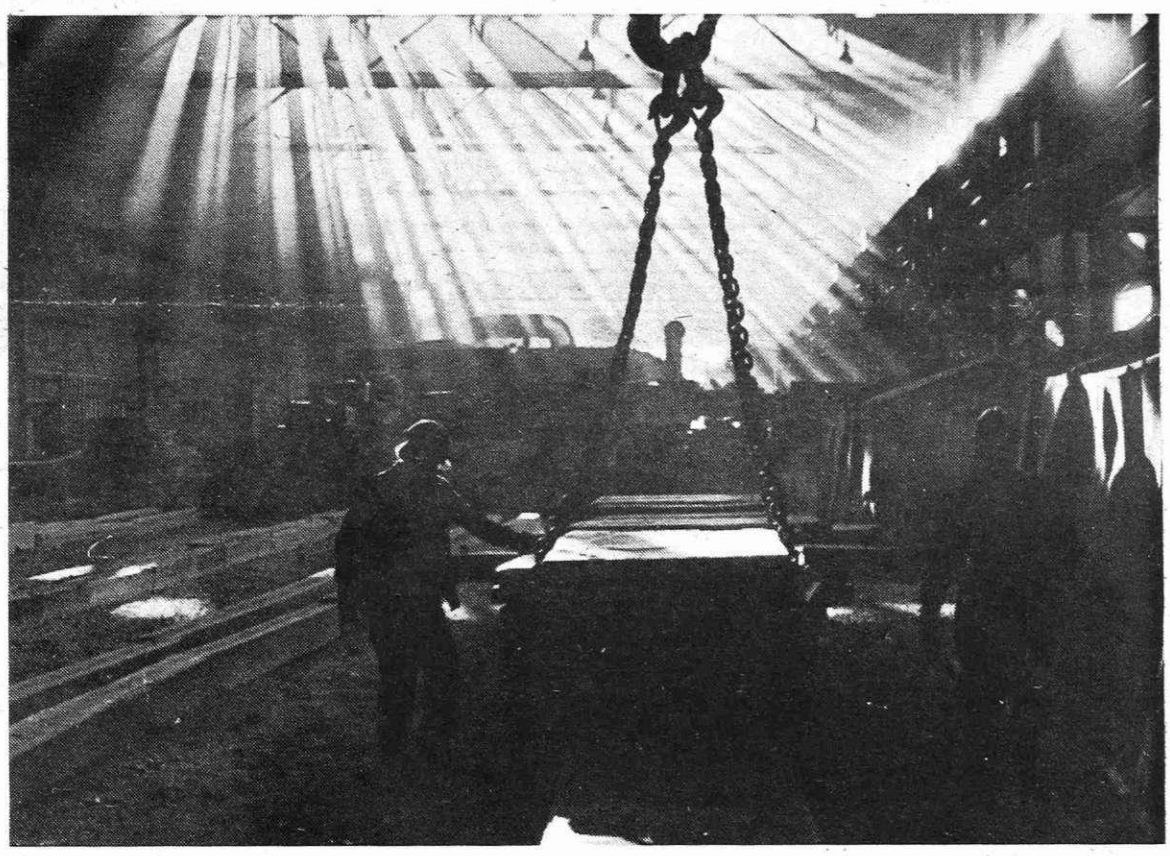

Človek in jeklo (foto Alojz Habjanič)

OSEBNI DOHODEK ZA AVGUST

Za nami je že drugi poletni mesec, ki glede osebnega dohodka v primerjavi s proizvodnjo kaže neko nelogičnost v tem, da je proizvodnja sorazmerno nizka, osebni dohodek pa normalen. Na ta pojav nas je opozorilo tudi pismo glavnega direktorja vsem delavcem Železarne, v katerem ugotavlja, da je bila proizvodnja v juliju in avgustu na kritični meji in sama po sebi ne opravičuje tolikšnih osebnih dohodkov.

Brez dvoma je informacija o nedoseganju proizvodnje zaskrbljujoča, čeprav je stanje podobno letom nazaj. Vprašanje je le, ali visoka odstopanja od planskih zadolžitev le niso tudi posledica teoretičnega planiranja tistih elementov, ki na proizvodnjo vplivajo. Število delovnih dni z normalno ali možno okrnjeno zasedbo ne omogoča enake proizvodnje. Planirani dopusti v letnih mesecih so teoretično vedno precej nižji od resničnih, kar se pri načrtovanju proizvodnje premalo upošteva. Glede osebnih dohodkov pa bi bilo brez dvoma zgrešeno, če bi delavci, ki v letnih mesecih ustvarjajo proizvodnjo pod težjimi pogoji, imeli samo zaradi tega nižje osebne dohodke, ker je del sodelavcev na dopustu.

Sredstva za plačilo dopustov se morajo ustvarjati preko vsega leta, koristijo pa se pretežno v letnih mesecih. Svoječasno smo uprabljali sistem razmejitev in smo na poseben račun izdvajali sredstva, namenjena za plačevanje dopustov. Sedaj je sistem drugačen, v bistvu pa rezultat isti. Dejstvo je, da mora ta proizvodnja in prodaja prinesti toliko dohodka, da so pokriti vsi osebni dohodki izplačani v letu, kar pa ne more veljati za enomesečni obračun. Sicer pa si oglejmo osnovne podatke:

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRAZNOVANJE ŠTORSKIH ŽELEZARJEV

V soboto, 13. septembra, bodo delavci v železarni Štore s svečano sejo delavskega sveta, zborovanjem železarjev in ostalih občanov ter popoldanskim družabno zabavnim srečanjem, praznovali 130-letnico svoje železarne, 30-letnico osvoboditve in 25-letnico delavskega samoupravljanja.

Številnim čestitkam, ki jih ob svojih jubilejih prejemajo sodelavci štorske železarne, se pridružujemo tudi delavci jeseniške železarne z iskrenimi željami za nadaljnji uspešni razvoj njihove železarne in uspešno uveljavljanje novih družbenoekonomskih odnosov.

V ŽELEZARNI VELIK RAZMAH IZOBRAŽEVANJA OB DELU

Po dolgem času smo ustanovili delovodsko šolo, v katero letos vpisujemo tri razrede: dva razreda metalurške in en razred strojne smeri. S študijem bodo kmalu začeli metalurgi na prvi stopnji fakultete za naravoslovje in tehnologijo. Pred vrati je obsežno izobraževanje in usposabljanje za novo hladno valjarno in še bi lahko naštevali. Ob tem pomembnem naporu, s katerim želimo resnično izpolnjevati družbeni dogovor o načelih za izvajanje kadrovske politike, pa se pri izboru kandidatov in nekaterih drugih vprašanjih pojavljajo sumničenja in kritike, ob katerih imajo organizatorji občutek, da so za svoj trud prej tepeni, kot nagrajeni. Kljub temu menimo, da bo začeto delo, v katerega bo še vloženo mnogo časa in dodatnih finančnih sredstev, obrodilo sadove.

Izobraževanje postaja integralni del enotnega procesa vsega dela. Izobraževanje v OZD lahko opredelimo kot socialno – delovni sistem, ki mora imeti organizacijo usmerjeno k jasno definiranim ciljem.

Cilji izhajajo iz poslovne in razvojne politike OZD, iz razvoja družbeno- ekonomskih odnosov in obstoječega stanja. Ti cilji so opredeljeni predvsem zaradi potreb po:

– neprestanem izboljševanju in dvigu izobrazbene ter kvalifikacijske strukture kadrov, v skladu s spremembami, ki se javljajo v tehnologiji, organizaciji dela in samoupravnih odnosih.

– pravočasnem zagotavljanju kvalitetnih kadrov glede na planirane potrebe po kadrih ustreznih profilov, stopenj in smeri.

Da se tega v Železarni zavedamo in poskušamo potrebe zadovoljiti, nazorno kaže grafikon o dodeljevanju študijskih ugodnosti v zadnjih šolskih letih.

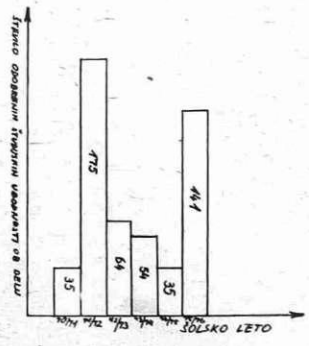

Glede na to, da primanjkuje ustreznega delovodskega kadra in da ima tudi obstoječi kader v glavnem težave pri svojem delu, smo skupaj z ŽIC organizirali delovodsko šolo, ki bo v bodoče usposabljala delovodski kader za Železarno in okoliška podjetja. Za starejše delovodje pa bo organizirana druga oblika izobraževanja s poudarkom na gradivu, za katerega vemo, da je v praksi najbolj potrebno in ki smo ga doslej že posredovali v dveh zaporednih seminarjih (1971 in 1973).

V delovodski šoli mora pridobiti delavec z aktivnim učenjem toliko splošne in strokovne izobrazbe, da se bo kot relativno zgrajena osebnost izoblikoval v vsestransko razvito, kritično in ustvarjalno, socialistično samoupravljalsko osebnost z razvitimi sposobnostmi in navadami, da bo kot delovodja usposobljen za:

– pravilno sprejemanje, razvijanje in uveljavljanje samoupravnih socialističnih odnosov,

– vodenje in delo s posamezniki ter skupinami,

– prenašanje najnovejših tehnoloških dosežkov v proizvodnjo,

– operativno pripravo in organizacijo dela,

– zagotavljanje in izvajanje varstva pri delu.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DELOVNO MESTO MORAMO PRILAGODITI ČLOVEKU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pogled se je obrnil na stroj in delovne naprave: če se mora človek prilagajati njim, naj velja tudi obratno! Nastala so številna spoznanja s področja tehnike, anatomije, fiziologije, psihologije ipd., združena v kompleksno vedo — ergonomiko.

V tem sestavku si bomo ogledali nekaj pravil, ki naj olajšajo zlasti fizični napor pri delu.

Čeprav je res, da se delež fizičnega dela v sodobni proizvodnji (tudi pri nas) vedno bolj zmanjšuje, pa bo vsaj v železarnah še nekaj časa vredno posebne pozornosti. Prepričani smo, da bi si z uporabo 15 pravil E. R. Tichauerja (razdeljenih v tri skupine po pet pravil, od katerih bomo zaradi enostavnosti na kratko predstavili 11 pravil) lahko precej olajšali delo na marsikaterem delovnem mestu v naši železarni.

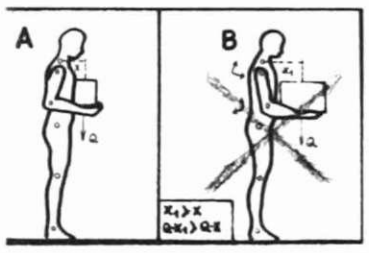

Slika 1 — Pri ročnem prenašanju bremen nastaja moment zvijanja hrbtenice, ki je enak M je Q×X, pri čemer pomeni Q je teža bremena, X je oddaljenost predmeta od hrbtenične osi. Na sliki vidimo, da je v primeru A ob isti teži bremena manjša oddaljenost kot pri B in zato manjši moment, torej boljša rešitev.

POLOŽAJ TELESA PRI DELU (I. skupina pravil)

1. pravilo: Komolce moramo držati nizko. Razporeditev delovnih naprav ali način dela ne sme siliti delavca, da bi dvigoval komolce za 10 cm več, kot je njihova normalna lega pri delu. Rezultati raziskav kažejo, da kršitev tega pravila manjšuje produktivnost.

2. pravilo: Obremenjevanje (zvijanje) hrbtenice mora biti čim manjše. Čimbolj je predmet oddaljen od telesa, večji moment povzroča, in s tem večje obremenjevanje hrbtenice. Zato se lahko dogodi, da majhno breme bolj oddaljeno od telesa, povzroči večjo obremenitev, kot večje breme tik ob telesu. (O tej temi je bilo sicer v Železarju že precej napisanega).

3. pravilo: Izogibati se moramo dvigovanju, ki ga mogoče niti ne opazimo. Vsakdo ve iz lastne izkušnje, da je mnogokrat občutil zaj določen napor že tedaj, ko je sedel na stolu in je moral pobrati nekaj s tal. Zavedati se namreč moramo, da z dvigovanjem bremena premagujemo (pri lahkih bremenih) zlasti lastno težo.

Zato moramo razne posode z deli postaviti v manipulativno višino, pognjeno k delavcu, da zmanjšamo dvigovanje na minimum. Nevarnost tudi je, da načrtujemo preveč ravne in kratke gibe, ki jih delavec s težavo izvaja, težje kot pri večji osebni svobodi gibov.

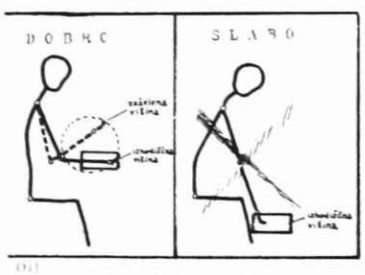

Slika 2 — Pri dvigovanju bremena premagujemo tudi lastno težo telesa, zato moramo s primerno ureditvijo ločiti vse take gibe.

4. pravilo: Celoten delovni prostor moramo dobro videti brez obračanja glave. To pravilo odpirajo naslednje ugotovitve, posebej pomembne za del. mesta s poečano nevarnostjo:

1. Gibanje glave je petkrat počasnejše kot gibanje oči, zato je včasih v vidnem polju nemogoče s premikanjem glave zasledovati premikajoči predmet.
2. Pri opazovanju oz. gledanju »na stran« ali »postrani« se lahko dogodi, da zaznavamo le z enim očesom, kar zmanjšuje globinsko ostrino vida, ki je tako pomembna ali celo odločilna pri mnogih prometnih poklicih, kjer je potrebno presojati medsebojne oddaljenosti in hitrosti gibanja predmetov.

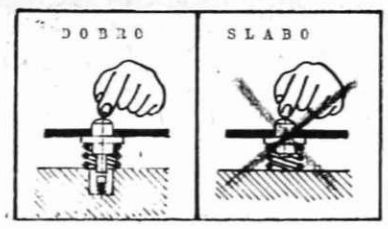

Slika 3 — Različni gumbi, ročice, ipd. morajo biti amortizirani.

4.3. Neprestano gibanje glave vodi do preobremenitev v vratnem predelu in odtod do obolenj.

4.4. Vidno polje delavca ne sme biti nikdar konstruirano za »sredn-jo« ali »povprečno« postavo, saj so se vse take rešitve pokazale kot neustrezne. Upoštevati moramo minimum in maksimum, torej morajo biti sedeži in podobno narejeni tako, da se lahko premikajo oz. prilagajajo vsakemu posamezniku (npr. navzgor — navzdol glede na telesno višino).

DELOVNO OBMOČJE (II. skupina pravil)

1. pravilo: Ne smemo ovirati krvnega obtoka.

To pravilo zajema naslednja področja, kjer se otežuje cirkulacija krvi:

1.1. Telesni položaj — npr. pri dolgotrajnem stanju začnejo otekati noge, pri dolgotrajnem sedenju se pojavijo bolečine v križu.

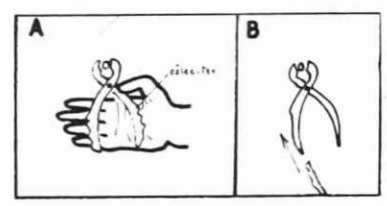

Slika 4 — Klešče, ki so na svojih ročicah ožlebljene glede na srednje ali »povprečne« ali »normalne« mere prstov, so le izjemoma primerne za delavca (A), poleg tega pa ožlebitve pri dlaneh samo motijo. Pri dolgotrajni uporabi klešč je veliko boljša izvedba B, kjer se potegne na ročico prevleka, prilagojena posebej vsakemu posamezniku.

1.2. Pritiski na posamezne telesne predele — npr. pri sedenju na slabem stolu.

1.3. Situacije, ki jih pri delu povzroča statično delo — npr. dolgotrajno držanje ali fiksiranje nekega predmeta brez gibanja, stiskanje predmeta v dlaneh, držanje pritisnjenega pedala z nogo ipd. B. Schulte celó meni, da je to najvažnejše oz. kar edino pravilo: **Izogibaj se statičnega dela!**

1.4. Neprestano ponavljanje istih delovnih gibov, zlasti enostavnih.

2. pravilo: Odpraviti moramo vpliv vibracij na delavca.

Pri tem je treba predvsem opozoriti na vibracije frekvence 6—10 Hz, ki povzročajo resonančne pojave z večino notranjih organov pri človeku.

3. pravilo: S telesom se ne smemo niti zadevati niti dotikati delovne opreme.

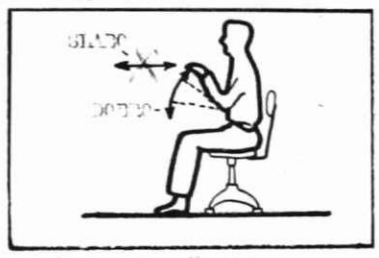

Slika 5 — Naravno gibanje v tem položaju poteka v loku, gibi v višini prsi pa so neugodni.

Zagotovljena mora biti svoboda gibanja, in to ne samo v neposrednem manipulativnem območju, ampak tudi pri pomožnih gibih, kar se mnogokrat zanemarja.

4. pravilo: Odpraviti moramo močne pritiske prstov in dlani.

Dolgotrajno držanje ali ponavljanje namreč vodi v otrdelost. Gumbi, ročice ipd., zlasti bolj trdi, morajo biti amortizirani. Klešče, komandne ročice, držala in podobno z ožlebitvijo se niso izkazala. Videti je, da je treba ožlebitev prilagoditi vsakemu posamezniku. Nazorno bo to pravilo pojasnjeno na slikah 3. in 4.

UČINKOVITOST GIBOV (III. skupina pravil)

2. pravilo: Omejiti moramo stegovanje (doseganje) naprej, večje od 40 cm.

To pravilo je posebej pomembno tedaj, ko stegovanje spremlja dvigovanje rok in je deloma povezano z 2. pravilom I. skupine.

3. pravilo: Izločiti moramo potiskanje ali vleko predmetov (vozil) v višini prsi.

Ti gibi so namreč zelo težavni in neprijetni ne da bi pri tem uporabili iztegovanje komolcev, kar pa je v nasprotju s 1. pravilom skupine I., kar kaže nazorno slika 5.

4. pravilo: Izločiti hkratne gibe prijemanja in manipulacije.

Prijemanje predmetov (vzvodov, ročic, koles ipd.) med gibanjem je nezanesljivo in nenatančno. Če ga že uporabimo, mora biti usmerjeno povsem na konec določene gibalne poti.

PREGLEDNA TABELA PRAVIL

Če strnemo navedena pravila v skupno tabelo, se nam prikaže naslednja preglednica po E. R. Tichauerju:

PRAVILO	SKUPINA PRAVIL I.	II.	III.
	Položaj telesa pri delu	**Delovno območje**	**Učinkovitost gibov**
1.	Komolce moramo držati nizko	Ne smemo ovirati krvnega obtoka.	Izpuščeno.
2.	Obremenjevanje (zvijanje) hrbtenice mora biti čim manjše.	Odpraviti moramo vpliv vibracij na delavca.	Omejiti moramo stegovanje (doseganje) naprej, večje od 40 cm.
3.	Izogibati se moramo dvigovanju, ki ga mogoče niti ne opazimo.	S telesom se ne smemo niti zadevati niti dotikati delovne opreme.	Izločiti moramo potiskanje ali vleko predmetov (vozil) v višini prsi.
4.	Celoten delovni prostor moramo dobro videti brez obračanja glave.	Odpraviti moramo močne pritiske prstov in dlani.	Izločiti moramo hkratne gibe prijemanja in manipulacije.
5.	Izpuščeno.	Izpuščeno.	Izpuščeno.

ZAKLJUČEK

Olajševanje fizičnega napora, kjer ga še ni zamenjala ali ga ne more zamenjati mehanizacija in avtomatizacija, pomeni pomemben prispevek k dvigovanju produktivnosti dela, zmanjševanju obolenj, nesreč, odsotnosti in fluktuacije delavcev ter nasploh ugodno deluje na njihovo boljše počutje in zadovoljstvo pri delu.

Najbrž moramo priznati, da v naši železarni na tem področju (ergonomike) še nismo veliko storili in da je to dokaj perspektivno delo za bodočnost. Res je, da na delovne naprave, ki jih kupimo, večkrat ne moremo veliko vplivati, čeprav so v sodobnih konstrukcijah ergonomska načela večinoma upoštevana. Deloma bi te stvari lahko usmerjali ljudje, ki odločajo o nabavi delovnih naprav (strojev, orodij), še bolj pa lahko vplivamo na tiste vidike dela, ki so povezani z metodami oz. organizacijo dela. Ob tem se nam ponuja vprašanje, ali ni to široko področje primerno tudi za delovanje izumiteljstva in racionalizatorstva, saj bi to pomenilo njegovo vsebinsko obogatitev.

Prav zato bomo sorodno problematiko (v tem sestavku je prikazan le delček) vključevali npr. v novoustanovljeno delovodsko šolo na Jesenicah ter v nekatere druge oblike šolanja ter informiranja; s tem bomo ob ustrezni strokovni pomoči zasnovali širok temelj za prodiranje uporabnih načel v neposredno prakso.

Franc Belčič

NOVI OBRATOVODJA STROJNIH DELAVNIC

Sedanji obratovodja strojnih delavnic Jaka Soklič je s 1. septembrom odšel na novo delovno mesto v Železarski izobraževalni center. Za vršilca dolžnosti obratovodja strojnih delavnic pa je bil imenovan JOŽE RAVNIK. Iz tajništva TOZD VET

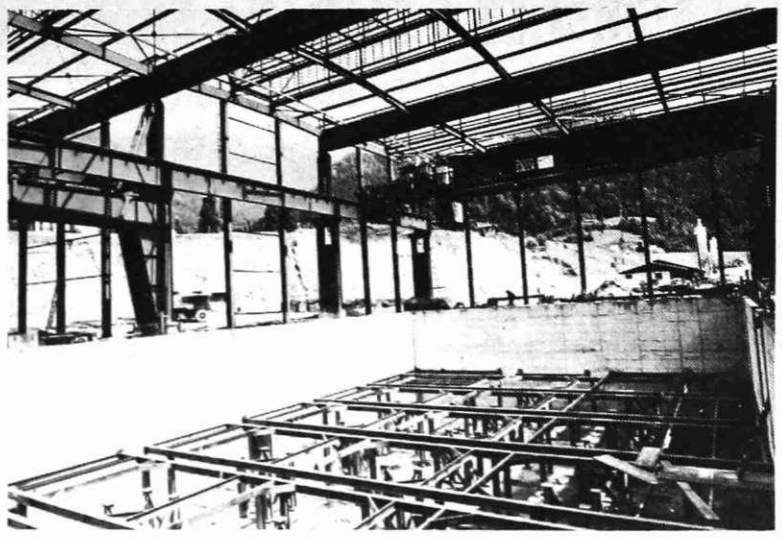

Množica opažev in drobnih del je potrebna za betoniranje podnožij za posamezne naprave v hladni valjarni

REALNE MOŽNOSTI, DA NAŠI NOVATORJI LETOS DOSEŽEJO 20.000.000 DIN KORISTI IN PRIHRANKOV

Akcija pristojnih in odgovornih v Železarni v cilju mobilizacije čim večjega števila zaposlenih v TOZD, obratih in oddelkih Železarne v tehnično inventivno dejavnost, je že v prvem polletju letošnjega leta, ki je proglašen za leto TIIL 75, leto tehničnih inovacij in zaščite industrijske lastnine dosegla spodbudne rezultate. Povečalo se je število aktivnih individualnih novatorjev, bistveno pa se je povečalo tudi število zelo koristnih in kakovostnih tehničnih izboljšav, ki izkazujejo večje prihranke in koristi.

Iznajditelji in novatorji se prizadevno in uspešno timsko lotevajo odstranjevati večje in težje probleme v proizvodnji in tehnologiji. Število avtorjev izboljševalnih predlogov se veča vzporedno s številom tehničnih izboljšav in koristmi ter prihranki. Na spisku iznajditeljev se vedno bolj pogosto pojavljajo poleg prizadevnih in uspešnih kvalificiranih in visokokvalificiranih neposrednih proizvajalcev in vzdrževalcev tudi delovodje, asistenti, tehnologi, vodje oddelkov, obratovodje in inženirji ter vodje posameznih TOZD ter sodelavci raziskovalnega oddelka. Število iznajditeljev se veča in množi. V letošnjem letu je napredek viden in razveseljiv ter spodbuden v vsakem pogledu.

Služba za inventivno aktivnost pri sektorju za ekonomiko in organizacijo je navezala najtesnejše stike z društvom inženirjev in tehnikov in društvom iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav. Iniciativo za nujno potrebo — čim tesnejše sodelovanje so podprli v Železarni tehnično proizvodni sektor, sindikalne organizacije in vse druge družbenopolitične organizacije.

Velik prispevek k razširjeni in kakovostni tehnični inventivni dejavnosti je prav gotovo tudi nov samoupravni sporazum o izumih, ki velja za vse OZD v okviru sestavljene organizacije združenega dela Slovenske Železarne. Pospešeno in objektivno ocenjevanje tehničnih izboljšav in spodbudno nagrajevanje uspešnih iznajditeljev prav tako stimulativno vpliva na inventivno delo.

V osmih mesecih letošnjega leta so naši avtorji ustvarili in prihranili 12,249.595 din. To kaže na realne možnosti, da v letošnjem letu dosežemo 20,000.000 din prihrankov in koristi. To bi bil velik in lep prispevek k stabilizaciji in rentabilnosti naše OZD. Štiri komisije za inventivno delo v TOZD Talilnice, Valjarne, Hladne predelave in VET, bodo imele do konca leta po letnih oddihih in odmorih še štiri seje na katerih bodo avtorji prikazali koristi in prihranke svojih delovnih in tehnoloških inventivnih dosežkov.

V ŽELEZARNI VELIK RAZMAH IZOBRAŽEVANJA OB DELU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Odbor za kadre pri DS ŽJ in kadrovski sektor sta objavila razpis za študijske ugodnosti tudi za kandidate, ki bi želeli obiskovati delovodsko šolo, in sicer so bili določeni splošni pogoji:

— da so kandidati s svojim dosedanjim delom dokazali uspešnost in perspektivnost,

— da zadovoljujejo psihofizičnim zahtevam šolanja.

Posebni pogoji pa so bili:

— da ima kandidat ustrezno poklicno šolo in tri leta delovnih izkušenj v ŽJ,

— da ima dokončano ŠMD in pet let delovnih izkušenj v ŽJ,

— da ima dokončano osnovno šolo in 10 let ustreznih delovnih izkušenj v ŽJ,

— da ima nedokončano osnovno šolo in 15 let ustreznih delovnih izkušenj.

Na razpis se je prijavilo 124 delavcev naše železarne.

Pri upoštevanju navedenih kriterijev, priporočila obrata in družbenopolitičnih organizacij, rezultata psihološkega testiranja in upoštevanja prijav za delovna mesta v novi hladni valjarni, je dobilo študijske ugodnosti 67 delavcev, ostali pa so zaradi neizpolnjevanja pogojev razpisa ter v nekaterih primerih zaradi presežka prijavljenih iz enega obrata (strojne delavnice) odpadli in bodo lahko pridobili študijske ugodnosti v naslednjih letih — seveda, če bodo izpolnjevali razpisne pogoje.

Iz posameznih obratov so dobili negativno rešene prošnje tudi taki, ki so potencialni kandidati za delovodje in so družbenopolitično aktivni, vendar so na testih pokazali raven, s katero bi zelo težko sledili zahtevam predmetnika te šole. Za take delavce nameravamo v letošnjem letu organizirati pripravljalni seminar in če ga bodo uspešno opravili — bodo v naslednjem šolskem letu dobili študijske ugodnosti za šolanje na delovodski šoli.

Jože Kobentar
Kadrovski sektor

ZAHVALA ORGANIZATORJEM III. SREČANJA BORCEV IN AKTIVISTOV NOV

Vsi udeleženci III. srečanja delavcev — nekdanjih borcev in aktivistov NOV iz železarne Jesenice, ki je bilo 30. avgusta v Štorah, se vsem organizatorjem in izvajalcem kulturnega programa in tega srečanja na sploh, najprisrčneje zahvaljujemo. Predvsem velja neizmerna zahvala za izkazano gostoljubnost in nepozabno tovariško prisrčnost.

Vsi udeleženci tega srečanja smo bili izredno zadovoljni in prepričani, da se na tak način še bolj krepijo medsebojni tovariški odnosi in tradicionalno razvija revolucionarni duh narodnoosvobodilne borbe in kolektivna zavest v dobro nas vseh in naše socialistične družbene skupnosti.

Aktiv delavcev — borcev in aktivistov NOV Železarna Jesenice

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V AVGUSTU

Obrat	Skupna proizvodnja			Gotova proizvodnja			Odprema
	Program	Izvršitev	%	Program	Izvršitev	%	
Plavž	12.800	13.517,7	105,6				
SM jeklarna	25.500	26.074,6	102,3				
El jeklarna	15.000	15.641,0	104,3				
Livarne	145	159,9	110,3	50	53,0	106,0	53,0
Šamotarna	1.280	1.309,4	102,3	250	150,6	60,2	150,6
TOZD TALILNICE	54.725	56.702,6	103,6	300	203,6	67,9	203,6
Bluming	36.600	37.428,6	102,3	1.140	1.398,0	122,6	1.438,6
Štekel	7.700	7.409,0	96,2	3.870	4.424,5	114,3	4.177,5
Term. obdel.	2.900	2.987,3	103,0	2.900	2.987,3	103,0	2.887,6
SKUPAJ:	47.200	47.824,9	101,3	7.910	8.809,8	111,4	8.503,7
Valj. žice	10.300	9.032,5	87,7	2.500	2.593,4	103,7	2.403,1
Valj. prof.	2.600	3.071,9	118,1		494,3		186,3
Valj. deb. ploč.	8.150	8.244,8	101,2	8.050	8.147,3	101,2	8.289,2
TOZD VALJARNE	68.250	68.174,1	99,9	18.460	20.044,8	108,6	19.382,3
Hladna valj.	2.700	2.506,7	92,8	2.590	2.363,1	91,2	2.337,9
Žičarna	5.200	5.104,6	98,2	3.500	3.429,3	98,0	3.376,3
Profilarna	2.065	1.757,6	85,1	2.005	1.727,0	86,1	1.656,9
Podbojarna	40	27,0	67,5	40	27,0	67,5	16,1
Jeklovlek	1.770	1.970,4	111,3	1.770	1.970,5	111,3	1.923,8
Elektrodni:	1.300	1.389,4	106,9	1.295	1.381,0	106,6	1.352,6
– elektrode	1.300	1.295,1	99,6	1.295	1.287,2	99,4	1.263,1
– prašek		94,3			93,8		89,5
Žebljarna:	930	819,6	88,1	925	816,8	88,3	807,3
– žeblji	845	752,1	89,0	845	752,0	89,0	742,5
– bod. žica	80	64,8	81,0	80	64,8	81,0	64,8
– sekanec	5	2,7	54,0				
TOZD PREDELAVA	14.005	13.575,3	96,4	12.125	11.714,7	96,6	11.470,9
SKUPAJ	136.980	138.452,0	101,1	30.885	31.963,1	103,5	31.056,8
Cest. odboj. + deli	40			40			8,4
ŽELEZARNA	137.020	138.452	101,0	30.925	31.963,1	103,4	31.065,2

TOZD talilnice

Plavž:

Plan, ki je predvideval 12.800 ton surovega železa, je bil presežen za 5,6 %. Odstotek žvepla v grodlju je bil 0,051, kar je preveč, posebno na peči 2. Poraba koksa s 658 kg/t je sicer pod planom, vendar je bila letos v petih mesecih nižja.

Martinarna:

Mesečni program je bil presežen za 2,3 %. Šaržni časi so bili 6 ur 52 minut, na dan pa je bilo izdelanih 13,3 šarž, medtem, ko je cilj 15 šarž. Vzrok je tudi v tem, ker so bile pet dni v obratovanju le tri peči. Brez zapiranja je bilo odlitih 24 šarž, kar je 5,8 %.

Elektro jeklarna:

Elektrojeklarji so plan presegli za 4,3 %. Delali so po 9,4 šarže na dan, pred tem pa so jih tudi že po deset. Ugotavljamo, da je preveč zastojev, lomov elektrod in drugih okvar.

Livarna:

Livarna je poleg tega, da je presegla program proizvodnje za 10,3 %, tudi izboljšala izplen na jeklu za 2,6 %.

Šamotarna:

Izdelali so 511 ton opek na Pauker stiskalnici, oziroma 36 ton manj kot so predvidevali, zaradi pomanjkanja mase in zaradi okvar. Sicer pa so plan presegli za 2,3 %

Stanko Šop

TOZD Valjarne

Valjarna bluming:

Gotova proizvodnja je bila za dobra dva odstotka presežena, blagovna proizvodnja pa za skoraj 29 odstotkov. Rezultat bi bil še mnogo boljši, boljši rezultat smo tudi pričakovali, zaradi vključitve potisne peči v obratovanje v zadnji tretjini meseca.

Visoki zastoji, predvsem večja okvara ležaja na pogonskem vretenu bluminga, je bistveno vplivala na nižjo proizvodnjo, kot smo jo pričakovali.

Valjarna štekel:

Valjarna štekel je za malenkost zaostala za planirano gotovo proizvodnjo predvsem zaradi pomanjkanja vložnega materiala v mesecu juliju, kot posledice okvare tlačene matice nastavne naprave na blumingu. Zaradi tega je pričela obratovati tretja izmena Bronx škarij šele sredi avgusta, kar je razlog, da plana gotove proizvodnje nismo dosegli.

Blagovna proizvodnja je bila prekoračena.

Valjarna 2400:

Plan skupne proizvodnje v mesecu avgustu ni bil izpolnjen. Vzrok je predvsem v pomanjkanju vložnega materiala v prvi polovici meseca. Po pričetku obratovanja potisne peči v valjarni bluming se je oskrba z vložnim materialom izboljšala, vendar izpada valjarna ni mogla več nadomestiti. Operativni program blagovne proizvodnje je bil dosežen na račun zmanjšanja medfaznih zalog pločevine.

Valjarna žice:

V mesecu avgustu so valjavci v valjarni žice izpolnili le 87 odstotkov operativnega programa. Zastoji, ki so v zadnjih mesecih bili višji od planiranih, so v avgustu znašali 42,92 odstotkov. Pogoste mehanske in elektro okvare izredno motijo potek valjanja, saj je bilo teh prekinitev kar 307 zaradi česar se poslabšuje tudi izplen, saj izpade v izmeček pri prekinitvi en kolobar ali 240 kg.

Izredne težave so bile tudi vsled pomanjkanja delovne sile (neizpolnjen normativ) in bolovanja.

Valjarna profilov:

Plan skupne in blagovne proizvodnje je bil presežen. Valjarna je v mesecu avgustu obratovala dobro predvsem na račun dobro pripravljenih programov valjanja in vložnega materiala. Svoje obveze je presegla kljub temu, da so bili zastoji med obratovanjem sorazmerno visoki.

Božidar Bartelj

TOZD Hladna predelava

Proizvodnja v TOZD Hladna predelava je bila v mesecu avgustu najnižja v primerjavi s predvidenim družbenim planom. Dosežena proizvodnja znaša samo 92.4 odstotke predvidene z družbenim načrtom, v odnosu na predvideni program proizvodnje za avgust pa znaša proizvodnja 96,4 odstotke. V posameznih obratih smo dosegli naslednje rezultate:

Hladna valjarna:

Hladno valjanih trakov smo v tem mesecu izdelali samo 2.506 ton ali 92,8 odstotkov programa odnosno družbenega načrta. Pomanjkanje naročil, sprememba asortimenta in povečana odsotnost so razlogi za manjšo proizvodnjo. Pomanjkanje naročil v profilarni odnosno podbojarni se odraža tudi v hladni valjarni.

Žičarna:

Proizvodnja žice je dosegla samo 93,1 odstotek predvidene z družbenim načrtom in 98,2 odstotka predvidene s programom. Predelava tuje žice je popolnoma izpadla, zato primerjava z družbenim načrtom, ki je to predvideval, ni realna. Program je to upošteval, zato je proizvodnja tudi praktično enaka programu.

Manjša proizvodnja kot je bila predvidena pa je zaradi neredne in nezadostne preskrbe z vložkom, nadnormalno velike bolezenske odsotnosti in pomanjkanja žičarjev.

Profilarna:

Proizvodnja profilov je bila najnižja v tem letu in je dosegla samo 84,9 odstotkov predvidene z družbenim planom in 85,1 odstotek predvidene z operativnim načrtom za mesec avgust.

Pomanjkanje naročil odnosno izredno male pozicije po dimenziji, sta osnovna razloga za nizko proizvodnjo. Izdelava 56 ton profilov za novo hladno valjarno v osmih različnih oblikah in dimenzijah je zahtevala tudi toliko menjav in 48 ur zastojev zaradi menjav. Samo pri tem naročilu smo zaradi menjav izgubili 63 ton proizvodnje.

Pri vseh naročilih smo v avgustu imeli 465 ur menjav oziroma 28 odstotkov vseh zastojev, v lanskem letu pa samo 19 odstotkov. To pomeni 129 ur več zastojev odnosno 383 ton manjšo proizvodnjo. Osvajanje novih profilov pa še dodatno prispeva k zmanjšanju proizvodnje.

Podbojarna:

Težave v proizvodnji odnosno prodaji so enake kot prejšnje mesece. Osvajanje proizvodnje profilov v profilarni in hladni valjarni pa težave v proizvodnji podbojev samo še povečuje.

Jeklovlek:

Kljub povečanemu številu dopustov poteka proizvodnja v tem obratu zelo dobro. Proizvodnja je sicer nekoliko manjša kot prejšnje mesece, vendar še vedno dosega 111,3 odstotke predvidene z družbenim planom.

Elektrodni obrat:

V mesecu avgustu smo zopet dosegli proizvodnjo, predvideno z družbenim načrtom. V osmih mesecih v tem letu smo štirikrat dosegli proizvodnjo predvideno z družbenim načrtom. Zato lahko uspeh v proizvodnji v mesecu avgustu ocenjujemo še toliko bolje.

Manjšo proizvodnjo elektrod smo dosegli predvsem zaradi povečanega števila zastojev na proizvodnih napravah. Vlečno rezalna linija zaradi pomanjkanja rezervnih delov ne obratuje, odnosno obratuje reducirano samo vlečni del.

Žebljarna:

Zaradi prevelike bolezenske odsotnosti zaposlenih pri embaliranju, je proizvodnja v tem mesecu najnižja. Dosegli smo samo 88,1 odstotek predvidene z operativnim programom in 80,7 odstotkov predvidene proizvodnje z družbenim načrtom. Pomanjkanje vložka in prevelika odsotnost sta največja vzroka za nizko proizvodnjo v žebljarni.

Franc Vičar

Železarski globus

ŠPANIJA

Španska železarna Altos Hornos de Viscaya bo pričela z gradnjo nove valjarne žice. Le-ta bo nadomestila staro, v kateri bodo s pričetkom obratovanja nove opustili proizvodnjo. Ko bo pričela obratovati nova valjarna žice bodo povečali letno proizvodnjo železarskih izdelkov s sedanjih 250.000 ton na 600.000 ton.

ŠPANIJA

Železarska družba Endisea bo do leta 1978 porabila 600 milj. dolarjev za moderniziranje in povečanje proizvodnih zmogljivosti svojih železarn. V železarni Verina – Giljón bodo zgradili novo valjarno žice z letno proizvodno zmogljivostjo 400.000 ton. Povečali bodo tudi proizvodnjo valjane pločevine na milijon ton letno. V železarni Avilés bodo instalirali tretji LD konvertor, povečali proizvodnjo valjane pločevine na 1,8 milj. ton letno. Družba predvideva, da bo po letu 1978 lahko letno proizvedla devet milj. ton surovega jekla letno.

OSEBNI DOHODEK ZA AVGUST

(Nadaljevanje s 1. strani)

	ur/os	din/h	din/os	popračen % učinka	indeks OD 1.74 je 100	indeks življ. stroškov
L.1974	190.0	15.53	2.952	27.07	100.0	100.0
I. poll. 75	189.1	18.47	3.493	30.05	118.3	120.5
julij	191.5	19.85	3.802	29.27	128.8	127.8
avgust	191.4	19.68	3.766	31.03	127.6	129.2
I-VIII 75	189.7	18.80	3.566	30.08	120.8	122.5

Kot je razvidno iz podatkov pri osebnih dohodkih ni bistvene razlike v odnosu na julij. Medtem, ko v avgustu ni vpliva praznikov, pa je delovni čas enak julijskemu. Kar za 1.76 % se je zboljšal popračni odstotek učinka, medtem ko je stimulacija za operativni program ostala na isti višini.

V kumulativi dosegamo višino 3.566 din, kar je le še 2.03 % izpod planiranega letnega povprečja. Pri analizi posameznih obratov lahko ugotavljamo, da je večina izmed njih prav toliko »oddaljena« od planirane letne višine, kot Železarna v celoti. To je dokaz, da so bila predvidevanja dosti realna. Brez dvoma pa je občutiti, da se vsi skupaj le premalo zavedamo, da si lahko privoščimo le toliko osebnega dohodka, kolikor ga bomo ustvarili. Planirana višina bo ustvarjena le v primeru, če bodo ustvarjeni istočasno tudi ostali planirani rezultati, za kar pa nam oba letna meseca ne dajeta jamstvo.

SM

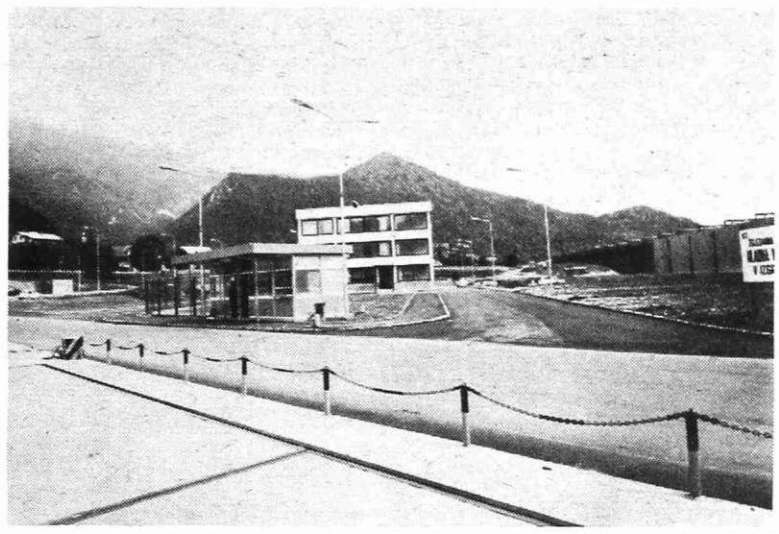

Vratarnica pred valjarnami na Beli, v ozadju prostori za laboratorije

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 15. 9.	KOVAČ JANEZ	SLIVNIK ALOJZ
TOREK – 16. 9.	ROTAR VINKO	MARKEŽ VALENTIN
SREDA – 17. 9.	STARE BRANKO	PRAPROTNIK NIKO
ČETRTEK – 18. 9.	DROLC MARJAN	RAVNIHAR PETER
PETEK – 19. 9.	BURJA ANTON, ml.	LEBAR ALOJZ
SOBOTA – 20. 9.	MLAKAR FLORIJAN	NOČ VINKO
NEDELJA – 21. 9.	FALETIČ JANEZ	ERŽEN STANE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358, vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure, nočni pa od 18.00 do 6.00 ure.
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure, nočni pa od 18.00 do 6.00 ure.
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 15. do 20. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. in II. obratna ambulanta
popoldan: IV. obratna ambulanta
V soboto, 20. septembra samo dopoldan IV. obratna ambulanta.
V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta
popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 20. septembra samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PERSONALNE VESTI – AVGUST

V mesecu avgustu je bilo sprejetih 74 delavcev, 46 delavcem pa je delovno razmerje prenehalo.

UPOKOJENI SO BILI:

Vida Arčon – 1919 DE-DP 15 let v ŽJ, Milan Mrak – 1916 požarno varnostna služba 38 let v ŽJ, Franc Špilak – 1925 – martinarna 14 in pol let v ŽJ, Alojz Trojar – 1920 valjarna 2400 30 let v ŽJ, Frančiška Verčič – 1921 martinarna 26 let v ŽJ.

VSEM UPOKOJENIM SODELAVCEM, ŽELIMO, DA BI DOLGO UŽIVALI SVOJ ZASLUŽENI POKOJ.

ODŠLI V JLA:

Miroslav Ažman– 1956 strojne delavnice, Omer Delalič – 1955 žičarna, Drago Kralj – 1950 SEO, Milan Lešnjak – 1954 ETE, Refik Mušič – 1952 plavž, Rasim Numanovič – 1956 gradbeno vzdrževanje, Miroslav Svetina – 1953 – OTK, Franc Turšič – 1955 strojno vzdrževanje.

IZKLJUČENI SO BILI:

Behija Bečirovič – 1951 DE-DP, Branko Cmager – 1955 žičarna, Ostoja Davidovič – 1949 hladna valjarna, Enver Dizdarevič – 1950 valjarna Bela, Muhamed Grabus – 1951 šamotarna, Stane Hafner – 1929 gradbeno vzdrževanje, Zafir Ilievski – 1948 profilna valjarna, Marjeta Jug – 1948 žičarna, Senaid Mahmutovič – 1953 martinarna, Mehmed Modronja – 1949 martinarna, Ahmed Mušič – 1949 plavž, Vane Načkov – 1954 plavž, Novica Nisič – 1953 valjarna Bela, Marjan Novak – 1949 ETE, Božidar Oman – 1957 profilna valjarna, Živojin Panzalovič – 1951 martinarna, Martin Podlipnik – 1945 martinarna, Ačif Sinanovič – 1952 žičarna, Ahmed Šadič – 1953 martinarna, Agošton Tiški – 1948 žičarna, Drago Todorovič – 1951 plavž, Janez Trajčev – 1954 martinarna, Anton Volčini – 1947 valjarna žice, Dragan Zlatkov – 1956 jeklovlek.

Samoupravni organi v preteklem tednu

15. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE ŽELEZARNE

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole Andrej ZALOKAR je sklical 15. sejo odbora za petek, 5. septembra. Na seji so pregledali kako so bili izpolnjeni sklepi zadnjih dveh sej, razpravljali o poročilu o premakljivem delovnem času, poročilu o izvajanju samoupravnih aktov in odgovoru na vprašanje člana samoupravne delavske kontrole o hokejskem klubu.

Najprej so pregledali kako so bili uresničeni sklepi zadnjih dveh sej in ugotovili, da so sklepi 14. seje izvršeni, izvršena pa nista sklepa 15. seje pod točko 1. in 2.

V zvezi s poročilom o premakljivem delovnem času so sklenili, da je premakljivi delovni čas treba uvesti tam kjer je to mogoče in ukiniti tam, kjer ni možnosti. O poteku in dosedanjih izkušnjah premakljivega delovnega časa je treba informirati celotni kolektiv Železarne.

Sprejeli so poročilo o izvajanju samoupravnih aktov in sklenili, da je poročilo treba posredovati v obravnavo vsem odborom samoupravnih delavskih kontrol in družbenopolitičnim organizacijam. Poročilo je treba dopolniti s tem, da se imensko navede tiste vodje delovnih skupin, ki iz kakršnih koli razlogov ne izvajajo samoupravnih aktov.

Vodja oddelka za družbeni standard kadrovskega sektorja je podal odgovor na vprašanje člana delavske kontrole o hokejskem klubu, samoupravnim organom pa so priporočili, da še naprej podpirajo ta klub. Probleme v zvezi s tem je treba objavljati v listu Jesenice, ki izhaja kot priloga glasila Železar.

Ob koncu seje so sprejeli še informacijo glavnega direktorja v zvezi z intervencijo v smislu čl. 6 zakona o javnem tožilstvu. Pravna služba bo pripravila odgovor javnemu tožilstvu v Radovljici, ki ga je treba prej posredovati vsem odborom samoupravne delavske kontrole v Železarni. Menili so še, da bi morali sejam odborov samoupravne delavske kontrole v TOZD prisostvovati tudi člani odbora samoupravne delavske kontrole Železarne, zaradi morebitnega tolmačenja že obravnavanih problemov.

JŠ.

17. SEJA ODBORA ZA KADRE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za kadre pri delavskem svetu Železarne Aleksander Kavčič je sklical 17. sejo odbora za petek, 29. avgusta. Na seji so obravnavali predlog pravilnika o napredovanju na delovnem mestu, poročilo razpisne komisije za razpis delovnih mest ŽIC in tekočo problematiko.

Najprej so sprejeli informacijo o predlogu pravilnika o napredovanju na delovnem mestu, ki je trenutno v razpravi na zborih delavcev, ki se sestajajo prek samoupravnih delovnih skupin. Menili so, da je za ocenjevanje treba določiti tudi nekatere fiksne kriterije (npr.: za upoštevanje neupravičenih izostankov, zamujanje z dela, idr.) in da je z novo organizacijo upravljanja in ravnanja v Železarni treba določiti ustrezen odbor, ki bo na nivoju Železarne nadziral izvajanje pravilnika o napredovanju na delovnem mestu.

V nadaljevanju so sprejeli poročilo razpisne komisije za razpis delovnih mest za ŽIC in soglašali, da se za ravnatelja strokovnih šol imenuje dipl. inž. Jaka Sokliča, če bo k imenovanju dala soglasje tudi izobraževalna skupnost Slovenije.

Ker za ravnatelja oddelka za izobraževanje ob delu ni bilo prijavljenih kandidatov, ki bi v celoti ustrezali pogojem razpisa so sklenili, da se razpis ponovi s tem, da delo opravi ista razpisna komisija.

Naknadno so dodelili še nekaj štipendij za šolsko leto 1975/76, nekaterim sodelavcem odobrili študijske ugodnosti za izobraževanje ob delu, dvema pa so odobrili študijske ugodnosti za podiplomski študij ter rešili nekaj vlog.

J. Š.

INFORMACIJA ZA DELEGACIJE IN DELEGATE

V četrtek, 18. septembra 1975 bo 11. seja zbora združenega dela skupščine občine Jesenice, kjer bodo obravnavali:

– osnutek dogovora o družbenem planu SRS za obdobje 1976–1980,
– osnutek temeljev za dogovor o družbenem planu Jugoslavije za obdobje 1976–1980,
– predlog temeljev skupne politike dolgoročnega razvoja Jugoslavije do leta 1985,
– kratek pregled gibanja gospodarstva v občini Jesenice v prvem polletju 1975,
– predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o organizaciji in delovnem področju upravnih organov in sekretariata občinske skupščine Jesenice,
– osnutek družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč,
– predlog odloka o ukinitvi sklada za izobraževanje strokovnih kadrov,
– predlog sklepa o pooblastitvi Zgodovinskega arhiva Ljubljana za opravljanje nalog na območju občine Jesenice,
– predlog za potrditev statuta Skupnosti otroškega varstva Jesenice.

Osnutek dogovora o družbenem planu SRS, osnutek temeljev o družbenem planu Jugoslavije ter predlog temeljev skupne politike dolgoročnega razvoja Jugoslavije so pomembni za izdelavo dokončnih predlogov družbenega plana Slovenije in Jugoslavije. O osnutkih bodo razpravljali zbori skupščine SRS konec septembra. Javna razprava o osnutkih teh dokumentov pa poteka v prvi polovici septembra. Na javno razpravo je delegacije v občini Jesenice opozoril predsednik občinske skupščine s pismom 26. 8. 1975.

V železarni Jesenice pa poteka vsaka javna razprava preko sestankov samoupravnih delovnih skupin, ki se morajo sestati enkrat v roku od 10. v mesecu do naslednjega 10. v mesecu. Do 10. 8. 1975 jim je center za proučevanje samoupravljanja in informiranje posredoval pripravljeno gradivo, ki ga samoupravne delovne skupine morajo obravnavati v roku od 10. 8. do 10. 9. 1975. Med tem gradivom je bil tudi osnutek srednjeročnega programa razvoja Železarne za obdobje 1976–1980. O pripombah in stališčih samoupravnih delovnih skupin na ta srednjeročni program bodo delegati TOZD in delovne skupnosti skupnih služb železarne Jesenice seznanjeni na posebnem sestanku. O času in kraju sestanka bodo delegati še posebej obveščeni. Stališča in pripombe na srednjeročni program Železarne bodo delegati predstavili na 11. seji zbora združenega dela.

V Železarni doslej ni bilo možno organizirati javne razprave o osnutkih družbenih planov SRS in SFRJ. O osnutkih teh dokumentov bo javna razprava lahko potekala od 10. septembra do 10. oktobra. Ker bo do 15.10. v javni razpravi tudi osnutek družbenega načrta občine Jesenice v letih od 1976–1980, bo smotrneje, če bomo razpravljali istočasno o osnutkih družbenih planov na nivoju občine, republike in federacije. Strokovne službe občinske skupščine Jesenice in železarne Jesenice bodo zato pripravile povzetek in analizo teh planov, kar bo objavljeno v 37. številki Železarja. Na tej osnovi se bo javna razprava še lahko nadaljevala, predlogi in stališča pa se bodo upoštevala pri dokončnih predlogih družbenih planov občine, SRS in SFRJ.

N. D.

TOZD Hladna predelava

22. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Pretekli teden v torek, 2. septembra je imel odbor za gospodarstvo TOZD Hladna predelava svojo 22. sejo. Na tej seji so obravnavali: pregled sklepov prejšnje seje, proizvodne in finančne rezultate za mesec julij in prvo polletje 1975 in operativni program za mesec september.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so vsi izvršeni. Sklep o uvedbi ukrepov za izboljšanje delovne discipline je obravnaval tudi sekretariat ZK TOZD Hladna predelava in sklenil, da je treba uvesti v vseh obratih podoben sistem kot ga ima žičarna. Ostali obrati TOZD Hladna predelava imajo tak ali podoben način uvajanja kontrole že v teku.

Delno je rešen tudi sklep o izdelavi analize bolezenske odsotnosti, za katero je bil zadolžen kadrovski sektor. Analizo bolezenske odsotnosti je odboru podal kadrovik. Ta analiza še ni dokončna. Izdelana je le delno za žičarno in za žebljarno. Odbor je vzel to analizo na znanje in zadolžil obratovodstva, da pregledajo vzroke bolovanj na svojem področju. Tu so mišleni pogoji dela, delovno okolje in primerna kadrovska zasedba delovnih mest. Poleg tega pa je odbor smatral, da bi moral kadrovski sektor ponovno uvesti kontrolo bolnikov na domu.

Po obravnavi poročila o proizvodnji za mesec julij je odbor ugotovil, da so proizvodni rezultati v mesecu juliju slabši v primerjavi s preteklim mesecem. Vzroki za slabši rezultat so predvsem velika bolezenska odsotnost, dopusti in dva praznika. Tem vzrokom se je pridružilo še pomanjkanje vložka in zahtevnejša naročila.

Analiza stroškov za mesec julij pokaže naslednjo sliko:

Hladna valjarna je v tem mesecu obratovala z večjimi stroški za 1,360.138 din. Od tega je zvišanje stroškov pri vložku za 1,0c. 870 din zaradi slabšega izplena in višjih planskih cen nabavljenih TVT. Pri predelavi je zvišanje stroškov znašalo 291.268 din. Največ zvišanja je pri osebnem dohodku in fiksnih stroških.

Žičarna je dosegla znižanje stroškov za 679.345 din. Od tega je znašalo znižanje pri vložku za 285.900 din in pri predelavi 393.445 din. Znižanje je v glavnem zaradi manjše porabe. Profilarna je prav tako dosegla znižanje stroškov v tem mesecu. Skupno znižanje znaša 261.745 din. Od tega je znižanje stroškov pri vložku za 92.670 din in pri predelavi za 169.075 din. Znižanje stroškov je zaradi manjše porabe.

Obrat vratnih podbojev ima tudi v juliju zvišanje stroškov za 169.022 din. Od tega pri vložku za 38.360 din in pri predelavi za 130.662 din.

Jeklovlek je znižal stroške obratovanja za skupno 806.287 din. Pri vložku znaša znižanje 89.038 din zaradi boljšega izplena. Pri predelavi je znižanje za 717.249 din, delno zaradi manjše porabe, delno pa zaradi preseganja plana.

Elektrodni obrat je dosegel skupno zvišanje za 469.925 din. Pri vložku znaša zvišanje 376.835 din zaradi slabšega izplena, pri predelavi pa je zvišanje stroškov za 376.835 din. Zvišanje stroškov je največ zaradi nedoseganja plana.

Žebljarna ima skupno znižanje stroškov za 27.277 din. Pri vložku znaša znižanje stroškov 74.670 din zaradi boljšega izplena, pri predelavi pa je zvišanje stroškov za 47.393 din, predvsem zaradi nedoseganja plana.

V mesecu juliju so obrati TOZD Hladna predelava dosegli naslednje prodajne cene:

	din
hladna valjarna	9.823
žičarna	10.037
profilarna	7.761
vratni podboji	25.183
jeklovlek	13.037
elektrodni obrat	12.357
žebljarna	8.811

Nadalje je odbor za gospodarstvo obravnaval predloženi operativni program za mesec september in ga v celoti potrdil. Operativni program za mesec september znaša:

družbeni plan 1 operativni program 2	(v tonah) 1	 2
hladna valjarna	2.700	2.600
žičarna	6.040	5.400
profilarna	2.180	1.370
vratni podboji	290	30
jeklovlek	1.330	1.550
elektrodni obrat	1.500	1.500
žebljarna	1.185	1.060

Vzroki za znižanje operativnega programa v odnosu na družbenega, so naslednji:

Hladna valjarna ima nižji operativni program za 100 ton, kjer je v programu predvidenih 100 ton hladno valjanih trakov za vratne podboje, za katere pa tehnologija še ni popolnoma osvojena in bo zato porabljenega več časa.

Žičarna ima znižan operativni program za skupno 640 ton. Od tega je znižanje za 290 ton na račun predvidene zunanje predelave, 350 ton pa na račun povečane bolniške odsotnosti in pomanjkanja delavcev.

Profilarna ima znižan operativni program za 810 ton in to zaradi predvidenega remonta na progi Rossi, ki bo trajal predvidoma deset delovnih dni in pa zaradi neugodnega asortimenta.

Obrat vratnih podbojev ima znižan operativni program za 260 ton, predvsem zaradi znanih vzrokov in sicer pomanjkanje naročil in težav pri izdelavi profilov.

Jeklovlek ima povišan operativni program za 220 ton. Operativni program je povišan zato, ker družbeni program predvideva v mesecu septembru sedemdnevni remont vlečne linije, peči in peskarskega stroja, ki pa je prestavljen na kasnejši termin. Operativni program elektrodnega obrata je enak družbenemu.

Žebljarna ima prav tako znižan operativni program za 125 ton in sicer zaradi velike bolniške odsotnosti in pomanjkanja delavcev.

Odbor je obravnaval še polletno poročilo, na katerega ni imel bistvenih pripomb in ga posreduje delavskemu svetu v razpravo in dokončno potrditev.

Ob sklepu seje je odbor obravnaval ponovno informacijo o možnosti prestavitve linije za izdelavo diskastih nožev za brane iz železarne Ravne v železarno Jesenice. Zaradi pomanjkljivih podatkov se še vedno ni dokončno odločil o prestavitvi te linije. Člani odbora so menili, da bi moralo biti iz podatkov med drugim razvidno tudi koliko let je ta naprava že stara in da se staro napravo izplača nabavljati le v primeru, da je cena izredno nizka. Iz zadnje informacije pa je razvidno, da je doba odplačila še vedno sorazmerno dolga. S tem v zvezi je odbor zadolžil kadrovski sektor, da razišče kakšni so delovni pogoji na tej napravi, na kar se bo odbor dokončno odločil o prestavitvi te naprave.

JS

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

21. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

Šestindvajsetega avgusta je predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS TOZD VET Viko Smolej sklical 21. sejo. Na seji so pregledali sklepe 20. seje ter ugotovili, da so bili vsi sklepi realizirani.

Na osnovi predlogov obratovodij je odbor odobril stimulacijske dodatke, in sicer v strugarni valjev na novo trem delavcem ter podaljšal dodeljevanje dvema delavcema. V gradbenem vzdrževanju je dodelil stimulacijske dodatke petim delavcem, štirim pa ukinil. V transportnih obratih je na novo dodelil stimulacijski dodatek sedmim delavcem, podaljšal trem delavcem, zmanjšal enemu delavcu, dvema pa ukinil. Na osnovi določil samoupravnega sporazuma o delitvi OD v TOZD je odbor odobril enemu delavcu iz transportnih obratov dodatek za deljen delovni čas, v zvezi s tem pa zahteval odgovor:

– zakaj predlog o deficitarnosti poklica ni bil dostavljen odboru za dohodek in nagrajevanje v obravnavo,
– zakaj v predlogu niso obravnavani energetski obrati,

ter predlagal, da naj bo za izplačilo pogoj ustrezna strokovna izobrazba (kriteriji, ki veljajo na transportu, tu ne pridejo v poštev) ter da naj se odstotek izplačuje na postavko rednega delovnega mesta.

NZ

TOZD Talilnice

26. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD Talilnice Stanko Podobnik je, 27. avgusta sklical 26. sejo odbora. Na seji so pregledali sklepe prejšnje seje, obravnavali predlog kadrovskega sektorja o izbiri vodstvenih delavcev, razpravljali o premestitvah in razporeditvah delavcev, obravnavali sprejete vloge za pridobitev lastnosti delavca v TOZD Talilnice in rešili še nekaj kadrovskih vprašanj. Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so sklepi večinoma realizirani, nerealizirani so le sklepi, ki se nanašajo na premestitev delavcev iz enega obrata v drugi obrat, odnosno TOZD, ker zanje niso dobili zamenjave z novimi delavci.

Kadrovik TOZD Talilnice Polde Lamovšek je obrazložil predlog kadrovskega sektorja o izbiri vodstvenih delavcev v TOZD, odnosno v Železarni. Predlog se nanaša na uresničevanje družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini Jesenice, kateri je bil na osnovi široke javne razprave in usklajevalnih konferenc sprejet, 21. junija 1974. Ta dogovor obvezuje vse organizacije združenega dela in TOZD o uresničevanju in izvajanju sprejete kadrovske politike. S tem predlogom se delno uvaja in zagotavlja resnični vpliv in nadzor delovnih ljudi pri kadrovanju na mesta individualnih izvršilnih organov upravljanja ter na vodilna delovna mesta. Predlog zajema šestdeset delovnih mest v OZD Železarne. Člani so predlog obravnavali in sprejeli naslednje sklepe:

1. V prizadevanju za uveljavitev celotne kadrovske politike in postopka javnega in demokratičnega izbora na najodgovornejših ključnih delovnih mestih, bomo za vsa izpraznjena, nezasedena ali začasno zasedena delovna mesta navedena pod točko 3 dosledno uveljavili:

– postopek javne objave v glasilu Železar z navedbo celovitih pogojev za izbiro najustreznejšega delavca,
– poleg zahteve strokovne uspešnosti bomo spoštovali oceno ustreznosti kandidatov, ki jo bodo za posameznika podale družbenopolitične organizacije v TOZD, oz. OZD Železarne.

2. Načelo celovitosti kadrovske politike ter javnosti in demokratičnosti izbire delavcev na navedena delovna mesta iz točke 3, vključno z načelom reelekcije, naj se vključi v ustrezni samoupravni akt novih TOZD, DSSS in OZD Železarne.

3. Odgovorna vodstvena delovna mesta, ki so skupnega pomena za TOZD in OZD Železarne so zajeta v predlogu kadrovskega sektorja in zajemajo 59 delovnih mest.

V nadaljevanju so člani odbora imeli nekaj pripomb na predlog nagrajevanja na delovnem mestu, ki je sedaj v javni razpravi.

Odbor je obravnaval tudi predloge posameznih obratovodstev v TOZD Talilnice o razporeditvi in premestitvi delavcev ter jih soglasno potrdili.

V obratu plavž je pridobilo lastnost delavca osem novih delavcev, premeščena sta bila dva delavca; v obratu martinarna je bilo sprejetih osem delavcev, premeščenih šest; v elektro jeklarni je pridobilo lastnost delavca šest delavcev, premeščen na drugo delovno mesto ni bil nihče; v obratu livarne ni bilo nobene kadrovske spremembe; v šamotarni so pridobili lastnost delavca štirje delavci, trije pa so bili premeščeni na drugo delovno mesto.

Na seji so pregledali še vloge za ponovni sprejem na delo v TOZD Talilnice in jih ugodno rešili. V zvezi z vlogami, ki se nanašajo na premestitev v druge obrate v okviru Železarne je imel odbor pripombo, da se premestitev upošteva oziroma lahko izvede samo proti zamenjavi z novimi delavci.

Člani odbora so bili seznanjeni s predlogom obratovodstva martinarne za otvoritev novega delovnega mesta obratni tehnik – kadrovec, na katerega se bodo razporejali metalurški tehniki – pripravniki.

Seznanjeni so bili tudi z dopisom komisije za uresničevanje družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Jesenice in naročili, da je treba vprašalnik glede uresničevanja družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v TOZD, izdelati v zahtevanem roku.

Odbor za kadre in medsebojna razmerja je zahteval pojasnilo, kako je z gradnjo novega samskega doma, ki bi se moral pričeti graditi že v marcu letos.

MD

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

S KOPICO PROBLEMOV V NOVO ŠOLSKO LETO

Počitnic je konec in učenci so se spet znašli v vrtincu vsakdanjih šolskih obveznosti. Izkoristili smo ta trenutek in današnji zapis namenili delu Zveze socialistične mladine na osnovnih in srednjih šolah. Doslej smo delo na tem področju spremljali le bolj ob robu, kopica problemov pa nam narekuje, da mu v prihodnje namenimo več pozornosti.

Na kongresu ZSMS v Moravčih je bila med drugim sprejeta tudi nova organiziranost Zveze socialistične mladine na področju vzgoje in izobraževanja, kjer se vključujejo v delo naše organizacije učenci, dijaki in študenti. Nova oblika organiziranosti je narekovala, da se ta mladina odslej združuje v svoji interesni skupini in sicer v konferencah mladih v izobraževanju.

V naši občini je bila ta konferenca ustanovljena kmalu po kongresu. Konkretno začrtane smernice dela so vzbujale vtis, da nova oblika dela ne bo povzročala bistvenih težav. Nekaj mesecev je delo napredovalo, potem pa se je konferenca znašla v resni krizi. Malokdo je pričakoval, da se bo pri dobro začetem delu zataknilo. O tem problemu je bilo precej govora tudi na zadnji problemski seji občinske konference ZSMS Jesenice. Med drugim je bilo ugotovljeno, da je programskim smernicam ZSMS sledilo le malo osnovnih organizacij na osnovnih in srednjih šolah. Takšno stanje je toliko bolj nerazumljivo, ker prav na šolah obstoji največ možnosti za delo tako v mladinski organizaciji kot v vseh ostalih izvenšolskih dejavnostih. Med učenci prevladuje nezainteresiranost za aktivno poseganje v življenje neposrednega okolja v tem primeru šole. Ugotovitve kažejo, da se številni učenci raje vključijo v delo ZSMS v svoji krajevni skupnosti.

S takšnim odnosom se učenci odvračajo od perečih vprašanj, ki bi jih morali nujno skupaj reševati znotraj svojega delovnega okolja. Zaradi tega šepa dijaška samouprava, med osnovnimi organizacijami ZSMS in vodstvi šol in prave povezave, samoupravni odnosi v šolskih ustanovah se ne razvijajo itd.

Šolsko leto se je spet začelo in z njim ponovno omejene težave. Ne smemo dopustiti, da se bo takšno stanje nadaljevalo tudi v bodoče, kajti zavedati se moramo, da je področje vzgoje in izobraževanja eden temeljnih dejavnikov družbenoekonomskega razvoja. Zveza socialistične mladine je v naši občini doslej na tem področju storila odločno premalo. Le takojšna učinkovita akcija lahko zavre sedanje stanje, ki bo v nasprotnem primeru doseglo nove in nove razsežnosti. Ne le konferenco mladih v izobraževanju, temveč celotno organizacijo ZSMS v naši občini čaka odgovorno delo, v katerem ne bo smelo biti nihanj.

J.

KRATKE VESTI

Pri tovarniški konferenci ZSMS Železarne potekajo priprave na volilno konferenco, ki bo v prvi polovici oktobra. Kot kaže bo prišlo do številnih kadrovskih sprememb v predsedstvu, konferenca pa bo sprejela tudi novo obliko organiziranosti članov ZSMS v našem kolektivu.

– – –

Danes, 11. septembra, bo v Kranju seja gorenjskega štaba za mladinske delovne brigade. Člani bodo pregledali delo z letošnjih delovnih akcij, analizirali pa bodo tudi udeležbo na akcijah v posameznih občinskih konferencah ZSMS.

– – –

Na zadnjem sestanku predsedstva OO ZSMS centra za obdelavo podatkov so člani med drugim obravnavali tudi kadrovske spremembe v predsedstvu. Za novega predsednika so imenovali Ledo Stocca za vodjo komisije za idejnopolitično delo in kulturo pa Marjeto Dolenc.

J.

SREČANJE GRANIČARJEV IN MLADINCEV NA KARAVLI TROMEJA

Občinska konferenca ZSMS Jesenice je skupaj s karavlo Tromeja organizirala preteklo soboto in nedeljo srečanje graničarjev in mladinskih aktivistov iz naše občine. Srečanja, ki je potekalo na karavli Tromeja, se je udeležilo dvajset članov občinske konference ZSMS in članov OO ZSMS Rateče-Planica. Poleg tega sta bila na srečanju tudi predsednik ZSM Slovenije Ljubo Jasnič in komandant VP Radovljica.

V soboto popoldan so se mladi in graničarji najprej pomerili na športnem polju in sicer v odbojki, streljanju, šahu in namiznem tenisu. Zvečer je sledilo predavanje, ki ga je imel Alojz Rakoše, predsednik komisije za SLO pri komiteju ZKS Jesenice. Govoril je o obrambnih pripravah in drugih nalogah s področja ljudske obrambe. Sobotni večer so graničarji in mladinci zaključili s tabornim ognjem in prijateljskim srečanjem.

V nedeljo so se zbrani podali še na izlet na Tromejo, v popoldanskih urah pa so sklenili nadvse uspelo srečanje, kjer se je izkazalo, kako se da prijetno združiti s koristnim.

V dveh dneh je bilo dovolj časa tako za zabavo kot za resno delo. Ob koncu so bili vsi enotnega mnenja, da je takšna srečanja treba še organizirati, kajti s takšno obliko dela se na najlepši način krepi sodelovanje in prijateljstvo med graničarji, hkrati pa se mladinski aktivisti spoznavajo z nalogami ljudske obrambe, kjer bo v primeru agresije prav mladi rod stal v prvih vrstah.

J.

OBVEŠČANJE IN PROPAGANDA V ZSMS

Vodja skupine informatorjev na mladinski poletni politični šoli je bil Andrej Pengov, glavni urednik AŽ. Eno izmed predavanj je bilo namenjeno obveščanju in propagandi v ZSMS.

Predavatelj nam je najprej razložil smisel informiranja v ZSMS. Pravilno, pravočasno in vsestransko informiranje je pogoj za razvijanje učinkovite organizacije. Pravilen sistem pa je treba izoblikovati že v osnovni organizaciji. V vsaki osnovni organizaciji je potrebno imeti nosilca informiranja. Tudi za obveščanje, ki skrbi za izdajanje glasila, povratno informacijo, za stike z javnostjo, skrbi za izobraževanje kadrov na tem področju itd.

Pri republiški konferenci ZSMS se mora izoblikovati center za obveščanje in propagando z naslednjimi skupinami:

– skupina za interno informiranje,

– skupina za sodelovanje s sredstvi javnega obveščanja,

– skupina za spremljanje tiska in odmevnosti dokumentov, sej ter dela organov ZSMS in

– tehnično – propagandna skupina.

Podobno se morajo organizirati tudi komisije pri občinskih konferencah in zagotoviti, da bo v vsaki osnovni organizaciji skupina ali posameznik za informiranje. Govornik je poudaril tudi, da bi moral biti osnovni medij obveščanja znotraj ZSMS list Mladina. V vsaki OO pa se morajo seznaniti tudi s časopisom AŽ.

V drugem delu dopoldanskega dela naše skupine, smo poročali o obveščanju in propagandi v svojih občinah. Pogovarjali smo se tudi o naših izkušnjah pri izdajanju mladinskih glasil, pri čemer je največ problemov zaradi premajhnega sodelovanja mladih.

Marjeta Dolenc

NOVINARJI, PISATELJI, PESNIKI, POZOR!

Komisija za informiranje pri OK ZSMS Jesenice pripravlja letošnjo drugo številko svojega časopisa Informator. Pozivamo vas, da svoje prispevke na poljubno tematiko pošljete do 20. septembra na OK ZSMS Jesenice, Titova 86. Komisija bo prispevke pregledala, vse dobre bo objavila v tej številki Informatorja, najboljši prispevek pa nagradila.

Druga številka Informatorja bo poletnega značaja in bo pisala o: brigadirjih, v njej bo pregled dela OK ZSMS med poletnimi meseci in plan do konca leta, anketa ter intervju, skratka številka bo pestra in zanimiva. Izšla bo predvidoma konec meseca septembra.

Ob tej priložnosti bi rad opozoril, da lahko vsi, ki se zanimate za pisanje ali pa ste že vešči v pisanju, postanete naši redni sodelavci. Vse informacije dobite na zgornjem naslovu.

NJ

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

KONJEREJA V OKVIRU SPLOŠNEGA LIUDSKEGA ODPORA

Po uradni statistiki se je številčno stanje konj pri nas gibalo zadnjih nekaj letih takole:

v letu 1939 je bilo	–	1,273.000 glav konj
v letu 1950 je bilo	–	1,097.000 glav konj
v letu 1957 je bilo	–	1,307.000 glav konj
v letu 1962 je bilo	–	1,226.000 glav konj
v letu 1970 je bilo	–	1,080.000 glav konj

Kot je razvidno iz tega, je število konj po vojni postopom naraščalo in sicer vse do leta 1957, ko smo dosegli predvojno stanje nato pa je postopoma upadalo, vendar pa se je vseeno obdržalo n relativno visoki ravni. Kakovost konj pa je bila po vojni zelo nizka znatno nižja kot pa pred vojno. Najhuje pa je to, da je njihova ka kovost stalno upadala, zlasti v zadnjih desetih letih. Slaba kakovos naših konj se zrcali v glavnem v njihovi slabi telesni konstrukciji kratki delovni dobi, majhni delovni zmožnosti itd. Poleg tega j struktura konjskih čred slaba, tako da je v njih malo plemenskih i mladih, veliko pa starejših in nerodovitnih glav.

Kako nizka je kakovost naših konj, nam najbolje priča analiz o stanju konjaštva na območju Jugoslavije, ki so jo napravili organ ZSNO za potrebe splošnega ljudskega odpora in vojnega gospodar stva. Ko je v tej analizi ugotovljeno, da so konji pri nas slabe kako vosti, ki postaja iz leta v leta vse slabša, je v njej med drugim navedeno tudi to, da so vojaške komisije našle 1965. leta 42.8 % leta 1969 pa celo 48 % (v nekaterih krajih pa tudi 75 %) nesposobnih konj. Zaradi tega bo prišlo, povsem umljivo, na številnih območjih do različnih težav pri dopolnjevanju enot oboroženih sil z ustrezno vrsto konj.

Konjušnice so centri za rejo elitnih plemenskih konj. Prek glav iz njihove črede, predvsem pa prek žrebcev za javno oplojevanje lahko sistematično in smotrno vplivamo na to, da bi dobili kvalitetno in sodobno konjerejo. Na ta način so konjušnice za skupnos primerni instrumenti, prek katerih lahko izvaja določeno politik razvoja konjereje, zaradi česar jih v številnih državah tudi imajo.

Čeprav so konjušnice pri nas po svoji zmogljivosti danes precej skromne (imamo jih le 9 s skupaj 682 glavami konj – 32 pepinjernih žrebcev, 357 matičnih kobil in 293 glav podmladka), pa so one za na vseeno zelo pomembne po svojem potencialu. Zahvaljujoč visok genetični vrednosti svojih glav, posebno naših domačih pasem (lipi canska, bosansko-hribovska), so naše konjušnice vzredile v zadnjih približno 15 letih in dale za javni prirastek približno 1.000 visoko kvalitetnih žrebcev. Z oplojevanjem s temi žrebci smo dobili približno 300.000 žrebet, neprimerljivo boljše kakovosti, kot pa so žrebeta kmečkih žrebcev. Omenjeno število žrebet bi bilo lahko še dvakrat večje, če bi žrebce iz konjušnic v polni meri uporabljali za javno oplojevanje.

Naše konjušnice pa so danes v tako težkem gmotnem položaju, da je postal njihov nadaljni obstoj takorekoč resno vprašljiv in sicer v glavnem zaradi tega, ker ni urejeno financiranje proizvodnje glav v konjušnicah, čeprav so za to podane možnosti v okviru same konjereje. Tako bi lahko na primer v primeru, če bi samo od vrednosti izvoza konj in konjskega mesa iz naše države, ki postaja iz leta v leto vse večji in je že leta 1969 presegel celo vrednost 200 milijonov dinarjev, odvzeli le 1 do 2 %, bi s tem lahko oblikovali zadosti sredstev za uspešno reševanje vseh vprašanj, ki zadevajo financiranje konjušnic in njihove aktivnosti za dviganje kakovosti konjereje.

MANJ KONJ, ZATO PA ZBOLJŠANJE NJIHOVE KAKOVOSTI

Glede na številne okoliščine moramo tudi v prihodnje resno računati s tem, da obdržimo potrebno število konj in sicer zaradi drobnih kmečkih posesti, konfiguracije našega zemljišča in podobnega, kot tudi zaradi pomembnega deleža, ki ga ima izvoz konj in konjskega mesa v skupnem izvozu živinoreje, posebno pa zaradi tega, ker so nam konji zelo potrebni v primeru vojne.

Glavni smoter naše politike pri razvoju konjereje se kaže predvsem v tem, da težimo k zmanjšanju števila konj ob hkratnem zboljšanju njihove kakovosti. To je tembolj potrebno, če upoštevamo, da lahko naše potrebe po konjih krijemo bolj smotrno in gospodarno z veliko manjšim skladom konj, kot pa je sedanji, ob pogoju, da so ti konji znatno boljše kakovosti. Tudi v drugih evropskih državah se je število konj po drugi svetovni vojni zmanjšalo, in sicer še bolj kot pri nas. V Franciji se je naprimer zmanjšalo za 42 %, v Italiji za 50 %, v Avstriji za 56 %, v Zahodni Nemčiji za 60 %, v Veliki Britaniji za 76 % itd., vendar pa so v teh državah znatno izboljšali kakovost svojih konj.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

62

In zgodilo se je res, da so se socialisti na Poljskem in Češkem pridružili zvezi meščanskih strank, kar je pač zbudilo pri teh velikansko zadovoljnost.«

Češki socialni demokratje, oziroma češki socialno demokratski poslanci so se namreč 18. novembra 1916 združili z vsemi meščanskimi češkimi državnozborskimi poslanci v enoten klub »Česky svaz«. Enako so storili tudi poljski socialno demokratski poslanci v Avstriji, v položaju, kakršnega je ustvarila prva svetovna vojna, so postavili prvi kot drugi v svoji politiki češko in poljsko narodno vprašanje na prvo mesto. Pri vsakšnem izidu prve svetovne vojne, to se pravi, ne glede na to, ali bi zmagale centralne sile ali antanta, bi moralo priti na dnevni red zedinjenje poljskih dežel, bodisi pod Rusijo ali pod Nemčijo ali – pod Avstrijo, kar je bilo najmanj verjetno, čeprav so si Poljaki, ki so jih Nemci nasilno raznarodovali in ki se le v Avstriji niso mogli pritoževati zaradi zatiranja, za primer zmage centralnih sil to najbolj želeli. Prav tako je možnost poraza centralnih sil ali kompromisnega miru oslabljene Avstro-Ogrske približala Čehom možnost osamosvojitve bodisi v okviru Avstro-Ogrske ali izven nje. Češky sváz je na prvi seji avstrijskega parlamenta 30. maja 1917 zahteval preobrazbo habsburško-lotarinške monarhije v zvezno državo svobodnih in enakopravnih narodnih držav. Toda k temu se bomo še vrnili.

S prej, pred tem pojasnilom citiranim odstavkom, sem hotel opozoriti, da so se takrat vsaj po besedah, če kasneje ne več po dejanjih, v vodstvu slovenske socialne demokracije zavedali nevarnosti takega paktiranja z buržoazijo in so zato Češky sváz obsojali, oziroma češke socialne demokrate, ki so bili že od prej znani po svojem separatizmu, obsojali. To je pomenilo cepitev socialističnih sil v Avstriji, ki številčno niso bile šibke in bi bile zmožne velikih dejanj, ko bi – to se je pokazalo prav kmalu – ne bi avstrijsko-nemška socialna demokracija, namesto da bi stremela po revolucionarnih spremembah – vse do konca vojne branila pravzaprav stremljenja cesarja Karla po ohranitvi monarhije, to se pravi, po ohranitvi habsburškega cesarstva. Slovenska socialna demokracija, čeprav se je, vsaj po že omenjeni resoluciji JSDS z dne 25. decembra 1916 zavedala, da nam vsa preteklost in ves značaj (meščanskega) nacionalističnega gibanja kaže, da izrabljajo meščansko-kapitalistične stranke tudi to (narodnostno) gibanje vedno in povsod edino v svoje politične razredne svrhe, zato: »Slovenski socialisti odklanjamo kratko malo vsako sodelovanje pri sličnih podjetjih. Naša pot gre narazen. BODOČNOST SLOVENSKEGA NARODA JE SAMO V SOCIALIZMU in za ta ideal bomo mirno in odločno in nevezano naprej delali!«

Žal so za večino starega vodstva JSDS ostale te besede samo besede in ostale tudi dvajset let kasneje, ko so se postavili po robu boju za akcijsko enotnost slovenskega proletariata in delovnega ljudstva ne glede na svetovni nazor, za katero so se prizadevali slovenski komunisti in jo leta 1941 v celoti tudi dosegli v Osvobodilni fronti.

Toda to je bila takrat še popolnoma neznana in neslutena prihodnost. Človeku, ki živi v drugačnem času, je zato težko rekonstruirati brez virov in misli sodobnikov resnico. To resnico je povedal Ivan Cankar v kritiki lastne stranke, ki jim pripadal, ko je dejal, da stranka (JSDS) ni videla naroda, narod ne stranke. Torej niso mogle še tako stvarne ugotovitve in rešitve postati meso in kri, postati dejanje.

Tudi o tem smo se pogovarjali, oziroma bi rad dognal s svojimi takratnimi sobesedniki in pričami časa, v katerega se v tem sestavku poglabljam, zakaj takratna, vsaj po črkah revolucionarna slovenska socialno demokratska beseda, ni postala meso in kri in sem – vsaj za jeseniški primer – dognal, da so slovenski socialni demokratje prav v krajih, kjer je postajala po njihovih strokovnih organizacijah sodeč njihova moč leta 1917 že večinska, vse preveč skrbeli za drobtinice v boju za delavsko krušno stvar, manj pa ga organizirali, oziroma ga sploh niso organizirali za boje, ki bi v tistem času pomenili osvoboditev delavstva izpod kapitalizma. Toda preberimo članek o manifestacijskih shodih 1. maja 1917, ki sem jih že omenil in ki so izzveneli kot mirovni manifestacijski shodi na iniciativo krajevnih organizacij:

»Vsakega zavednega delavca je ta iniciativa razveselila, zlasti ker občuti delavstvo po vsem svetu kar najbolj posledice dolgotrajne vojne. Sedaj se ne vprašujemo o smotrih vojne in ne o zmagi, ker je zgodovina te vojne dovolj jasno pokazala, da niso žrtve (kakor sem že citiral – M. Kl.) v nobeni primeri s končnim uspehom, ki ga kdo pričakuje. Socialna demokracija ne zahteva zmagovalcev in zmagancev, marveč le častni mir za vse države, za vse človeštvo. Zato je dvignil avstrijski proletariat (proletariat, ki prebiva v Avstro-Ogrski) letos prvega maja svoj glas, da ga sliši proletariat v zveznih (mišljeno: antantnih) državah in v državah sporazuma (centralnih silah).

(Se nadaljuje)

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine, ki so se sestale v prejšnjem tednu, so na svojih sestankih obravnavale: predlog o novi organizaciji upravljanja in ravnanja v ŽJ, predlog pravilnika o napredovanju na delovnem mestu in samoupravne akte za zdravstveno varstvo.

TOZD TALILNICE

V obratu plavž so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo, aglomeracija 1, 2, plavž 1, 3, rudarna 1 in apnenica 1. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja, našteta v uvodu. Samoupravna delovna skupina **obratovodstvo** ne soglaša s pravilnikom o napredovanju na delovnem mestu in prav tako se ne strinja s samoupravnimi akti za zdravstveno varstvo. Samoupravna delovna skupina **rudarna 1** je še obravnavala okrožnico številka 3 in ne soglaša s samoupravnimi akti za zdravstveno varstvo. Samoupravna delovna skupina **aglomeracija 2** je pri predlogu pravilnika o napredovanju na delovnem mestu menila, da bi ga bilo dobro preje v kakšnem oddelku praktično preizkusiti in potem odpraviti pomanjkljivosti oziroma ga posplošiti.

V obratu martinarna so imele sestanek samoupravne delovne skupine SM peči 1 in 2, livna jama 1, 2 in staro železo 1. Samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja, navedena v uvodu brez bistvenih pripomb.

V obratu elektrojeklarna so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo, elektro peči 1, 3 in 4 in priprava vložka elektrojeklarne, ki so obravnavale vprašanja, navedena v uvodu. Pri predlogu pravilnika o napredovanju na delovnem mestu so vse samoupravne delovne skupine menile, da naj se ocenjuje na šest mesecev in ne na eno leto, pri izračunavanju staža za napredovanje na delovnem mestu naj se upoštevajo polna leta in ne meseci, sprejme naj se za poizkusno dobo treh mesecev.

V obratu livarna je imela sestanek samoupravna delovna skupina jeklolivarna 1, ki je obravnavala vprašanja, našteta v uvodu in je o predlogu za novo organizacijo upravljanja in ravnanja postavila vprašanje, ali je nova reorganizacija res potrebna, saj ni bila kršena ustava in tudi vsi člani kolektiva so imeli možnost sodelovanja.

V obratu šamotarna so imele sestanek samoupravne delovne skupine: mlini 1, peči šamotarne in oblikovanje. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu. Poleg tega pa so samoupravne delovne skupine še obravnavale proizvodno problematiko za mesec julij in plan za mesec avgust.

TOZD VALJARNE

V obratu valjarna bluming je imela sestanek samoupravna delovna skupina obratovodstvo bluming-štekel, ki je obravnavala vprašanja, navedena v uvodu. Pri obravnavi predloga za novo organizacijo upravljanja in ravnanja v ŽJ je menila, da naj bi postavili direktorja proizvodnje podobno, kot so postavljeni direktorji skupnih služb, priprava dela pa ne bo učinkovita pod okriljem SEO ali prodaje, temveč bi morala biti podrejena direktorju proizvodnje. Vodja delovne skupnosti skupnih služb je nepotreben.

V obratu adjustaža štekel Javornik so imele sestanek samoupravne delovne skupine adjustaža štekel 3, odprema adjustaža štekel in pocinkovalnica adjustaža štekel. Vprašanja našteta v uvodu so sprejele brez pripomb.

V obratu adjustaža bluming so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale vprašanja našteta v uvodu in pregled stroškov za prvo polletje 75. Člani samoupravnih delovnih skupin so pri predlogu za novo organizacijo upravljanja in ravnanja v ŽJ izrazili dvom, če bo nova reorganizacija res pripomogla k razvijanju samoupravljanja, saj je iz predloga razvidno, da se spet povečujejo različne službe in vsaka naj bi imela svojega direktorja, medtem ko nimamo direktorja proizvodnje. Člani predlagajo, da se spremenijo nazivi direktorji v vodje služb, medtem ko naj bo odprto delovno mesto direktor proizvodnje in pri njem proizvodne službe. Člani samoupravne delovne skupine **bluming 3** pa so se pritožili nad delom kontrolorjev OTK in zahtevajo, da naj bodo redno prisotni v obratu, o morebitnih napakah naj delavce opozorijo takoj.

V obratu valjarna žice je imela sestanek samoupravna delovna skupina lahka proga 1, ki je obravnavala vprašanja, navedena v uvodu.

V obratu valjarna 2400 je imela sestanek samoupravna delovna skupina proga 2400/2, ki je obravnavala vprašanja, našteta v uvodu.

TOZD HLADNA PREDELAVA

V obratu hladna valjarna so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale vprašanja, navedena v uvodu. Samoupravna delovna skupina **obratovodstvo** je imela pripombe na predlog o novi organizaciji upravljanja in ravnanja v ŽJ in sicer, da je dejavnost CPD neposredno vezana na proizvodnjo in naj bo organizirana pod proizvodnim sektorjem. Potrebno je podrobno opredeliti in definirati ekonomske odnose med TOZD. Tu mislijo predvsem na revidiranje cen in dejanskih stroškov glede na proizvodnjo. Preveč je odborov, njihovo delo naj se prenese na DS in zbore proizvajalcev. Govorili so tudi o reklamacijah. Stanje se je trenutno normaliziralo, kljub temu pa je število upravičenih reklamacij zaskrbljujoče. Paziti morajo predvsem na boljše luženje in samokontrolo delavcev. Člani samoupravne delovne skupine **odprema hladne valjarne** so postavili vprašanje, kdaj se bo rešil problem, da dobijo delovne čevlje.

Člani samoupravne delovne skupine **žarilnica hladne valjarne 1,** ki delajo na zvonastih pečeh predlagajo, da ne bi imeli svoje norme, ampak procente povprečja hladne valjarne. Samoupravna delovna skupina **žarilnica hladne valjarne 4** je še obravnavala izpolnjevanje planskih nalog. Člane delovne skupine so seznanili z informacijo varčevanja in informirani so bili o reklamacijah obrata. Samoupravni delovni skupini **hladna valjarna 2 in adjustaža hladne valjarne** sta predlagali, da naj se poviša vrednost bona za malico. Malica naj se organizira tako, da ne bo čakanja. Pranje delovnih oblek še sedaj ni rešeno. Samoupravna delovna skupina **karisti hladne valjarne** so postavili vprašanje, kdaj bodo začeli asfaltirati poti v skladišču surove žice.

V obratu žičarna so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale vprašanja, navedena v uvodu. Poleg tega pa so še obravnavale proizvodne rezultate v mesecu juliju in plan za mesec avgust. Samoupravna delovna skupina **obratovodstvo** je pri predlogu za novo organizacijo predlagala, da bi konkretno, v primeru hladne valjarne in žičarne, ostala proizvodnja organizirana enako kot doslej, sicer bi bilo bolje, da bi oba obrata tvorila en TOZD zaradi lažjega poslovanja in skupnega reševanja ekonomskih vprašanj. Glede operativne priprave dela so mnenja, da v kolikor ne more biti samostojna služba, naj se priključi prodajnemu sektorju. — Samoupravna delovna skupina **žičarna 1/2** se ne strinja s predlogom pravilnika o napredovanju na delovnem mestu, ker smatra, da s takim osebnim ocenjevanjem obstoji veliko možnosti za poslabšanje medsebojnih odnosov med tistim, ki bo ocenjeval (delovodja — delegat) in ostalimi člani delovne skupine. Samoupravna delovna skupina **žičarna 2/3** je predlagala, da naj bi povečali vrednost bonov za malico.

V obratu profilarna sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini: profilarna 2 in 3, ki sta obravnavali vprašanja, našteta v uvodu in še proizvodno problematiko. Pri proizvodni problematiki sta bili seznanjeni o problemih, ki se pojavljajo zadnje čase, kot je pomanjkanje naročil, mala količinska naročila. Zaradi tega je veliko menjav in poslabšana kvaliteta vložka.

V obratu jeklovlek sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini **adjustaža jeklovleka 2 in brusilnica 2,** ki sta obravnavali vprašanja, navedena v uvodu. Samoupravna delovna skupina **adjustaža jeklovleka 2** je postavila vprašanja, kdaj se bo pričela montaža ogrevanih teles-kaloferjev v obratu, kdo je odgovoren, da še sedaj niso popravljena vrata in kako je z zračno zaveso pri vhodu v adjustažo.

V obratu vratnih podbojev sta imeli sestanek obe samoupravni delovni skupini, ki sta obravnavali vprašanja, navedena v uvodu. Člani delovne skupine želijo, da naj se pospešeno rešuje dobava domačih profilov, še bolj pa prodaja podbojev, ker praktično nimajo ne profilov in ne naročil. Že pred meseci so predlagali, da naj se izhod v Trebežu odpre za osebni prehod za eno uro ob vsaki izmeni. Ker še niso dobili odgovora, sprašujejo, kako je s tem.

V obratu žebljarna so imele sestanek samoupravne delovne skupine: žebljarna 1 je imela sestanek dvakrat in žebljarna 2 in 3 ter zavijalnica žebljarne, ki so obravnavale vprašanja, našteta v uvodu. Samoupravne delovne skupine žebljarna 1 in 3 in zavijalnica žebljarne so imele na predlog za novo organizacijo upravljanja in ravnanja več pripomb in nekatere med njimi so: v skupnih službah naj bodo samo tisti sektorji, ki imajo čisti administrativni značaj, direktorji koordinatorji so verjetno nepotrebni, reklamacije ne smejo bremeniti samo tisto TOZD, ki je material odpremila kupcu, ampak tudi tiste predhodne, ki so glavni povzročitelj napake, ki pa je med predelavo ni bilo možno odkriti.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

VALJARNE PROFILOV

Osnovno vprašanje, o katerem so razpravljali na četrti seji sindikalnega odbora VALJARNE PROFILOV, ki jo je predsednik Albin Jakopič sklical, 29. avgusta, je bilo namenjeno analizi dosedanjega dela in bodočim nalogam.

V uvodu je obratovodja seznanil odbor o stabilizacijskih ukrepih in o nalogah obrata v naslednjih mesecih. Osnovna naloga obrata je redno oskrbovanje jeklovleka s kvalitetnim vložkom in v zahtevani količini. Pri tem pa je še posebno pozornost treba posvetiti prizadevanjem za večji izvoz, izboljšanju izplena in znižanju stroškov. Poudarjeno je bilo, da načrt predvideva 93,3 odstotni izplen, da pa je bil v avgustu dosežen s 94,4 odstotki. Tudi načrt gotove proizvodnje je bil v prvem polletju presežen za več kot 1.000 t. Zahteve jeklovleka so v juliju znašale 8.300 ton, odpremili pa so 8.744 ton, poleg tega pa so imeli še nekaj prodaje. Ocenili so, da je to znak enotne volje in želje kolektiva, da bi bili delovni uspehi čim boljši, kar potrjuje tudi dejstvo, da je zaposlenih manj kot predvideva normativ in da delavci odklanjajo nadurno delo. Kritično pa so omenili tudi slabosti, ki pri delu nastajajo, kot na primer zažganost, slabi rezi in preveč zamešnjav. To je znak, so poudarili, da je treba z delavci več delati in jih učiti.

Na seji so govorili tudi o novi organizaciji temeljnih organizacij združenega dela, o čemer so v zadnjem času razpravljale samoupravne delovne skupine. Ob tem je Anton Zupan govoril o ustavnih pravicah in dolžnostih delavcev v združenem delu. Odbor je podprl mnenje SDS, da naj se naziv direktorja uporablja samo na nivoju tovarne, medtem ko naj bodo v temeljnih organizacijah združenega dela vodje. Ugotovili so, da so se SDS opredelile za skupno TOZD z obratom jeklovlek, obenem pa postavljali vprašanje likvidacije srednje proge. Odbor je menil, da je potrebno delavce prepričati oziroma jim dokazati pravilnost take ali drugačne odločitve. Tako naj bi o vprašanju združitve z obratom valjarna žice, kakor tudi z obratom jeklovlek, pristojna služba pripravila ustrezno analizo; na podlagi dokazov in izračunov naj se potem delavci odločajo. Isto velja tudi za ukinitev srednje proge.

Ugotovili so, da delavce zanimajo stroški, kakor tudi rezultati rekonstrukcije valjarne žice, kar velja tudi za srednjo progo. Menili so, da je možna združitev dveh obratov z lastnim računom v eno TOZD, vendar pa morajo biti odnosi in razmerja natančno opredeljena.

Na seji so imenovali tudi komisijo, ki bo organizirala izlet na Petrovo goro in v Jasenovac in drugega v Goriška Brda. Odbor je pooblastil Franca Markljo, Nazifa Ljuta in Antona Zupana, da pripravi odgovor službi v zvezi s predlogom za beneficiran delovni staž za prizadeta delovna mesta.

Predsednik mladinske organizacije je na seji poročal o delu ZSM v obratu in v zvezi s tem so priporočili, da se mladina organizira po izmenah, pri čemer bo pomagal tudi sindikalni odbor.

Na predlog predsednika komisije za prošnje so odobrili podporo Francki Švegelj (300,00 din) in Jožu Poru (400,00 din), zadnjemu pa tudi povrnitev prevoznih stroškov na letovanje v Biograd. Poleg informacije o pohodu železarjev na Triglav, so ponovno opozorili na zavlačevanje urejanja avtobusne postaje in dohodov ter sklenili, da to problematiko predložijo na sejo delavskega sveta TOZD Valjarn, da jo ustrezno reši.

GRADBENO VZDRŽEVANJE

Sindikalni odbor v gradbenem vzdrževanju se je sestal, 2. septembra na svoji šesti seji, predsednik Alojz Beguš pa je v obravnavo predložil stabilizacijske ukrepe in organizacijo izleta.

V zvezi s stabilizacijskimi ukrepi je bilo poudarjeno, da je tudi naloga sindikata, da vpliva na delavce, da bi dosegali čim boljše delovne rezultate na vse področjih. Obratovodkinja je odbor seznanila o gospodarskem stanju v Železarni in o potrebnih ukrepih za stabilizacijo. Naglasili so, da je treba tudi v obratu zaostriti disciplino, predvsem pri boljšem izkoristku delovnega časa, pri štednji z materialom in sploh mora vsak posameznik prispevati čimveč za doseganje še boljših delovnih rezultatov.

Na seji so osvojili predlog, da izvedejo izlet v Malinsko in na otok Krk in sicer 20. in 21. septembra. Stroški izleta na enega člana znašajo 320,00 din, posamezni člani kolektiva bodo prispevali po 50.00 din, njihovi svojci pa po 250,00 din.

Blagajnik je odbor seznanil z izplačanimi podporami članom kolektiva, ki so bolovali nad dva meseca in sicer do 30. julija, izplačana pa je bila tudi ena socialna podpora. Ugotovili so tudi, da so se na letovanju v Crikvenici in Biogradu na morju zvrstili vsi pripravljeni člani kolektiva. Obravnavali so tudi vprašanje obračunanega delavca Hafnerja.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK

Na šesti seji sindikalnega odbora adjustaže štekel Javornik, ki jo je predsednik Mavro Lenardič sklical, 3. septembra, so govorili o pripravi izleta in nekaterih drugih vprašanjih. Iz predloženih več variant, so osvojili dve in sicer izlet v Logarsko dolino ali Kumrovec z zaključkom, da se odločijo za tistega za katerega bo več prijav. Izlet bodo organizirali, 18. oktobra, posameznik pa naj bi prispeval po 50,00 dinarjev. V zvezi s tem je predsednik seznanil odbor, da se za neudeležbo na izletu v Železarni ne izplačujejo denarni zneski, tako kot nekateri govorijo.

Odobrili so socialno podporo v višini 150,00 din Ljubici Dobraš in za vodenje blagajniškega poslovanja določili Heleno Sudžukovič, ki bo za to prejemala 30,00 dinarjev mesečne nagrade, izvoljena blagajničarka Marija Mihelič pa sicer za blagajniško poslovanje odgovarja in se privaja na samostojno vodenje. Zaradi odhoda iz obrata Matjaža Stareta, zaradi nadaljnega šolanja, so na njegovo mesto kooptirali Stojana Bremca, poleg njega pa predlagali v sindikalni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne še Stanislava Cokana.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FEL

JEKLO V 21. STOLETJU

V sedanjem stoletju je železarska industrija doživela več revolucionarnih sprememb, kot vsa stoletja doslej. Seveda bodo tudi prihodnje spremembe tako v tehnološkem kakor tudi ekonomskem pogledu nastajale še naprej. V tem pogledu so važna predvsem razna fosilna goriva (nafta, premog, zemeljski plin, oljni škrilavci). To bo nedvomno treba upoštevati.

Kako dolgo bomo fosilna goriva lahko še uporabljali je vprašanje, ki zanima strokovnjake. Britanski strokovnjaki zatrjujejo, da zaloge zadoščajo še za 21. stoletje. Zaloge ob Severnem morju zadoščajo še za nadaljnjih deset do petdeset let, odvisno pač od izkoriščanja. Železarski strokovnjaki zagotavljajo, da bodo jeklo lahko proizvajali tudi brez standardnih goriv, kot so premog, zemeljski plin, nafta. To pa je tudi največje vprašanje, ki ga bodo morali rešiti v naslednjem stoletju.

Jeklo proizvajamo iz železove rude starega železa in raznih dodatkov. Pred pričetkom tehnološkega procesa je treba železovo rudo reducirati, to je odstraniti vse spojine, ki vsebujejo kisik. Zato potrebujemo reducent in rudo podvrženo določeni temperaturi. Oboje lahko precej natančno določimo, da je postopek najbolj ekonomičen. Že od nekdaj kot reducent uporabljajo ogljik. Tega vsebuje premog in z njim lahko vzdržujemo tudi določeno temperaturo. Danes uporabljamo koks, ki je pravzaprav na določen način obdelan premog s posebnimi lastnostmi. V zadnjih letih je poraba premoga za koksiranje drastično narasla.

Zgodovinski razvoj kaže, da so leta 1928, ko so pričeli s proizvodnjo v plavžu, porabili za tono jekla osem ton premoga. Sedanja situacija pa kaže, da bodo plavži lahko obratovali toliko časa, dokler bo cena koksa še ekonomsko sprejemljiva glede na ostale stroške pri proizvodnji jekla. Seveda bi kot reducent lahko uporabili še druge snovi, ki vsebujejo ogljik ali elemente s podobnimi lastnostmi. To je predvsem zemeljski plin. Pri proizvodnji jekla bi lahko kot reducent uporabili tudi vodik. Najcenejša pot pridobivanja vodika je verjetno iz vode. Vendar so tehnološki postopki zaenkrat še predragi. V prihodnosti pa bi prav vodik iz vode lahko postal pomemben reducent.

Povrnimo se nazaj k jeklu. Do konca vladavine plavžev bi lahko pripeljalo do dveh stvari. Prvič — koks bi postal predrag in drugič — premoga za koksiranje bi zmanjkalo. Če bi se to kdaj zgodilo bi postal postopek direktne redukcije železove rude zelo pomemben. Nekatere tehnološke postopke, ki temeljijo na direktni redukciji železove rude že uporabljajo. Zaenkrat se je izkazal kot zelo primeren Midrex postopek. Tega uporabljajo v nekaterih železarnah v ZDA, Kanadi, Veliki Britaniji, Zvezni republiki Nemčiji in drugod. Midrex postopek in njemu podoben Purofer postopek uporabljata za vzdrževanje temperature in kot reducent zemeljki plin. Tu pa se spet srečamo s problemom fosilnih goriv. Sedanji tehnološki postopki direktne redukcije dokazujejo, da le-to lahko uporabljamo na način, ki je za železarje zelo sprejemljiv.

Tako dolgo dokler bodo zaloge zemeljskega plina obstajale, bodo uporabljali Midrex in njemu podobne postopke direktne redukcije železove rude. Namesto zemeljskega plina bi lahko uporabljali tudi nafto ali oljne škrilavce. Tudi metanol, ki ga z destilacijo pridobivajo iz lesa, bi lahko uporabili. Toda vprašanje je, za koliko časa bi svetovne zaloge lesa lahko zadoščale.

Za zdaj torej tehnološki postopki direktne redukcije slonijo na različnih vrstah fosilnih goriv. Sedanje stanje v svetu kaže, da bo prav koks tisti, ki ga bodo najprej prenehali uporabljati. Njegova cena se nenehno dviga. Zato si strokovnjaki prizadevajo, da bi za vzdrževanje temperature, ki je pri direktni redukciji železove rude potrebna, uporabili jedrsko energijo, reducent pa bi bil vodik.

Res je, da zaenkrat še nikjer v svetu ne proizvajajo jekla z direktno redukcijo s pomočjo jedrske energije in vodika. Toda to je vprašanje, o katerem železarski strokovnjaki mnogo razmišljajo. Mogoče je, da bodo lahko ta postopek uporabili že v bližnji prihodnosti. To stoletje bo nedvomno lahko prineslo tudi nov profil jeklarja.

Ključ proizvodnje jekla v 21. stoletju je nedvomno jedrska energija. Če bo električna energija iz jedrskih elektrarn dovolj poceni, bodo vodik lahko proizvajali z elektrolizo iz vode. Pri tem bodo dobili tudi nekaj uporabnih stranskih produktov.

Seveda so to zaenkrat samo predvidevanja. Mnogo izumov pa velikokrat sloni na predvidevanjih. V tem je tudi razburljiva prihodnost jekla.

N. K.

PLANSKI DOKUMENTI NA SEJAH VSEH TREH ZBOROV OBČINSKE SKUPŠČINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

ški proizvodnje in storitev. Porabljena sredstva v višini 4.677.157 tisoč dinarjev so se povečala za 195 % v primerjavi z istim obdobjem lani in za 34 indeksnih točk več kot celotni dohodek. To pomeni, da se je ekonomičnost poslovanja znižala in sicer so gospodarske organizacije v prvem polletju lani na 100 din porabljenih sredstev ustvarile 127 din celotnega dohodka, letos v istem času pa le 112 dinarjev, ali 12 % manj. Hitreje od celotnega dohodka so naraščala porabljena sredstva v industriji, prometu, trgovini in gostinstvu. V obrti, stanovanjski in komunalni dejavnosti je porast celotnega dohodka enak porastu porabljenih sredstev, le gradbeništvo prikazuje počasnejšo rast porabljenih sredstev od porasta celotnega dohodka. Na znižanje ekonomičnosti je vplivala predvsem industrija, ker se je celotni dohodek povečal za 215 %, porabljena sredstva pa za 269 %, zato je ekonomičnost poslovanja v tem področju padla za 15 %.

Rast posameznih elementov porabljenih sredstev je bila zelo različna. Nadpoprečno so se povečali stroški za porabljeni material, proizvodne in neproizvodne storitve, popravek finančnega rezultata, drugi in izredni izdatki.

Gospodarstvo v občini je v prvem polletju doseglo 553.176 tisoč din dohodka ali za 31 % več kot v istem času lani in močno zaostaja za rastjo celotnega dohodka. Na oblikovanje dohodka so v prvem polletju letos v precejšnji meri vplivale nastale spremembe pri ugotavljanju popravka finančnega rezultata za del v določenem času neizterjanih terjatev, zaradi česar je doseženi dohodek porastel za 31 %, brez tega vpliva pa bi bil porast 38,7 %. Popravek vrednosti znaša 41.386 tisoč din, medtem ko je v istem obdobju lani znašal 665 tisoč din. Najvišji popravek finančnega rezultata ima Železarna in sicer 24.385.000 din in Univerzal 11.055 dinarjev.

Dohodek na zaposlenega se je povečal od 40.765 na 47.426 din ali za 16 %, kar je za tri odstotke izpod poprečja gospodarstva Gorenjske. Kljub temu je poprečni dohodek na zaposlenega za 4.027 din višji od poprečnega dohodka na zaposlenega na Gorenjskem.

Rast produktivnosti upada, razen v gradbeništvu, medtem, ko je dinamika zaposlenosti še vedno večja od predvidevanj z resolucijo in družbenim načrtom razvoja občine. V primerjavi z istim obdobjem lani, so gospodarske organizacije, zajete v poročilu, povečale število zaposlenih od 10.405 na 11.032 delavcev, ali za šest odstotkov oziroma za 627 delavcev. Veliko večje zvišanje poprečnega števila zaposlenih, na podlagi vkalkuliranih ur, pa izkazuje služba družbenega knjigovodstva, ker je 478 delavcev prenešenih v evidenco v občini. Pomembna odstopanja so med dejansko in poprečno zaposlenimi na podlagi vkalkuliranih ur (izrazito SGP Sava), kar kaže, da delavci delajo zelo veliko nadur.

Gospodarske organizacije v občini so pri začasni razdelitvi dohodka pokrile več obveznosti (zakonskih in pogodbenih) osebnih dohodkov in drugih prejemkov, kot so ustvarile dohodka. Izguba pri osmih TOZD zaradi nedoseženega dohodka znaša 9.221 tisoč din, izguba pri substanci pa 351.000 din. Vzroke za nastanek izgube je na splošno treba iskati v poraslih materialnih in drugih stroških poslovanja ter obveznosti iz osebnih dohodkov, ki se pokrivajo iz dohodka.

Dosežen družbeni proizvod gospodarskih organizacij v občini je v prvem polletju znašal 716.693.000 din in je za 34,3 % višji v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta in zaostaja za rastjo celotnega dohodka za 29 indeksnih točk (brez interne realizacije). Drugim udeležencem v delitvi pripada 200.634.000 din, ali 37,4 % več kot v istem času lani, zakonske obveznosti so porasle za 51,5 %.

Dosežena sredstva za reprodukcijo, ki vsebujejo ostanek dohodka in amortizacijo, so večja za 65 milij. 932.000 din ali za 28,71 %. Ta porast je predvsem zaradi sredstev amortizacije, ki so večja za 36,1 %, medtem, ko je ostanek dohodka večji le za 21,6 %. Kljub povečanju sredstev za reprodukcijo pa je stopnja reprodukcijske sposobnosti nazadovala. Poprečno porabljena osnovna in obratna sredstva, ki so osnova za izračun, so porasla od 2.609.068 tisoč na 3.671.096 tisoč din ali za 41 %. Stopnja reprodukcijske sposobnosti pa je padla od 8,80 % na 8,05 % ali za 9,1 %, s čimer niso uresničene težnje družbenega plana, ki predvideva krepitev reprodukcijske sposobnosti gospodarstva.

Medsebojna zadolženost tudi v prvem polletju letos ni zmanjšana. Terjatve kupcev in predplačila dobaviteljem so narasla od 650.567 tisoč na 886.188 tisoč din, v primerjavi z istim obdobjem lani in sicer največ v gradbeništvu (125 %) ter trgovini in gostinstvu za 50 %.

Dolgovanja dobaviteljem in avansi kupcev so porasli od 270.125.000 na 509.124.000 din ali za 88 % v primerjavi z istim obdobjem lani. Kljub porastu obveznosti do dobaviteljev, gospodarstvo občine kreditira druge delovne organizacije s 377.064.000 din. Povečalo se je število poravnanih akceptnih nalogov, zmanjšalo pa se je število sodnih sklepov, medtem, ko se je znesek povečal za več kot trikrat. Pomembno je poraslo tudi število blokiranih žiro računov (indeks 144 %). V prvem polletju pa so gospodarske organizacije v občini prejele na žiro račune za 60 odstotkov več sredstev, kot lani v istem času.

Skupne zaloge so v primerjavi s prvimi šestimi meseci lani višje za 37 %, vendar se je struktura posameznih zalog spremenila in sicer na račun porasta trgovskega blaga.

Osnovna sredstva so naraščala počasneje kot obratna sredstva in so višja samo za pet odstotkov. Popravki vrednosti osnovnih sredstev hitreje naraščajo kot osnovna sredstva po nabavni vrednosti, stopnja odpisa osnovnih sredstev pa je dosegla 67,9 % in je najvišja na Gorenjskem.

Struktura virov poslovnih sredstev še vedno ni zadovoljiva, saj se udeležba dolgoročnih virov znižuje, kratkoročnih pa zvišuje. Kljub ukrepom, ki naj bi izboljšali strukturo virov obratnih sredstev, se del lastnih virov poslovnih sredstev znižuje. Med dolgoročnimi viri so najbolj porasli krediti za osnovna sredstva, zaradi kreditov Železarne za nove investicije. Dolgoročni krediti za obratna sredstva pa so za 40 % nižji, kot junija 1974. Kratkoročni viri poslovnih sredstev so se povečali na račun srednjeročnih kreditov za obratna sredstva, predvsem na račun obveznosti do dobaviteljev.

Iz razpredelnice v poročilu je razvidno, da je izvoz v prvem polletju, v primerjavi z izvozom v istem obdobju lani, dosegel izraženo v indeksu le 74,9 %, medtem, ko se je uvoz povečal za 201,2 %.

Poročilo je ilustrirano s številnimi razpredelnicami in podatki, ki še bolj nazorno osvetljujejo ugotovitve v tem skrajšanem posnetku.

SPREMEMBA IN DOPOLNITEV ODLOKA O ORGANIZACIJI IN DELOVNEM PODROČJU UPRAVNIH ORGANOV IN SEKRETARIATA SOB JESENICE

Skladno z ustavnimi določbami je občinska skupščina Jesenice 26. septembra 1974 sprejela odlok o organizaciji in delovnem področju upravnih organov ter sekretariata občinske skupščine. Že takrat je bilo poudarjeno, da je odlok začasnega značaja in da bo novi zakon oblikoval enotna sistemska izhodišča oziroma temeljna načela za ureditev tega vprašanja. Kljub temu, da bo zakon sprejet v prvem četrtletju prihodnjega leta, sedanji položaj in razmere neodložljivo terjajo nekatere organizacijske spremembe. Taka sprememba je ustanovitev inšpekcijskih služb kot samostojnega odseka, razen davčne inšpekcije, da bo njihovo delo in inšpekcijski nadzor učinkovitejši. Za nekatera področja pa bo po dogovoru ustanovljena medobčinska inšpekcijska služba. S tem bo podana večja samostojnost, neodvisnost in učinkovitost nadzora, ne da bi bili stroški bistveno večji od sedanjih.

Druga sprememba oziroma dopolnitev odloka pa je ustanovitev dveh strokovnih služb, in sicer sekretariata izvršnega sveta ter kadrovske službe, ki jih narekuje zahteva po bolj uspešnem in usklajenem delu oziroma celoviti obravnavi kadrovske problematike v občini.

OSNUTEK DRUŽBENEGA DOGOVORA O NAČINU UPORABE IN UPRAVLJANJA S SREDSTVI SOLIDARNOSTI ZA ODPRAVLJANJE POSLEDIC NARAVNIH NESREČ

Družben dogovor, sprejele ga bodo vse občinske skupščine, izvršni svet skupščine SRS, SZDL Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije in gospodarska zbornica Slovenije, določa vrsto naravnih nesreč, za katere se lahko uporabljajo sredstva solidarnosti v SR Sloveniji, pogoji in način uporabe sredstev ter način upravljanja s temi sredstvi. K družbenemu dogovoru je priložen tudi sklep, ki ga morajo sprejeti vsi podpisniki, da se v letu 1975 od zbranih sredstev 75 % uporabi za odpravo neposrednih posledic potresa na Kozjanskem, o ostalih sredstvih pa bodo odločali podpisniki v prvem tromesečju prihodnjega leta.

PREDLOG ODLOKA O UKINITVI SKLADA ZA IZOBRAŽEVANJE STROKOVNIH KADROV

Sklad je bil ustanovljen leta 1965 z namenom, da zbira sredstva za štipendiranje in financiranje drugih oblik izobraževanja strokovnih kadrov na območju občine. Od julija 1974 dalje pa se izvaja štipendiranje na podlagi samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov, na osnovi katerega delavci in drugi delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela ter v delovnih skupnostih poleg sredstev namenjenih za kadrovske štipendije, združujejo iz svojega dohodka sredstva v višini 0,5 % od bruto osebnega dohodka na posebnem računu. Glede na vse to, ni potrebno, da bi sklad za izobraževanje še nadalje deloval. V podrobnem poročilu je prikazano delovanje sklada v vseh letih obstoja.

PREDLOG SKLEPA O POOBLASTITVI ZGODOVINSKEGA ARHIVA LJUBLJANA ZA OPRAVLJANJE NALOG ARHIVA NA OBMOČJU JESENIŠKE OBČINE

Občinska skupščina je po zakonu dolžna skrbeti, da opravlja varstvo arhivskega in registraturnega gradiva na svojem območju. Obenem pa isti zakon določa, da lahko občinska skupščina v soglasju s kulturno skupnostjo pooblasti arhiv v drugi občini, da opravlja naloge arhiva na njenem območju. To delo za jeseniško občino že od leta 1966 dalje opravlja zgodovinski arhiv v Ljubljani, kulturna skupnost Jesenice pa od svoje ustanovitve dalje po zakonu zagotavlja sredstva za opravljanje nalog arhiva. Tudi v bodoče ostaja isto razmerje, ki ga je potrebno le pravno urediti skladno z zakonom.

– – –

Poleg na kratko posnetih vprašanj bodo vsi trije zbori opravili še nekatera imenovanja in volitve, poleg redne točke dnevnega reda »delegatska vprašanja«. Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti pa bosta obravnavala še:

PREDLOG ZA POTRDITEV STATUTA SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA JESENICE

Skupnost otroškega varstva je bila ustanovljena 17. januarja 1975. Na ustanovni skupščini je bil sprejet statut občinske skupnosti otroškega varstva, ki vsebuje naloge, organizacijo in delo skupnosti, pristojnosti njenih organov ter upravljanje in gospodarjenje s sredstvi za izvrševanje nalog in programov skupnosti. Statut skupnosti pa določa, da le-ta začne veljati, ko ga potrdi občinska skupščina.

Tam, kjer je prejšnji teden še stala Jakopova hiša s kmečkim poslopjem, bo na Plavžu zrasla še ena stanovanjska stolpnica. Staro hišo so porušili delavci komunalnega podjetja Kovinar, stolpnico pa bodo gradili delavci SGP Sava Jesenice

AKTUALNOSTI IZ JESENIŠKE OBČINE

OTVORITEV DOMA UPOKOJENCEV V ŽIROVNICI

Društvo upokojencev v Žirovnici je v nedeljo, 7. septembra odprlo svoj dom na Selu. Dom so si žirovniški upokojenci uredili v bivšem gostišču Zelenica, ki so ga odkupili od hotelskega podjetja Gorenjka in ga ustrezno preuredili za društvene potrebe. V preureditev doma so žirovniški upokojenci vložili znatna sredstva, obilo organizacijskih naporov in precej prostovoljnega dela. Tako bodo imeli tudi upokojenci z obširnega žirovniškega območja poleg jeseniških in javorniških svoje društvene, klubske in zabavne prostore.

OBISK MIHA MARINKA V ZARJI

Prejšnji teden je obiskal trgovsko proizvodno podjetje Zarja na Jesenicah član sveta federacije tovariš Miha Marinko. Tovariša Miha Marinka je spremljal direktor Gorenjskega sejma iz Kranja. Gosta sta si ogledala nekatere trgovine trgovskega podjetja Zarja, zlasti pa proizvodnjo v industrijskem obratu IPI na plavškem travniku in v Cokli na Blejski Dobravi. V razgovoru z delavci se je tovariš Marinko zanimal za osebne dohodke, cene izdelkom, ki jih proizvajajo in za njihovo vključitev v stabilizacijska prizadevanja.

SEJA PREDSEDSTVA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Danes bo seja predsedstva občinske konference SZDL Jesenice. Na seji bodo razčlenili oceno družbenopolitične dejavnosti pri uresničevanju družbenoekonomske politike, imenovali organe predsedstva in delegate v koordinacijske odbore. Kljub temu, da je večina časa namenjenega razčlenitvi analize gospodarskih gibanj, bodo tudi imenovanja pomenila zahtevno odločanje, saj deluje pri občinski konferenci SZDL Jesenice šest svetov, pet koordinacijskih odborov in volilna komisija. In v vse te organe mora konferenca, oziroma njeno predsedstvo imenovati svoje delegate.

ZVEZA KOMUNISTOV V AKCIJI ZA STABILIZACIJO

V občini Jesenice deluje 55 organizacij Zveze komunistov. Osemnajst jih je organiziranih v krajevnih skupnostih, 26 v organizacijah združenega dela gospodarskega značaja in enajst v negospodarstvu. V akcijo za uresničevanje ciljev družbeno ekonomske politike se je doslej vključilo 44 organizacij Zveze komunistov, 11 pa se jih nalogi še ni odzvalo.

Iz političnih ocen, ki so jih posredovale osnovne organizacije Zveze komunistov, je razvidno, da so komunisti v večini kolektivov na čelu akcije. Ocena ugotavlja tudi, da je delo dokaj smotrno razdeljeno, saj vodilni strokovni delavci opravljajo strokovne naloge, samoupravni organi in družbenopolitične organizacije pa mobilizirajo delavce in pomagajo premagovati pasivnost ter zavestne ali podzavestne odpore.

UVOZ MOČNO PRESEGA IZVOZ

Gibanje izvoza in uvoza v jeseniški občini letos ni prav nič spodbudno. Podatki za prvo polletje kažejo, da je uvoz dosegel 27.463.426 ameriških dolarjev, izvoz pa le 3.818.099 dolarjev. To pomeni, da smo z izvozom pokrili komaj 10,2 odstotka uvoza. Vendar bi bilo treba od celokupnega uvoza odšteti opremo za novo hladno valjarno Železarne, ki predstavlja v letošnjem prvem polletju izredno velik znesek dolarjev. Kljub temu je gospodarstvo jeseniške občine bilo, in je letos še bolj deficitarno, saj pokriva z lastnim izvozom le majhen del potreb po surovinah, reprodukcijskih materialih, rezervnih delih in strojni opremi ter blagu za široko porabo. Med izvozniki so v naši občini železarna Jesenice, trgovsko podjetje Zarja, LIP Bled – obrat Mojstrana, Tehnični biro kot izvoznik uslug in Lesnogalanterijski obrat. Vendar predstavljajo te delovne organizacije le skromen znesek v skupnem izvozu razen Železarne, ki je največji izvoznik.

Razveseljivo je, da se trgovsko podjetje Zarja letos pojavlja prvič med izvozniki s poletilenskimi cevmi. Uvozniki pa so isti kot izvozniki, seveda brez tehničnega biroja in Lesnogalanterijskega obrata. Če bi bilo mogoče ugotoviti, kolikšen znesek izvoza ustvarijo železarna Jesenice in druge delovne organizacije v jeseniški občini z indirektnim izvozom, s tem da oskrbujejo druge delovne organizacije z repromateriali, ki jih le-te vgrajujejo v izdelke za izvoz, bi bila slika uvoza proti izvozu seveda precej ugodnejša. Vendar se zaenkrat ugotavlja le neposredni izvoz in uvoz in na tej osnovi je jeseniško gospodarstvo globoko deficitarno. Zato je ena temeljnih nalog v jeseniški občini, najprej doseči določila družbenega načrta, v prihodnjih letih pa z večjim izvozom popravljati izvozno-uvozno razmerje.

GIBANJE OSEBNIH DOHODKOV

Z družbenim dogovorom je določeno za koliko se lahko dvignejo povprečni osebni dohodki v letošnjem letu. Ob letošnjem polletju so bili osebni dohodki v jeseniški občini za 26 odstotkov višji kot lansko leto.

Negospodarstvo je bilo za 28 odstotkov nad lansko ravnijo, domače enote v gospodarstvu za 23 odstotkov, tisti obrati, ki so v sklopu delovnih organizacij s sedežem zunaj občine pa za 29 odstotkov. Povprečni osebni dohodek v prvem polletju je znašal v gospodarstvu 3.245 dinarjev, v negospodarstvu pa 3.723 dinarjev.

V gospodarstvu so bili najvišji povprečni osebni dohodki v gozdarstvu, ker so dosegli v povprečju 3.520 dinarjev, sledi komunalna dejavnost s 3.465 dinarji in industrija z 3.377 dinarji.

V negospodarstvu pa so dosegli najvišje povprečne osebne dohodke v družbenopolitičnih organizacijah, kjer so znašali v letošnjem prvem polletju 5.162 dinarjev, v raznih zavodih 4.873 dinarjev, državni upravi 4.036 dinarjev in v šclstvu 3.966 dinarjev. Najnižji osebni dohodki so bili med gospodarskimi panogami v trgovini, kjer je bilo povprečje 3.058 dinarjev in v gostinstvu s povprečjem 2.611 dinarjev. V negospodarstvu pa so bili najnižji osebni dohodki pri društvih in krajevnih skupnostih, kjer je bilo polletno povprečje 2.584 dinarjev in v kulturi s povprečjem 2.553 dinarjev.

INVESTICIJE SO ZELO SKROMNE – RAZEN V ŽELEZARNI

Investicije v občini Jesenice dosegajo letos milijardo 720 milijonov dinarjev. To je dokaj visok znesek, vendar predstavlja ogromno večino tega zneska investicija v hladno valjarno ter ostale investicije v železarni Jesenice. Vse investicije zunaj Železarne so zapopadene v skupnem znesku le s 114 milijoni dinarjev, kar je komaj 6,5 odstotka.

Razen Železarne je največji investitor v objekte gospodarskega značaja v letošnjem letu Univerzal Jesenice, ki gradi nove skladiščne prostore, žerjave, nadvoz preko železniške proge, cesto in upravno stavbo. Investitor, ki bo gradil vrednejše naprave, je tudi biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje. Slednji bo investiral dobrih 21 milij. dinarjev v ogrevalne naprave stanovanjskega naselja Plavž. Oba skupaj – Univerzal in biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje, bosta investirala dobro polovico zneska, katerega so namenile vse organizacije združenega dela brez Železarne v letošnjem letu.

Iz podatkov je več kot razvidno, da je obseg gospodarskih investicij razen treh delovnih organizacij zelo skromen. Po podatkih službe družbenega knjigovodstva, pa imajo vse letošnje gospodarske investicije v jeseniški občini denarno kritje.

9

FRANC JERNEJC-MILČE

Obveščevalec

Predlog je bil sprejet, drugače se v tej situaciji ni moglo ukrepati. Pot pod noge in v Blegoš. To so gozdovi, ki nas bodo skrili in zaščitili. Z Gabrške gore nas ne morejo opaziti. Nahajamo se na južni strani Mladega vrha, zakriva nas Stari vrh in pa vzhodni greben Mladega vrha. S te strani smo torej varni tako od pogleda sovražnika kot njegovega ognja. Predno pridejo Nemci do sem, bomo mi že v Blegošu.

V redu smo zapustili taborišče, se spustili blizu vojaške ceste na stezo, ki iznad Žetine pelje na Črni kal. To pot smo prêmagali preje kot smo mislili. Polde je ostal na Mladem vrhu, si izbral dobro točko, kjer bo opazoval vse premike sovražnika. Obljubil je, da nas bo na Črnem kalu dohitel in šel z nami na Blegoš. Boljšega obveščevalca, ki bi tako natančno zaključeval namere sovražnika in s tako lahkoto prenašal napore, res nismo mogli želeti. Vso noč ni spal. Pred zoro je prišel in sedaj leta, da bi čim več videl in nam pomagal, saj smo v njegovih poročilih vsi videli rešitev.

Na Črnem kalu, kjer se konča vojaška cesta, kjer je nekakšno križpotje za Blegoš—Farji Potok—Žetino in Logarsko dolino, seveda dalje vodijo edino le steze, je ostal en partizan za zvezo s Poldetom. Toda ni čakal dolgo. Komaj smo se mi umaknili v gozd, ki nas je ščitil tudi pred težkimi tanki, je že prihitel s svojo pelerino, ki mu je vihrala okoli leve roke, za nami. Pokazal je smer, kam naj gremo. Steza je vodila k vrhu.

»Grem nazaj proti Koprivniku, da bom videl, koliko jih je in če gredo v naše dosedanje taborišče.«

»Pazi se,« smo ga vsi svarili.

»Ne bojte se zame, bil sem v težjih situacijah, pa sem vedno odnesel zdravo kožo!« se je pohvalil. Ni nam bilo vseeno, da tega dobrega tovariša izgubimo.

Komandir je samo ukazal: »Pokret, za menoj!«

Šel je počasi, korak za korakom v breg. Naenkrat se ustavi, ukaže počitek, sam pa si poišče primerno mesto, kjer je skozi veje opazoval v smeri našega prihoda.

»Naprej, toda ne v hrib,« je Biček spremenil prvotno smer. Hodili smo proti jugu, tako da se nismo niti spuščali, niti vzpenjali. »Naravnost, samo naravnost,« je ponavljal komandir.

Pod nami v dolini je kmetija Gošar, nad nami je vrh Blegoša, pred nami ali malo višje desno Prva Ravan. Šli smo pod vrhom Prve Ravni. Hodimo počasi in pazimo, da s stopinjami ne prederemo listja, ki je, čeprav spodaj preperelo, napravilo po vrhu skorjo, ki se je kot guma upogibala pod nogami ali se zopet poravnala, ko se je noga premaknila naprej.

»Da ne bo kdo kašljal!« je bil ukaz, ki je bil prenesen do zadnjega moža v koloni, šepetaje, brez glasu.

Komandir ni več niti šepetaje dajal navodil. Samo zamah roke in vsi smo vedeli, kaj hoče.

Napetost je rasla. Kaj pa, če je hajka večja kot smo pričakovali, kaj če niso zasede kje v bližini.

Večkrat smo se ustavljali. Hodili smo kot duhovi. Nikakršen glas, niti šum se ni slišal, še vejica pod nogami ni počila.

Koliko časa smo že hodili — gotovo že zelo dolgo, saj je bilo sonce že visoko in je skoraj navpično skozi vrhove bukev prodiralo s svojimi žarki med vejami in listjem do nas.

Dihali smo skozi usta, potrebovali smo zraka. Čeprav so bili pohodi počasni, je v prsih razbijalo in pljuča so se dvigala kot kovaški mehovi. Zraka, vse več zraka smo potrebovali.

Že smo mimo Prve Ravni. Nekdo s konca kolone po zvezi javi: »Nemci.« Obstali smo kot vkopani. Obrnili smo se nazaj, od koder so se slišali glasovi: »Vorwärts!«

Ali so nas slišali in izsledili? Puške so odpete in puškomitraljezi tudi. Samo mali pritisk s prstom in če nas niso odkrili, nas bodo tedaj.

Glasovi se oddaljujejo v hrib, torej mislijo, da smo odšli proti vrhu. Oddahnili smo se. Puške zapenjamo, da se ne bi katera slučajno sprožila.

Naprej, samo naprej, da bomo čim dlje od grebena, ki pelje iz Javorske doline čez Prvo Ravan na vrh.

Zopet se izvije iz kolone ukaz. Stoj!

Komaj smo se malo oddahnili, nova napetost. Zdi se mi, da mi bo razneslo pljuča. Ta negotovost, da bi vsaj enkrat počilo in potem bo lažje.

Na nasprotnem grebenu, ki vodi iz Leskovca k vrhu Blegoša se slišijo nemški glasovi. Gotovo imajo pse. Če nas zavohajo takole na bregu, med dvema grebenoma, bo konec.

Vse oči so uprte v komandirja. On ima več izkušenj kot mi. Miren je. Niti ena mišica na obrazu ne kaže nervoze. Z obraza mu beremo, da nas ne bodo, da naj ostanemo mirni! To deluje na nas bolje kot vsaka beseda. V njem vidimo borca, ki se je proslavil v Dražgošah, vidimo junaka z Mošenjske planine, vemo, da je bil v Rovtah z ostalimi, ko so lansko zimo pobili vse gestapovce, enega pa pustili živega, da je kot sel nesel vest o tem v Škofjo Loko. Take izkušnje, njegova volja in odločnost, vse to je pomirjevalno vplivalo na četo. Četa je bila kot eden. Nihče ni napravil niti koraka brez komandirja.

Glasovi na nasprotnem grebenu so se oddaljili proti vrhu.

Ni bilo več dvoma, hajka ni usmerjena na Gabrško goro, ampak na Blegoš. Če je na Gabrško goro, je to samo mimogrede, cilj je Blegoš.

Prvič se je v nas začela porajati misel o izdaji. Kdo je izdajalec? Če je tu med nami, je imel priliko, ko so bili Nemci samo nekaj korakov oddaljeni od nas, da nas izda, dovolj, da se mu »po nesreči« sproži puška, ali da samo zakašlja!

Med nami ga ni. Lahko je samo še žandarjev sin Polde Kreiner. On nas je zapeljal sem, on nam je predlagal, da gremo po stezi na vrh. To je realen zaključek. Vrnil se je, ali ne mordu zato, da jim daje signale, kdaj bomo v mišolovki. Toda ne, njegovo dosedanje delo dokazuje, da je fant pošten. Morda se zaključki slučajno ujemajo. Če ostanemo živi, bomo videli. Krivični ne smemo biti.

(se nadaljuje)

JOŽE ULČAR-MIRO

TRAGEDIJA POD LIPANCO

4

Nemci so nas z močnim strojničnim ognjem prijeli z vzhodnega roba preseka, iz smeri planine Javornik in iz zahodne strani. Značilno je, da nobeden naših stražarjev, kljub poostreni budnosti, Nemcev ni opazil. Očitno je, da so Nemci natančno vedeli za razpored naših stražarskih mest. Na vrhu preseka je bil v trenutku napada na straži Stanko Ambrožič z Bleda, ki je bil ubit s prvimi streli.

Nemci so očitno imeli namen, da nas iz globokega in razmeroma varnega gozda potisnejo v goličavje Lipanške planine, kjer bi nas lahko pobili kot zajce. Naša četa, ki se je prebijala dovolj organizirano, se je temu obupno upirala in tudi izsilila preboj po gozdnem predelu okrog Kozjega stana.

Bohinjska četa pa se je umikala v smeri planine Lipance, kar so Nemci tudi želeli in to je najbrž eden glavnih vzrokov za tako velike izgube te enote.

Bitka je z manjšimi presledki in z nezmanjšano srditostjo trajala ves dan vse do večera. Močne nemške patrulje pa so se na tem območju zadrževale še dva do tri dni.

Velike težave so zaradi nas imeli tudi pastirji na planini Javornik. Nemci so jih zaradi bližine taborišča trdo prijemali češ, da so vedeli zanj. Pripeljali so jih tudi ujete in ranjene partizane in spraševali če kdo koga pozna. Vendar so oboji vzdržali. Nihče ni nikogar izdal. Vedno moramo biti ponosni na te preproste ljudi, ki so tudi pod grožnjo smrti ostali zvesti sebi in svojemu narodu. Ne pozabimo jih!

Epilog te tragedije je bil leta 1946 pred vojaškim sodiščem v Ljubljani. Pred vojaškim tribunalom je stal Alojz Zupan iz Bohinjske Bele. Edini, ki se 3. julija zvečer ni vrnil v taborišče. Edini, ki je za taborišče tudi vedel. Zaradi izdaje, ki je imela za posledico 30 mrtvih je bil obsojen na dosmrtno ječo. Po pritožbenem postopku je bila prvotna sodba znižana na 20 let ječe. Alojz Zupan pa se je po petih ali šestih letih vrnil iz zapora. Sedaj živi na Bohinjski Beli. Ničesar mu formalno ne moremo očitati. On je naloženo kazen prestal, čeprav je pet ali šest let zapora smešno nizka cena za 30 mladih življenj.

Vendar je naša revolucija v pogojih krvavih vojnih strahot sprejela izredna humana načela prave ljudske demokracije. Morda preveč humana. Človek, ki je povzročil toliko gorja in zavil 30 mater v črnino, danes živi med nami. Njemu samemu ostaja ali je lahko miren spričo vsega tega. Sam si mora seči v srce, ker lahko samo on sam pogleda v najbolj skrite kotičke, kjer je neizprosno zapisano kaj se je zgodilo z njim 2. in 3. julija 1943.

Dolžni smo spoštovati odločbe sodišča. Nismo pa dolžni in nočemo tega pozabiti. Kri naših mrtvih tovarišev nas tega zavezuje.

Dvaintrideset let je minilo od takrat. Čas neizprosno teče. In čas je mnogokrat hujši in brutalnejši sodnik kot ljudje. Najbrže tudi v tem primeru.

Če vas bo kdaj zanesla tja pod Lipanco, postojte za hip pri spomeniku in se tiho poklonite spominu 30 mladih partizanov, ki so tistega julijskega dne v letu 1943 izkrvaveli na pobočjih teh planin.

KONEC

IVAN JAN

16

MRTVI NE LAŽEJO

Prihodnji večer pa je bilo pri Golobu spet vse živo. Hiša je bila obkoljena, vsaj videti je bilo tako. Po grmovju in med drevjem so bili potaknjeni policisti, partizana pa nikjer nobenega, le Aleš, ki je nekaj takega pričakoval, se jim je umaknil in se skril v pripravljeno luknjo, ki jo je zvrtal v seno na Golobovi lopi. Filip bi tudi rad opazoval vso zadevo, pa ta večer ni smel biti v bližini. Tudi samemu se je zdelo tako pametneje. Sicer pa je bilo vse skupaj brez pomena, kajti Aleš je sestanek prenaglo prestavil na prejšnji večer. Če bi jih večino zasačili, bi bil med tistimi, ki bi nazadnje »ušel«.

Niti toliko časa mi ni ostalo, da bi poslal novo sporočilo. To bo Aleš še drago plačal, se je jezil Filip. Kaj bo rekel Werner?

Filipova skrb ni bila majhna. Zaradi nenadnega poloma je bil lahko slabe volje. Werner in njegovi policisti so se zastonj ubijali, in to zaradi njegovega slabega obvestila. Prav od tega podatka si je veliko obetal! V Wernerjevih očeh bi rad postal pomembnejši, kajti zdaj je na tihem tekmoval z Gorskim. Rad bi pokazal, kako tesno je povezan z uporniško organizacijo, in rad bi dobil tudi denar. Za vsakega pripadnika OF najmanj po 50 mark, to pot bi zneslo vsaj sedemsto petdeset mark. Ob mislih na nagrado za Aleša, ki jo je hotel iztrgati Gorskemu in drugim, pa se mu je kar vrtelo. Gorski mu je bil pravzaprav vse bolj odveč. V tej dolini za dva taka ni prostora, ne ljudi. Pa kako prikupno je govoril . . . Da ne bomo povzročali nepotrebnih žrtev! O, ti falot. Kaj pa je danes potrebno in kaj nepotrebno? Zase že vem. Odstraniti moram vsakogar, ki bi mi bil kakorkoli nevaren. To velja za Aleša in za Gorskega.

Obe strani se pulita za vojake. Tekmujejo, kdo jih bo dobil več. Govore pa vse kaj drugega. Padajo na obeh straneh, vprašanje je le, na kateri jih bo več. Meni je vseeno. Nemci bodo še marsikoga poslali na bojišče. Če bodo šli na rusko fronto, jih ne bo ostalo veliko, če bodo pobegnili v gmajno, pa tudi ne. Naj padajo, samo da jih bo na koncu čim manj. A kaj, če bo Werner res kaj zinil o meni? Če me bo dal v zobe ljudem. Golob se mi je prejšnji večer zdel ostrejši kot bi mu prisodil. Govoril je, kot bi streljal vame. Moral sem mu pritrditi, sicer bi me pritiskali tudi drugi. To je Aleševo maslo hudič. En večer prej! Z njim bo res treba obračunati. Tudi obersturmführer mora to spoznati. Če nima drugih načrtov z njim? Pri teh ljudeh nikoli ne veš! Toda Nemci so mu delo plačevali in na njihovi strani je bila tudi njegova duša in upanje na lepše življenje, da bo lahko zdržal do konca vojske. Se bo pregrizel? In to tako, da bo zdaj ubil dve muhi hkrati! Aleša in Goloba.

Golob je za tisti večer nalašč pripravil delo tako, da se je zaposlil na razsvetljenem dvorišču. Vsakdo ga je lahko videl, že od daleč. Oči, ki so ga napeto ogledovale, niso mogle odkriti nič takega, kar bi vzbujalo sum na kakšen sestnek, kot je bil poučen oficir. Aleš, ki je kukal skozi špranjo v opažu, je ugibal vse mogoče, nazadnje pa ostal pri dveh možnostih. Ali je res tako brezskrben zaradi zveze z Nemci, ali pa je izmed vseh zaupnikov najdrznejši, najzanesljivejši? A kdo bi to vedel.

Minila je že dobra ura in poveljujoči nemški policijski poročnik je že izgubljal potrpljenje. Posvetoval se je s prvim podoficirjem.

Da ni tole kmetovo delo okoli hiše le ukana. Ti ljudje so videti okorni, a so tudi potuhnjeni in zviti. Če so se v kakšni luknji zbrali že prej, jih bomo zdaj presenetili!

Velel je, naj zasede stisnejo obroč vse do domačije, na njegovo znamenje pa bodo navalili v hišo in hlev, nekaj mož pa naj zaradi varnosti ostane na najprikladnejših dohodih.

Iz teme so se izvile oborožene postave . . .

Aleš je vedel, da je zaseda tudi pod kozolcem. Skozi špranjo je videl, da so telesa pod njim obležala na preži, medtem ko so drugi rinili proti Golobu.

Poročnik se je potem, ko so se policisti razlezli po kmetiji, ustavil ob začudenem gospodarju:

— Hände hoch!

S pištolo v roki ga je odgnal v vežo, kjer so ropotali in hodili njegovi ljudje ter strahovali Golobovo družino. Golob je otroke ošinil s pogledom, ki jim je zabičeval, naj molče. Pogledal je tudi Rozo, ki pa ji je bilo vsako ukazovanje odveč.

Njen obraz je bil neprizadet in mož je v kotičkih njenih ust ujel nasmeh, ki ga je tako dobro poznal. Zanjo se je bal najbolj.

Nekaj časa je moral molče stati ob steni, potem pa se je drznil začudeno vprašati:

— Kaj naj pomeni vse to? Kaj hočete od nas?

Poročnik mu je ukazal molčati, vtem pa so v hišo že prihajali podoficirji.

— Razen domačih in živine nismo videli nikogar! so poročali po vrsti.

Med obrazi je Golob opazil tudi tistega čednega fanta, ki je tako poželjivo in zapeljivo ogledoval njegovo ženo. Tega tudi zdaj ni skrival, čeravno je Rozo pogledoval le skrivaj, da ga poročnik ne bi opazil. Poslej je Golob lovil le ženin pogled. Planil bi na tega predrzneža, čeravno je čutil, da je lepega podoficirja spodbujala Roza.

Oficir je bil nad poročili razočaran. Ni mogel in ni hotel takoj verjeti, da je prišel gledat le na uro. Togoten zaradi izgubljenega večera, ki bi ga bil v mestu lahko preživel kratkočasneje, je še enkrat zapovedal:

— Dobro preiščite vse! Ljudje morajo biti!

Podoficirji so še enkrat zagotovili, da niso opazili nič sumljivega, vendar jim je povelje ponovil, in iskanje se je nadaljevalo. Družino so potisnili v sobo, v veži pa sta poleg straže ostala z Golobom sama. Tudi njemu ni ušla privlačnost njegove žene. Goloba je ostro pogledal in z glasom človeka, ki je pripadal nadljudem, revsnil:

— Ne igrajte se! Zdaj nimamo le vas, tudi vaša družina je v naših rokah. Kako bo z njo in z vami, pa je odvisno od vas. Ne zametujte vaše mladostne in čedne žene, zato odgovarjajte na vprašanja!

(Nadaljevanje prihodnjič)

SPOZNAVAJMO SVOJO DOMOVINO

3

OTOK LASTOVO

Nato sledi doba iz katere je ohranjeno zelo malo podatkov. Sklepajo, da se je otok zelo razvil. Neki podatki govorijo celo o 12.000 prebivalcih. Vendar pa je zagotovo znano le to, da so od leta 1185 otoki Hvar, Korčula in Lastovo padli pod upravo hrvaško-ogrskega kralja. Iz te dobe so ohranjeni le dokumenti, ki dokazujejo, da se je v tej dobi na otoku že govorilo hrvaško, bogoslužje se je vršilo v materinem jeziku, pa tudi politična oblast je bila domača.

V 13. stoletju Lastovci pristanejo na pripojitev k Dubrovniški republiki, vendar zahtevajo svojo avtonomijo.

V začetku dubrovniški knez res spoštuje vse stare zakone otočanov, vendar kmalu prične izkoriščati prebivalce Lastova. Zahteva vedno večje dajatve, vendar pa vročekrvni otočani nočejo mirovati in trpeti. Dubrovčani so v strahu pred izgubo otoka, popustili pred pritiskom Lastovcev. Prebivalci otoka so se 10. januarja 1310 zbrali na javnem zborovanju. Na tem zboru prvič v zgodovini sprejmejo svoj statut. Zajemal je 30 točk, priznal pa ga je tudi Dubrovnik. Vseboval je vse življenjske in materialne pravice. Po zaslugi tega statuta Lastovo živi svobodno. Ljudje se v tej dobi vrnejo k obdelavi zemlje in ribolovu. Tako mirno življenje v občini traja vse do leta 1604. Takrat so Dubrovčani hoteli spremeniti neke točke v statutu. Pride do prelivanja krvi. Potem se otočani zaradi varnosti priključijo otoku Mletu. Dve leti kasneje carigrajski dvor odloči, da Lastovo pripada Dubrovniku, vendar pa zahteva od Dubrovčanov, da spoštujejo vse pravice otočanov. Po padcu Dubrovniške republike pride Lastovo pod oblast Francozov. Ti se na otoku ne zadržijo dolgo. Leta 1912 jih zamenjajo Angleži. Ti so otok zavzeli s pomočjo prebivalcev, v zameno pa so jim pustili vse pravice in zakone iz časov Dubrovniške republike.

Leta 1918 Lastovo spet izgubi svojo avtonomijo. Na dunajskem kongresu ga dodelijo Avstriji, vendar pa avstrijska oblast ne pusti večjih sledov na otoku. Po prvi svetovni vojni Lastovo zamenja spet gospodarja. Zavzamejo ga Italijani, ki se na njem obdržijo vse do leta 1943. To so bila klub burni zgodovini prav gotovo najhujša leta za prebivalce Lastova. Italijani so na otok prišli pod geslom osvoboditeljev. Ker je bil otok po prvi svetovni vojni hudo prizadet, pripeljejo s seboj velike količine hrane, katero hočejo razdeliti med prebivalce in jih tako pridobiti za sebe. Toda kljub lakoti, ki je vladala, prebivalci spontano odbijejo ponujeno pomoč fašistov. Prebivalci organizirajo demonstracije, skupina demonstrantov celo raztrga fašistično zastavo in razobesi hrvaško. Borba proti fašistom se nadaljuje tudi kasneje. Fašisti hočejo streti ljudi z nasiljem, ubijejo tri rodoljube samo zato, ker na zaslišanju niso hoteli govoriti italijansko. Tega leta Italijani ponovno začnejo graditi Ublji. V novo naselje so naselili mladeniče iz Calabrije, z namero, da bi se poročili z domačimi dekleti. Vendar jim to spodleti. Domačinke so se držale zakona iz dubrovniške republike, ki jim je dovoljeval poroko le z domačimi Lastovci.

Leta 1934 Italijani hočejo posekati borov gozd v Zle polju. Domačini pa so gozd zažgali (na tem mestu je po osvoboditvi zrasla moderna kasarna, ki nosi ime tovariša Tita).

V takem razpoloženju je Lastovo dočakalo drugo vojno. Prebivalci so takoj pričeli z ilegalno borbo. Ustanovljen je bil partijski komite, delovati je pričel takoj SKOJ. V narodnoosvobodilnem boju so sodelovali vsi otočani, od otrok do starčkov. Takoj po padcu Italije, leta 1943, je bila osnovana ljudska oblast. Od tega leta dalje je na otoku delovala tudi partizanska bolnišnica.

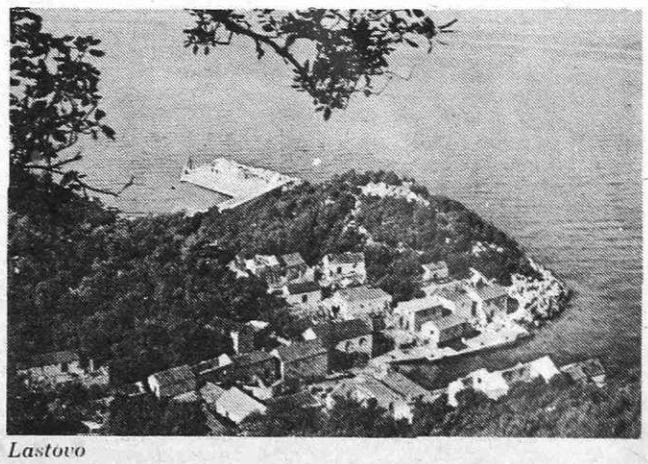

Lastovo

OB OTVORITVI SPOMINSKEGA PARKA TALCEV

Četrtega septembra je bila v okviru praznovanja krajevnega praznika Javornik — Koroška Bela spominska svečanost v novem parku talcev na Koroški Beli. Slavnostni govornik je bil Miroslav Noč, predsednik pripravljalnega odbora za ureditev parka talcev, čigar govor v nadaljevanju v celoti objavljamo. V kulturnem programu, ki je sledil pa so sodelovali recitatorji domače Svobode in pihalni orkester Jeseniških železarjev.

Četrti september je dan, ki smo ga izrabili za praznik našega kraja, za praznik krajanov Javornika, Koroške Bele, Javorniških rovt in Potokov. Ta dan je izbran zato, ker je neizbrisno in s krvjo vezan na revolucijo, ki se je z oboroženim uporom proti okupatorju pričela pred 34 leti. Danes, 30 let po osvoboditvi svečano otvarjamo spominski park talcev.

Na začetku tega stoletja so se vaščani Koroške Bele in okoliških vasi odločili, da bodo na tem prostoru pokopavali umrle svojce, da bodo na tem koščku zemlje hranili spomin na včeraj, na človeška življenja, na srečo, na trpljenje, zato, da bi cenili življenje in se vsak trenutek borili zanj.

Dve vojni vihri sta zmotili mir na pokopališču. Posebno druga, ki je nam bližja in v kateri je ta rod in rod pred nami krojil prihodnost ljudstva na Slovenskem.

Spomladi 1941. leta je okupator zasedel našo zemljo. Svet je bil priča največjega zločina nad človeštvom. Genocid brez primere. Tujec je hotel spremeniti narodnost ljudstva. Za vsako ceno, tudi za ceno popolnega iztrebljenja naroda. Narod je vstal. Začela se je borba neizprosna in kruta. Za starce in za otroke, za može in žene. Borili so se ljudje v izgnanstvu, v zaporih, v koncentracijskih taboriščih, v ilegali in v gozdovih. Borili so se proti okupatorju in žal tudi proti samemu sebi. Borili so se neizprosno, do zadnjega diha, do zadnje trohe moči, do poslednje kaplje krvi. Četrtega septembra 1941. leta, ko je poletje tako kot danes podajalo roko jeseni, je bil lep sončen dan. Kdo bi ob svitu dne pomislil, da bo to dan krvavega obračuna, da se bo nad vasjo zgrnila neizmerna žalost, da bo na tem mestu umrlo pet mladih in hrabrih ljudi? Ob 11. uri dopoldne so počile puške. Pet teles se je zgrudilo v objem vrvi, privezanih h kolu.

Umrli so ob tem nemem zidu junaške smrti:
FRANC PODGORNIK
LUDVIK STRAŽIŠAR
ALBIN ŠAVLI
KAROL KRAGOLNIK in
FRANC FRELIH.

Odgrnili so krvavo rušo in jih na tem mestu pokopali. Istega dne so ustrelili dva naša vaščana v Lescah. To je bilo eno od prvih streljanj talcev na Slovenskem.

Osvobodilni boj je trajal štiri dolga leta. 146 naših krajanov je dalo življenje v tej neenaki borbi za osvoboditev in svobodo. Umirali so v taboriščih, umirali od nacističnega in fašističnega nasilja, padali so kot kurirji in borci v partizanskih odredih. 51 jih je pokopanih na tem pokopališču.

Pomlad leta 1945 je prinesla zmago. Zmaga je pomenila svobodo. Pomenila je novo življenje za ljudi v porušeni domovini. Po vojni so matere iskale svoje padle sinove, pokopane širom slovenske zemlje, žene so spraševale za svoje može in otroci so iskali svoje starše. Mnogi so našli svojce v partizanskih grobovih in jih prekopali. Tako je na tem pokopališču nastalo partizansko grobišče.

Stara je že misel, da bi partizansko grobišče in pokopališče talcev uredili, saj so sedanja obeležja skromna in zgolj informativna.

Ob opustitvi pokopališča na Koroški Beli pa je misel postajala vse bolj aktualna in stvarna.

Združenje borcev NOV tega kraja in vodstvo Zveze združenj borcev NOV Jesenice, sta ob spontani in najširši podpori vseh občanov odločila, da se celoten kompleks pokopališča preuredi v spominski park s spomenikom talcev.

Mladi projektant arhitekture tega parka GREGOR VELEPEC, je takole razložil svojo idejo arhitektonske zasnove:

»Vodi me misel o nedotakljivosti zemlje, kjer je v smrt omahnilo pet mladih ljudi in kjer so pokopani.« Zato se na spodnji del grobišča pride po mostu, ki se vzpne nad to zemljo. Most, ki se dviguje in spušča, je istočasno podstavek spominskemu obeležju. Izoblikoval je most krožne oblike z dvema polkrožnima izrezoma v desnem večjem krožnem izrezu, kjer je grob talcev, naj bodo posajene vedno rdeče rože. Del zidu s spominsko ploščo naj ostane nespremenjen, kot nema priča tega dogodka.

Spominsko skulpturo je zasnoval domačin, akademski slikar JAKA TORKAR. Skulptura bo stilistično predstavljala v cvet združenih pet teles.

Hortikulturno ureditev je načrtoval inženir agronomije Janez PŠENICA. Celotno pokopališče je urejeno s sprehajalnimi potmi, klopmi za počitek in zelenicami. Ko bo mlada rast z leti burnejša, bo park nudil senco in se bo harmonično vključeval v urbanizirani del naselja proti vzhodu.

Spominski park izročamo občanom v uporabo v trenutku, ko še ni povsem gotov. Spominska skulptura v originalni zasnovi je v okviru etapne izgradnje načrtovana za prihodnje leto. Računamo tudi vnaprej na pomoč družbenopolitičnih in gospodarskih organizacij.

Ob tej priliki bi se zahvalili vsem krajanom, ki so s prostovoljnim delom ali kako drugače pomagali pri izgradnji, železarni Jesenice pa za finančno podporo ter delavcem podjetja KOVINAR, ki je dela opravljalo strokovno in z največjo možno mero pietete do pokopanih. Posebej bi se zahvalili organizaciji Zveze združenj borcev NOV Jesenice, ki je zagotovila del finančnih sredstev ter ves čas spremljala izgradnjo ter pomagala z nasveti in odločitvami.

Želimo, da bi bil park talcev opomin in obveza za ta rod in za prihodnje rodove, da bi bil granitna opora za nova snovanja naprednejše socialistične družbe. Naj se v njem zresni obraz sprehajalca ob pogledu na to ped zemlje, pod katero počivajo kosti naše sedanjosti in naše prihodnosti.

Del udeležencev na spominski svečanosti 4. septembra ob krajevnem prazniku Javornika — Koroške Bele v parku talcev

PRVA SEJA SKUPŠČINE KRAJEVNE SKUPNOSTI NA JAVORNIKU

V sredo, 3. septembra na predvečer krajevnega praznika je bila v dvorani delavskega doma Albina in Julke Pibernik prva redna seja skupščine krajevne skupnosti. Seje so se udeležili delegati iz naselij, temeljnih organizacij združenega dela in delegati, ki so bili izvoljeni v društvih in organizacijah ter na skupnem sestanku predstavnikov hišnih svetov. Poleg delegatov sta se seje udeležila tudi predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Ivo Ščavničar in predsednik občinskega odbora ZZB NOV Jesenice Franc Konobelj-Slovenko.

Pred začetkom redne seje so s kratkim kulturnim programom, ki so ga izvedli recitatorji dramskega odseka javorniške Svobode počastili žrtve nacističnega nasilja med drugo svetovno vojno. Štirinajst krajanov je prejelo priznanja krajevne organizacije SZDL Javornik — Koroška Bela.

Predsednik sveta KS Zdravko Smolej je skupščini posredoval oceno trenutnega stanja krajevne skupnosti in pozitivno ocenil opravljeno delo. Poročilo ugotavlja, da so z delom začele skoraj vse komisije pri skupščini in svetu krajevne skupnosti. V razpravi so delegati zelo objektivno in ostro obravnavali nevzdržno stanje glede urejanja okolja. Zavzemali so se za stalno akcijo, da bi očistili kraj, predvsem pa naj bi več razumevanja pokazali sami krajani in tudi ustrezni organi pri komunalnem podjetju Kovinar. Predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice je v razpravi opozoril na odlok o odlaganju smeti, ki je bil pred kratkim sprejet in bi ga morali dosledno izvajati. Obravnavali so še problematiko naselja Potoki, kjer še vedno nimajo telefona, čeprav ga nujno potrebujejo, težave pa imajo tako kot tudi v ostalih naseljih z javno razsvetljavo.

Skupščina se je strinjala s predlogom koordinacijskega odbora pri krajevni organizaciji SZDL za spremembo 58. člena statuta KS ter z imenovanjem tajnika krajevne skupnosti in Franca Katrašnika za člana sveta krajevne skupnosti, ki bo istočasno tudi predsednik komisije za delo s hišnimi sveti.

Razen skupščine krajevne skupnosti so se v okviru praznovanja krajevnega praznika v minulem tednu zvrstile tudi druge prireditve. Že v soboto, 30. avgusta je bila na odru delavskega doma šahovska simultanka mednarodnega šahovskega mojstra Stojana Puca. Tekmovanje so izvedli tudi strelci v streljanju z zračno puško, turnirja v balinanju pa so se udeležile ekipe iz Žirovnice, Javornika, Jesenic in Radovljice.

TRIJE AVTOBUSI SO ODPELJALI MIMO

S starši živim pri morju. Vročino rada zamenjam s svežim gorskim zrakom na Gorenjskem, zato se rada odzovem povabilu babice in dedka — upokojenega železarja in del počitnic preživim z njima. Tu imam tudi sestrično s katero se vsak dan odpravljava na bližnje in daljne izlete, če nama le vreme ne zagode. Zadnjo nedeljo v avgustu naju je povratek z izleta zelo razočaral.

Zjutraj je bilo nebo kristalno jasno, zato sva se s sestrično odločili za izlet v dolino Krme. Hitro sva si pripravili malico in oddirjali na avtobusno postajo. Avtobus je kmalu pripeljal. Bil je poln. Kljub gneči sva se pripeljali do Mojstrane. Poleg naju je izstopilo tudi mnogo planincev.

Del poti v Krmo sva prehodili po gozdu in nabirali gobe in brusnice, kajti po cesti ni bilo prijetno hoditi, ker so avtomobili zaprašili vso okolico. Krma je bila zelo živa. Po planini pod Kovinarsko kočo se je za vsakim grmom kadilo. Ljudje so pekli čevapčiče in ražnjiče. Sem in tja se je kdo sklanjal nad rdečimi sadeži — brusnicami. Nikomur se ni nikamor mudilo, kajti s seboj so imeli svoje jeklene konjičke. S sestrično pa sva se morali od tega veselja kmalu posloviti, kajti pred seboj sva imeli še dolgo pot.

Veselo in skakaje sva prišli v Mojstrano. Na avtobusno postajo sva prišli še dovolj zgodaj. Ko je pripeljal avtobus smo se pripravili z ostalimi čakajočimi, da vstopimo. Avtobus — redna linija je odpeljal dalje, ne da bi ustavil. Vse nas je minila dobra volja, kajti vedeli smo, da naslednji avtobus pripelje šele čez eno uro. Ker sva babici in dedku obljubili, da bova še za dne doma, naju je s sestrično pričelo skrbeti kaj bosta rekla. Poleg naju je na avtobusni postaji čakala skupina koroških Slovencev, ki so zaradi avtobusa zamudili vlak, ki je odpeljal z Jesenic proti Beljaku.

Približeval se je čas prihoda naslednjega avtobusa. Na avtobusno postajo so še vedno prihajali utrujeni turisti in se spraševali, če bo tudi ta avtobus odpeljal dalje ne da bi potnike pobral, kot se je zgodilo pred eno uro. In res se je zgodilo tako. Avtobus je prenapolnjen peljal mimo avtobusne postaje. Nekateri so odšli v Mojstrano ali na Dovje, nekateri so »štopali«, drugi pa smo potrpežljivo čakali naslednji — tretji avtobus, in tudi tega nismo dočakali. Avtobus je tako kot dva pred njim, odpeljal dalje. V okolici je pričelo grmeti. Bližala se je nevihta. Ozračje se je hitro ohladilo. Postalo nama je hladno.

Ker se je začelo mračiti je dedka in babico pričelo skrbeti kje sva. Dedek in babica nimata avtomobila, zato sta se odpravila po naju s taksijem. Našla sta naju na avtobusni postaji, kjer sva čakali premražen stisnjeni ena k drugi.

P.S.: Doma sva zvedeli, da so takrat, ko naju še ni bilo na svetu odgovorni zagotavljali, da bodo z avtobusi v celoti nadomestili ukinjeni vlak.

Tanja Slamnik
Jurice Kalca 54
52000 PULA

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V sredo, 10. 9. so na seji občinske skupščine obravnavali osnutek dogovora o družbenem planu SRS 1976—1980, osnutek zakona za pospeševanje razvoja manj razvitih in manjrazvitih območnih področij v SRS in predlog o delitvi presežkov SIS iz leta 1974 in izločenih sredstev občinskega proračuna iz leta 1972. Pretresali so tudi analize obračunov gospodarskih organizacij za I. polletje 1975, ocenili so izvajanje republiške resolucije in občinskih smernic o družbenoekonomskem razvoju v 1975 za obdobje januar — junij ter gospodarska gibanja v tem letu. Potrdili so tudi program dela občinske skupščine do konca tega leta.

— — —

Na 18. seji občinskega komiteja ZK so obravnavali osnutek akcijskega programa za obdobje september — december 1975 in sklenili, da ga bodo dali v potrditev na sejo OK ZK, ki bo v oktobru. Spregovorili so tudi o ocenah in rezultatih družbene akcije za stabilizacijo in poudarili, da bodo potrebni novi napori za dosledno in neprekinjeno izvajanje sprejetih obveznosti in s tem v zvezi sprejeli konkretne sklepe.

— — —

V četrtek, 11. 9. bo 3. seja koordinacijskega odbora za odnose z zamejskimi Slovenci, zdomci in drugimi jugoslovanskimi narodi pri OK SZDL. Na dnevnem redu je pregled dosedanjega dela odbora in vseh treh komisij ter priprave izhodišč za nadaljne delo, ki bodo osnova programa za 1976 leto.

— — —

Med državniškim obiskom v Sloveniji je bil predsednik Senegala Leopold Senghor tudi na Bledu. V Golf hotelu je priredil sprejem v čast predsednika Tita, v vili Bled pa se je na tiskovni konferenci pogovarjal z našimi in senegalskimi novinarji o svojih vtisih o Jugoslaviji in o nadaljnem sodelovanju med državama.

— — —

Občinska konferenca ZSMS je pred dnevi poslala vsem OO ZSMS razpis o pripravi stabilizacijskih ukrepov s katerimi bodo mladi prispevali svoj delež v družbeni akciji za stabilizacijo. Največ pozornosti bodo posvetili povečanju produktivnosti, delovni disciplini, varčevanju, novatorstvu in strokovnem izobraževanju. Odpravili bodo vse sestanke v delovnem času ter v oktobru pripravili v vseh osnovnih organizacijah ZSMS lastne stabilizacijske programe.

— — —

Ob 30- letnici osvoboditve, 25- letnici samoupravljanja in 40-letnici stavke leških kovinarjev je bila v petek, 5. 9. v tovarni Veriga Lesce slovesnost na kateri so svečano podpisali samoupravni sporazum o ustanovitvi šestih TOZD in delovne skupnosti Skupne službe. Na slovesnosti so bili navzoči tudi predstavniki občinskih in krajevnih družbenopolitičnih organizacij ter generalni direktor Slovenskih železarn Gregor Klančnik.

— — —

Na skupni seji komisij za gradbene in komunalne zadeve pri svetu KS Radovljica, v ponedeljek, 8. 9. so pregledali pripombe občanov k načrtu mrliških vežic, ki je bil razgrnjen v avgustu v avli občinske skupščine. Pripravili so predlog o gradnji, ki ga bo naslednji teden obravnaval še svet KS, potrdila pa skupščina v oktobru.

— — —

Delavci jeseniškega Kovinarja so pred dnevi začeli obnavljati ceste v KS Mošnje. Drugi teden bo verjetno Cestno podjetje Kranj začelo asfaltirati cestišče v novem naselju in pri Globokem. Krajani bodo prispevali 2.000 din od hiše, po 500 din od avtomobila ali traktorja in prav toliko na vsakega zaposlenega, ostale stroške pa bo krila KS.

— — —

Geodetska uprava pri OS Radovljica je s 1. septembrom v svojih prostorih javno razgrnila za vse posestnike, uživalce pravice uporabe in upravitelje zasebnih in družbenih zemljišč nove izmere katastrske občine Radovljica. Ker so bili zadnji podatki o izmeritvah opravljeni še 1972. leta, je prišlo do nekaterih sprememb, ki jih zdaj vsi zainteresirani lastniki zemljišč preverjajo.

— — —

Za adaptacijo sodnega poslopja v Radovljici je IS SO sprejel sklep o najetju posojila v znesku 500.000 din iz namenskih republiških virov. Po predračunu bodo dela na obnovi sodišča znašali 864.373 din, zato bo potrebno primakniti še ostanek sredstev iz proračunske postavke za vzdrževanje občinskih zgradb in obveznosti iz preteklih let.

— — —

V avli občinske skupščine je od 1. 9. javno razgrnjen zazidalni načrt za območje naselja Pretrg v Radovljici v katerem je predvidena gradnja za 46 zasebnih hiš. Načrt bo na ogled do konca meseca, ko bodo občani lahko vpisali v posebno knjigo svoje pripombe.

— — —

Od 2. do 6. septembra je bil v mladinskem domu v Bohinju peti vsakoletni seminar mladinskega krožka iz Gorice v Italiji. Napredni slovenski študenti, dijaki in delavci, ki jih je bilo 30, so obravnavali teme o skupni dinamiki, o vlogi kulture v NOB, o osvobodilnih gibanjih v svetu, o izgradnji samoupravnega socializma v SFRJ, o šolskem sistemu v Sloveniji, zaključili pa so seminar z razpravo za okroglo mizo. V razpravi je sodeloval tudi predsednik SKGZ iz Trsta Boris Race.

— — —

Mladinska delovna akcija Laze 75 je kljub dežju in razmeroma majhnemu številu brigadirjev uspela nad vsemi pričakovanji. Plan so v celoti izpolnili, priredili pa so več predavanj in prireditev ter izdali dve številki glasila Laze 75. Domačini so jim v znak hvaležnosti zadnji dan pripravili prijetno srečanje z zakusko.

— — —

V Krpinu pri Begunjah je bilo v soboto, 6. 9. dopoldne srečanje leških kovinarjev posvečeno 25-letnici samoupravljanja in 40-letnici stavke. Slavnostni govor je imel direktor Verige Lesce Vinko Golc, v bogatem kulturnem programu pa so nastopili moški zbor in folklorna skupina DPD Veriga, godba na pihala DPD Svoboda Lesce, harmonikarji Glasbene šole Radovljica in ansambel Metoda Praprotnika.

— — —

Najstarejša Slovenka Helena Pretnar je v petek, 5. 9. slavila svoj že 104. rojstni dan. K častitljivemu jubileju so ji razen številnih sorodnikov in prijateljev na njenem domu v Begunjah, čestitali tudi predstavniki občinske skupščine Radovljica, ki jih je vodil predsednik Polde Pernuš.

— — —

Na razširjeni 5. seji izvršnega odbora kulturne skupnosti v torek, 9. 9. so obravnavali polletna poročila o realizaciji programa in finančnega načrta in osnutek programa in finančnega načrta za 1976. Potrdili so tudi sanacijski program in predlog združevanja sredstev za skupna naloge v regiji in republiki.

— — —

Na 3. seji IO zveze telesnokulturnih organizacij občine Radovljica, 2. 9. so obravnavali poročila o delu in doseženih rezultatih v smučarskih in drugih športnih igrah v sezoni 1974/75, predloge za podelitev Bloudkovih priznanj in poročilo o stroških FIS tekaške smučarske prireditve Bohinj 75. Potrdili so predlog finančnega načrta za 1976. leto, ki znaša 994.500 din.

— — —

Do 15. septembra bodo na delavski univerzi vpisovali kandidate za tečaje vseh stopenj nemškega, angleškega in italijanskega jezika ter za strojepisne in krojne tečaje, ki se bodo pričeli v oktobru.

— — —

TD Bled in konjeniški klub Triglav sta v nedeljo 7. 9. pripravila tradicionalni kmečki dan. Dopoldne je bila na prostoru bodočega hipodroma pod Lescami razstava plemenske govedi in konj ter kmetijskih strojev, popoldne pa povorka voz z narodnimi nošami in prikazom kmečkih običajev in del po blejskih cestah. Sledila je kulturno zabavna prireditev na umetnem drsališču za hotelom Krim.

NOVA POTA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V JESENIŠKI OBČINI

CELODNEVNA ŠOLA V ŽIVORNICI ŽE PRIČELA Z DELOM

Prvi september 1975 bo za Žirovnico v prihodnosti pomenil pomemben mejnik. Učenci, učitelji, starši vsi smo s strahom pričakovali pričetek nove organizacijsko in vsebinsko spremenjene šole. Prvi trije dnevi, nič novega še vse po starem, v četrtek, 4. septembra pa so bile narejene prve brazde v neobdelano ledino.

V ŽIROVNICI POHVALO VSEM

Veliko je moralo biti storjenega predno so učenci prvi dan lahko preživeli po novem. Težave so se vrstile druga za drugo. Novi stabilizacijski ukrepi so prizadeli tudi šolstvo. Vse investicije osnovnih sredstev morajo imeti 50 % polog. To je za Žirovnico ravno tako pomenilo veliko breme, ker je že tako primanjkovalo sredstev. Dela v Žirovnici so potekala z zamudo, čeprav so se vsi prizadevali. Jedilnica, najpomembnejša pridobitev v celodnevni šoli, še ni bila pripravljena da sprejme 480 lačnih ust. Pa vendar, prve tri dni, ko je bilo še vse po starem, se je čutilo neko vznemirjenje tako pri učencih kot pri učiteljih, vsi smo pričakovali tisti trenutek, ko bomo pretrgali s stoletno tradicijo in pričeli z »novo« šolo.

V sredo dopoldne je padla odločitev, da kljub nekaterim pomanjkljivostim, predvsem pomanjkanju inventarja v kuhinji, pričnemo in pretrgamo s starim.

V četrtek se je učiteljska zbornica polnila že precej pred sedmo uro, čeprav je pričetek pouka ob pol osmih. Učitelji so bili vznemirjeni, kako tudi ne, saj za njih to pomeni še večjo novost, kot za učence, posebno za tiste, ki že več kot trideset let vzgajajo otroke. Zavedali so se težav, ki jih čakajo, vedeli so, da bo to za njih velik napor. Preživeti od sedme ure zjutraj pa do štirih popoldne skupaj z učenci, to pomeni za njih še enkrat večjo obremenitev kot sedaj v poldnevni šoli.

Prve tri ure ni bilo nič novega, prva novost je bil rekreacijski odmor. Lepo vreme je omogočilo, da je šolsko dvorišče sredi dopoldneva sprejelo vse učence, ki so se sprostili in nabirali novih moči za delo. Po tem odmoru so nižji razredi nadaljevali s samostojnim učenjem, seveda pod vodstvom učitelja, potem so se do četrte ure popoldne izmenjale vse novosti, ki jih prinaša nova šola: prosti čas učencev, kosilo, popoldanski počitek, samostojno učenje in interesne dejavnosti. Zbornica je od tretje ure naprej dobivala ponovno staro sliko. Najprej samo utrujeni pogledi, potem pa spontani razgovori, že prve izkušnje, nove ideje, skratka zopet, kako organizirati življenje in delo, da bomo vsi zadovoljni. Resnično pohvala vsem!

KAKO SO NOVOST SPREJELI UČENCI

Otroci so mnogo bolj dovzetni za novosti kot starejši, ki smo močno obremenjeni s tradicijo. Za njih je vsaka novost mnogo bolj razgibana, nudi jim več doživetja, vse se jim zdi zanimivo. Gre za obraten proces, željijo novosti, so proti staremu, zato lahko trdim, da jim je celodnevna šola ustregla v želji, da je vedno nekaj novega.

Takoj prve dni so nas zasipali z vprašanji: »Kdaj bomo ves dan preživeli v šoli, zakaj še ni celodnevne šole?«

Pri prvi novosti, ki jim jo je ponudila ČOŠ—rekreacijski odmor, so mislili, da bo to samo enkratna zadeva, zato so hoteli to izkoristiti. Dali so duška svojim grlom in fizičnim sposobnostim, če bi bilo tako vsak dan, potem bi bili kmalu vsi godni za »norišnico«. Kosilo je potekalo nemoteno, izgleda, da so na deželi otroci dobri jedci in res prav čudovito je bilo gledati najmlajše, kako rokujejo z jedilnim »orodjem«. Prav gotovo bi bili presenečeni tudi starši, saj so hoteli »repete« celo tisti otroci, ki doma niso ravno dobri jedci. Ostankov skoraj da ni bilo. Zanimiv je družinski način strežbe. Vsak razred predstavlja svoje omizje in izgleda kot, da bi pri kosilu sedela velika zadovoljna družina. Mnogo pohvalnih besed bi se lahko napisalo o takem načinu prehranjevanja. Edina slabost, ki jo moram omeniti in nas vsak dan bremeni, je premajhna jedilnica, kmalu bomo pred nalogo, kako najti rešitev, da bi ta prepotreben prostor nekoliko razširili. Idej je dovolj, denarja pa malo, ideja brez denarja pa težko zaživi.

Drugi dan je bilo vse drugače. Učenci so spoznali, da bodo vse novosti dnevno sledile in se ponavljale. Ni bilo malo učencev, ki so sami prišli do spoznanja, da moramo vsi malo omejiti slabe glasne »govorne« razvade. Bilo je vse skupaj že zelo znosno, tako da moramo verjeti tistim, ki novo obliko šole poznajo že iz prakse in pravijo, da kmalu na šoli ne boš vedel, kdaj je odmor, kdaj pouk, da na taki šoli zavlada ena sama delovna disciplina. Upamo, da bomo to kmalu dosegli tudi v Žirovnici.

Najlepši je bil pogled ob 16. uri, ko so otroci sproščeni brez težkih tovorov na hrbtu odhajali domov. Torbe so v Žirovnici preživele, v glavnem vidiš otroke brez, tu in tam pa kdo še vedno prinaša v polivinilasti vrečki, še vedno manjkajoče šolske potrebščine. Torej nič več krivih hrbtenic, nič več vroče krvi zdravnikov, ki so vedno očitali šolnikom, da imajo učenci pretežke torbe, da bomo to mlado generacijo popolnoma »zdeformirali«.

KAJ PA STARŠI

Zanesljivih stališč še nimamo, vendar trenutni namigi, ki prihajajo na ušesa šolnikov so zadovoljivi. Izgleda, da smo uspeli. Kaže, da verjamejo dobrim glasovom svojih otrok, ki jih vsakodnevno prinašajo domov. V šoli vladajo med učenci in učitelji resnično prijateljski odnosi, nobenih niti najmlajših disciplinskih konfliktov še ni bilo. To pa je tudi največji vzgojni uspeh, ki ga želimo doseči. Postali smo delovni prijatelji.

Torej prvi koraki so spodbudni, ne samo za Žirovničane, tega se moramo veseliti vsi, tudi tisti, ki bodo na žirovniških izkušnjah presajali novost na vsa področja naše občine. Ledina je zaorana, potrebna bo pa še velika pomoč družbe, da bo iz te ledine postala obdelana njiva, ki bo dajala vsako leto boljše rezultate.

d. t.

SINDIKALNE IN ŠOLSKE IZLETE USMERJATI PO TEH STOPINJAH

Predsednica za internirance pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice Rezka Prešeren, je organizirala izlet v zgodovinske kraje iz narodnoosvobodilne borbe in rojstvo Jugoslavije v dneh 5., 6. in 7. septembra. Izleta se je udeležilo 49 predvsem nekdanjih internirancev in njihovih svojcev.

Avtobus nas je najprej popeljal skozi Novo mesto in Karlovac na Petrovo goro. To je kraj kjer so bile velike bitke med NOB, kjer je bilo zatočišče civilnega prebivalstva, ki je moralo bežati pred sovražnikom. Na gori je delovalo osem partizanskih bolnic. Ogledali smo si centralno partizansko bolnico z vsemi obstoječimi objekti in partizanskim pokopališčem. V Petrovi gori so med NOB delale tudi pekarne, kovačnice, razne delavnice, lekarna, partizanska tiskarna itd. Na gori je deloval okrajni komite KPH Karlovac, komanda Kordun in Banije. Tu so bile sprejete zgodovinske odločitve za razvoj partizanskega gibanja v teh krajih.

Vsi polni nepozabnih vtisov iz Petrove gore, smo se odpeljali preko Velike in Male Kladuše ter Cazina v Bihač. V tem lepem mestu smo si ogledali stavbo — spremenjeno v muzej, kjer je bilo prvo zasedanje AVNOJA.

Po dobro prespani noči v Bihaču smo drugi dan nadaljevali pot v Drvar. Tu smo si najprej ogledali zgodovinsko pečino z barako, v kateri je bival predsednik Tito s svojimi najožjimi sodelavci. V vznožju pečine smo si ogledali še v dveh stavbah muzejske eksponate iz teh časov in se nato odpeljali še k spomeniku v Drvarju na katerem piše:

Premagana je noč,
prišel je dan,
prišla je svoboda.
Prišla?
Ne, prinesli smo jo na rokah,
rodili v mukah . . .

Iz Drvarja nas je pot vodila v Jajce na ogled zgradbe spremenjene v muzej, kjer je bilo drugo zasedanje AVNOJA. Ob reki Vrbas mimo Banja Luke smo prispeli v Prijedor, kjer smo tudi prenočili.

Tretji dan smo si dopoldne ogledali na eni najlepših planin Kozare — na Mrakovici spomenik Kozarčanom v NOB. O Kozari so napisane številne zgodovinske razprave in spomini, opevajo jo pesmi, posnet je bil igrani film . . . Spomenik in v bližini zgodovinski muzej sta priča in dokumenta tega kraja in časa. Pod vtisom spoštovanja do naroda, ki se je boril pod neenakimi pogoji s sovražnikom in vzdržal do zmage, smo se vrnili v Prijedor.

Preko Bosanske Dubice smo nadaljevali pot v Jasenovac. Kako so se tu nečloveško izživljali podivjani ustaši nad borci, ženami, starci in otroki je težko opisati z besedami. Ogledali smo si zgodovinski muzej in film o taborišču Jasenovac. Pred odhodom iz Jasenovca smo se poklonili pred mogočnim spomenikom, zgrajenim v obliki tulipana vsem, ki so dali življenje za našo boljšo sedanjost in bodočnost. Preko Novske in Zagreba smo se polni nepozabnih vtisov vrnili domov. Vsi udeleženci tega izleta smo bili enotnega mnenja, da bi moral te kraje videti vsakdo, še posebno mladina. Pri obisku teh krajev in spomenikov, ki nemo pričajo o naši slavni zgodovini, žrtvah, trpljenju in porajanju nove, svobodne Jugoslavije, ni potrebno veliko besed. Govorijo dejstva, govorijo dokumenti. Govorijo tako prepričljivo, da brez besed spoznavamo neprecenljivo ceno, ki smo jo plačali za našo svobodo, za zmago socialistične revolucije. Tu bo vsakdo spoznal, zakaj so potrebni napori za nadaljno krepitev samoupravne socialistične Jugoslavije, bratstva in enotnosti, prijateljstva med narodi pa tudi naporov pri razvijanju gibanja splošnega ljudskega odpora, da obranimo svojo svobodo pred kakršnim koli agresorjem, ker smo jo predrago plačali. Tu so praktične učilnice za razvijanje velikih moralnih vrednot in tradicij NOB.

Peter Sitar

Pp. Celoten izlet s prenočišči in prehrano je veljal 600,00 din na osebo. Ali ne bi kazalo tudi naše sindikalne izlete usmeriti po teh poteh!?

JANEZ RAVNIK RAZSTAVLJA NA JESENICAH

V soboto, 13. septembra, bodo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli razstavo slik akademskega slikarja JANEZA RAVNIKA z Bleda. To bo njegova že tretja samostojna razstava na Jesenicah.

JANEZ RAVNIK je bil rojen leta 1929 v Bohinjski Bistrici, akademijo za upodabljajočo umetnost je končal leta 1955 v Zagrebu, zaposlen pa je kot likovni pedagog v osnovni šoli dr. prof. J. Plemlja na Bledu. Likovni kritik Franc Zalar je o Ravnikovem likovnem ustvarjanju napisal:

»Slikar Janez Ravnik, ki je med ostalim tudi požrtvovalen in odličen likovni pedagog najmlajših, si je kot tematsko izhodišče svojega likovnega snovanja izbral poseben svet, za katerega bi lahko rekli, da temelji nekje med abstraktnostjo, konstruktivizmom in tako imenovano »novo figuraliko«, zlasti ornamentiko. Značilno, pa tudi pozitivno je za slikarja, da se je do tega svojstvenega oblikovnega pristopa dokopal sam, če lahko tako napišem, »v potu svojega obraza«, torej po dosledni razvojni poti, ki obsega večletno intenzivno ustvarjanje; to daje Ravnikovim slikarskim dosežkom še posebno ceno in kvalitativno težo.

Ravnikove slike so svetovi intenzivno obarvanih oblik, oblik, ki živijo same zase in ki niso podvržene zakonom vsakdanje, temveč le slikarske logike. Njihovo osnovno strukturo sestavljajo pasovi različno grajenih nians barv spektra, ki ob pregibih, zavojih in prepletih, prehajajo iz tople v hladno barvno skalo ali pa obratno; pri tem pride do veljave barva, kot polnoveljavna vrednota, istočasno pa s prehajanjem toplih in hladnih tonalitet dobimo vtis, da se ti trakovi, nekakšni »oblanci« intenzivno raztezajo v globino slikovnega prostora. Oblike in barve nam v skladnem in poštudiranem sozvočju izpričujejo lahko različna razpoloženja in čustvena stanja; lahko delujejo z načinom likovne izpeljave pozitivno ali negativno. V teh, na videz preprostih, na nevtralnem — samo tonsko niansiranem barvnem ozadju, lebdečih oblikah, se kaže ustvarjalna sposobnost slikarja, ki ni nič manjša od tiste, ki jo kažejo dela slikarjev realistov, ali pa morda še večja, kajti lažje je »imitirati« neko realno stanje, kot pa ustvariti nek povsem nov svet, z vsemi njegovimi zakonitostmi in logiko. Spomnimo se samo slikarja Turnerja, ki je sredi 18. stoletja, ko je najbolj cvetel realizem, že ustvaril prve izrazito »abstraktne« barvne študije; prav zaradi tega se ne smemo čuditi današnjim umetnikom, ki jih še vedno privlačuje zanimanje za reševanje čistih oblikovnih in barvnih odnosov, pogosto povsem neodvisnih od kakršnega koli predmetnega sveta.

Seveda pa pomenijo sedanja dela slikarja Janeza Ravnika le eno od razvojnih stopenj na njegovi slikarski poti in so kot take po vsej verjetnosti izhodišče za nadaljnje slikarske raziskave in poglobitve.«

Razstava, ki jo organizira likovni klub DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, bo odprta vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure, do vključno 24. septembra.

PROBLEMATIKA GRADNJE TELOVADNICE ŽIC

Vprašanje v predzadnji številki Železarja v zvezi z gradnjo telovadnice ŽIC, kot izredno pomembnega telesno kulturnega objekta za potrebe učencev strokovnih šol, gojencev doma ŽIC, delavcev Železarne in drugih občanov, vsekakor zasluži širše pojasnilo.

Iz idejnega programa in projektne zahteve izhajajo naslednji osnovni podatki objekta telovadnice:

— telovadnica je locirana vzhodno od glavne stavbe ŽIC. Gradnja je predvidena v tipski izvedbi s funkcionalno ugodnim dostopom direktno iz stavbe ŽIC in iz dvorišča;

— velikost glavne telovadne dvorane je: 32 m×20,5 m×7 m, kar omogoča uporabnost za večino telesno kulturnih in športnih panog.

V dvorani je prostor za okrog 250 do 300 gledalcev na pomičnih tribunah vzdolž severne stene stavbe.

— V mali dvorani na terasi z izmero 8 m×20,5 m×4,05 m je predviden prostor za rekreacijski center TRIM, za ostale športne dejavnosti kot: namizni tenis, judo, boks in podobno. V tem prostoru se bo po potrebi odvijal tudi poseben pouk učencev in učenk strokovnih šol v primerih, ko se zahteva delo v ločenih skupinah.

— Pod teraso v skupni izmeri 8 m×20 m×2,95 m so projektirani pomožni prostori za: orodje in športne naprave, shramba za orožje in ostalo za SLO ŽIC, sobe za testiranje, prostori za učitelje, vaditelje in trenerje.

— V veznem objektu med stavbo ŽIC in telovadnico, v velikosti 4 m×10,3 m×6,5 m, so predvidena stopnišča, prehodi in sanitarije za gledalce.

— Potrebne sanitarne naprave, slačilnice in garderobe so projektirane v adaptiranih kletnih prostorih obstoječe stavbe ŽIC in to za: učence in zunanje koristnike telovadnice.

— V kletnih prostorih pod telovadnico so prostori za ATC Železarne v velikosti 84 kvadr. metrov.

Po presoji strokovnjakov za telesno vzgojo in projektantov je objekt, zaradi smotrne povezave in koriščenja prostorov v obstoječi stavbi ŽIC, zelo posrečeno projektiran in tudi razmeroma poceni (skupne ogrevalne naprave, kanalizacija, elektro priključki, dobra kontrola prostorov).

KJE SO ZAPREKE, DA SE Z GRADNJO TELOVADNICE ŽIC NE PRIČNE?

Predvidevamo, da so vsem občanom znani obstoječi zakonski predpisi o gradnji investicijskih objektov v negospodarskih dejavnostih. Predpisi namreč onemogočajo pričetek gradnje brez gradbenega dovoljenja, kar je vezano na odobritev službe družbenega knjigovodstva, da so celotna sredstva za objekt po predračunu zagotovljena in namensko izločena na posebnem skladu. Zakonski predpisi nadalje onemogočajo negospodarskim organizacijam (ŽIC) najetje kratkoročnih premostitvenih kreditov na račun bodočih virov finansiranja. Trenutno zbrana in predvidena finančna sredstva po stanju 1. septembra 1975 dosegajo samo 50 odstotkov predračunske vrednosti celotnega objekta telovadnice.

Zaostritev investicijske politike v negospodarske objekte z avgustom 1975, nalaga obveznost 50 odstotkov depozita na celotno predračunsko vsoto objekta. Skrajno zaostreni zakonski predpisi in odgovornost ob kršenju tako za investitorje, SDK in občinsko upravo, še povečujejo problematiko pričetka gradnje in izkoristka že zbranih finančnih sredstev.

Vendar upamo in smo prepričani, da bomo uspeli že letos jeseni s pričetkom del in dokončanjem objekta za uporabnostne faze do prihodnjega šolskega leta 1976/77.

V pojasnilo na vprašanje v članku navajamo, da znašajo trenutno razpoložljiva sredstva 2,847.000 din in da so za leto 1976 predvideni dotoki po že veljavnih sklepih posameznih samoupravnih skupnosti do celotne investicijske vrednosti in to:

— republiška izobraževalna skupnost Slovenije,
— temeljna izobraževalna skupnost občine Jesenice,
— telesno-kulturna skupnost občine Jesenice,
— železarna Jesenice in
— lastna sredstva ŽIC Jesenice.

Pričakujemo, da bo telesno-kulturna skupnost Slovenije v letu 1976 ugodila naši vlogi za kredit iz sklada za investicije, ker nas je v letošnjem letu pri delitvi kredita izpustila. Razumevanje za kreditiranje gradnje telovadnice ŽIC Jesenice pri omenjenem skladu in TKS-SRS je in računamo, da nam pomoč ne bo odklonjena.

O vsem, kar se bo pomembnega dogajalo v zvezi z gradnjo telovadnice ŽIC, bomo bralce Železarja obveščali.

Uprava ŽIC

POPRAVEK

V sestavku pod naslovom V ZABREZNICI SO PRAZNOVALI 80-LETNICO GASILSKEGA DRUŠTVA, objavljenim v 33. številki Železarja, 21. avgusta, je bilo napačno objavljeno, da sta bila botra Jože Rebolj in Francka Flisar. Pravilno bi se moralo glasiti, da sta bila botra: ANTON REBOLJ mlajši iz Smokuča, kot zastopnik Planike iz Zabreznice, in FLISOVA FRANCKA iz Vrbe. Prosimo prizadete in bralce, da nam to napako oprostijo.

Uredništvo

VPIS V PRVI RAZRED OSNOVNE ŠOLE

Osnovni šoli Prežihov Voranc in Tone Čufar Jesenice, obveščata starše, da bo vpisovanje otrok v 1. razred osnovne šole za šolsko leto 1976/77 v dneh:

četrtek, 18. septembra 1975 od 14.30 do 18.30 ure
petek, 19. septembra 1975 od 14.30 do 18.30 ure
sobota, 20. septembra 1975 od 7.00 do 14.00 ure

Vpisovanje otrok bo v sobi št. 32.

Vpisovali bomo otroke rojene leta 1969 in otroke rojene do 31. marca 1970.

Starše vljudno prosimo, da prinesejo k vpisu izpisek iz rojstne matične knjige za vsakega otroka, ki ga želijo vpisati.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

USPEŠEN NASTOP JESNIŠKIH MLADINK

V dneh od 5. do 7. septembra je bilo v Kopru, na letnem bazenu v Žusterni, slovensko prvenstvo v plavanju za mladince-ke in člane-ice. Tega prvenstva sta se udeležili tudi plavalki plavalnega kluba Jesenice in sicer Milana Kos in Laura Korošec.

Konkurenca na prvenstvu je bila zelo močna, saj so nastopili vsi slovenski klubi s svojimi najboljšimi tekmovalci: PK Branik Maribor, PK Celulozar Krško, PK Fužinar Ravne, PK Ilirija Ljubljana, PK Koper, PK Ljubljana Ljubljana, PK Neptun Celje, PK Radovljica Radovljica, PK Rudar Trbovlje, PK Triglav Kranj in PK Jesenice s skupno 98 tekmovalci in tekmovalkami.

Jeseniški plavalki sta se v posameznih disciplinah uvrstili:

800 m kravl ženske:
1. Irena Škerjanec roj. 1960 PK Ilirija 10:30,6, 10. Laura Korošec roj. 1960 PK Jesenice 13:13,7.

200 m prsno ženske:
1. Nevenka Vovko roj. 1956 PK Ljubljana 2.55.2, 7. Milana Kos roj. 1961 PK Jesenice 3.31.3.

100 m kravl ženske:
1. Irena Škerjanec roj. 1960 PK Ilirija 1.05.2, 20. Laura Korošec roj. 1960 PK Jesenice 1.16.1, 25. Milana Kos roj. 1961 1.22.9.

400 m kravl ženske:
1. Irena Škerjanec roj. 1960 PK Ilirija 5.04.1, 12. Laura Korošec roj. 1960 PK Jesenice 6.26.7.

200 m hrbtno ženske:
1. Tatjana Blažič roj. 1962 PK Rudar 2.33.6, 6. Laura Korošec roj. 1960 PK Jesenice 3.09.4.

200 m mešano ženske:
1. Nevenka Vovko roj. 1956 PK Ilirija 2.41.5, 16. Laura Korošec roj. 1960 PK Jesenice 3.12.4, 18. Milana Kos roj. 1961 PK Jesenice 3.31.5.

100 m prsno ženske:
1. Nevenka Vovko roj. 1956 PK Ljubljana 1.24.2, 11. Milana Kos roj. 1961 PK Jesenice 1.38.5.

100 m hrbtno ženske:
1. Tatjana Blažič roj. 1962 PK Rudar 1.15.0, 9. Laura Korošec roj. 1960 PK Jesenice 1.28.1.

Prva tri mesta v finalu so bila nagrajena z medaljami, naslednja tri pa z diplomami PZS v moški in ženski konkurenci za vsako starostno kategorijo posebej.

Na koncu naj omenim še to, da sta jeseniški plavalki dosegli odlične rezultate, gledano na to, da se treningi praktično vršijo samo v poletnih mesecih, pa še takrat treningi večkrat odpadejo zaradi tehničnih okvar na objektu ali pa slabega vremena. Ostali plavalci slovenskih klubov trenirajo skozi vse leto in tako lahko na tekmovanjih segajo po najvišjih mestih. Upam si trditi, da bi se ob boljših pogojih za treniranje (zimski bazen), tudi naši plavalki lahko enakovredno vključili v slovensko plavalno elito. Dokler pa tega ne bo, pa lahko samo čakamo in upamo na dobro uvrstitev kakega posameznika in v tem primeru sta bili obe jeseniški plavalki.

Rado Tolar

Nogomet

JESENICE : BOHINJ 0:1 (0:0)

V drugem kolu prvenstva TNZ Gorenjske so jeseniški nogometaši imeli v gosteh moštvo Bohinja in srečanje izgubili z rezultatom 1:0 (0:0).

Jeseničani so v jesenskem delu prvenstva TNZ Gorenjske zelo slabo startali, saj v dveh srečanjih na domačem igrišču niso osvojili niti ene same točke. Najprej so v prvem kolu nesrečno izgubili z moštvom Save iz Kranja z rezultatom 1:0. To je bilo tudi pričakovati, saj se je moštvo Save letos vrnilo iz ZCNL nazaj v Gorenjsko ligo in je z moštvom Tržiča tudi največji favorit za osvojitev naslova prvaka Gorenjske in ponovno vrnitev v ZCNL.

Poraz proti moštvu Bohinja, ki naj bi bilo vsaj na papirju slabše moštvo od Jeseničanov, je popolnoma zaslužen, saj so gostje zaigrali dobro predvsem v napadu. Ustvarili so si nekaj zrelih priložnosti za zadetek in gre le zasluga tokrat razpoloženemu vratarju Vujiču, da niso doživeli hujšega poraza.

S tem porazom so Jeseničani po dveh kolih prvenstva na zadnjem mestu na prvenstveni lestvici. To ni niti tako zaskrbljujoče, saj se je prvenstvo šele začelo in se bosta ta dva spodrsljaja ob trdem delu dala nadoknaditi. Trenerja Freliha in vodstvo kluba pa skrbi skrajno neodgovoren odnos nekaterih igralcev do trenerja njegovih odločitev in igre same. Le-ti ne morejo dojeti da so prvenstvene tekme tekmovalni in ne rekreacijski šport in dokler časa ne bodo igralca tega dojeli ne bodo dosegli željenih rezultatov.

JESENICE : MEDVODE (pionirji) 6:0 (3:0)

V soboto so jeseniški pionirji v okviru drugega kola prvensta TNZ Gorenjske odigrali prvenstveno tekmo z pionirskim moštvom Medvod in zmagali z rezultatom 6:0 (3:0).

Jeseniški najmlajši nogometaši so za razliko od članskega moštva zelo dobro startali, saj so v dveh kolih osvojili štiri točke in so na prvem mestu prvenstvene lestvice. Razveseljivo je to, da pionirji igrajo iz tekme v tekmo bolje, predvsem so se izkazali v prvih dveh kolih, saj so dosegli na dveh tekmah kar devet golov.

Gole na soboni tekmi so dosegli: Zubanovič 3, Iskra, Bešič in Radič.

– – –

V soboto, 13. septembra gostuje člansko moštvo v Železnikih, kjer bo odigralo prvenstveno tekmo z moštvom Alplesa.

Rokomet

Z MLADIMI PRIČELI PRVENSTVO

V soboto, 6. septembra, se je pričelo prvenstvo v ljubljanski conski rokometni ligi (LCRL) – sever, v kateri tekmujejo tudi jeseniški rokometaši, ki so prvo tekmo odigrali v Železnikih proti ekipi ALPLES.

Jeseničani so odpotovali v Železnike brez štirih standardnih igralcev, Rebolja, ki je odšel v JLA, Pavliča, Šubica in poškodovanega Prešerna, zato so bili v ekipi trije novi, mladi igralci, ki so prišli v A ekipo iz B moštva, ki letošnje prvenstvo ne bo nastopalo v II. GRL, zaradi pomanjkanja igralskega podmladka, to so Šefaj, Korenč in Gašpršič.

Jeseniški rokometaši so v Železnikih nastopili v naslednji postavi: Šporar B., Gašpršič, Peternel 5, Radinovič 2, Korenč, Sefaj 2, Šporar J., Pogačnik 6, Boltežar.

Sedemmetrovke: Alples 7 (4), Jesenice 2 (2).

Izključitve: Alples 18 min., Jesenice 8 minut.

Jeseničani so tekmo začeli zelo dobro. Povedli so z 1:0 in 2:1, nakar so domačini izenačili in povedli s 5:2, gostujoči igralci pa izenačili na 5:5, ter potem spet pustili domačinom, da so povedli in dobili prvi polčas z 9:6.

V drugem polčasu so bili domačini boljši. Poznalo se jim je, da so kondicijsko bolje pripravljeni od Jeseničanov, ki so do začetka prvenstva imeli bore malo treningov, pa še ti so bili zaradi neresnosti slabo obiskani. Jeseničani so tekmo izgubili z rezultatom 25:15. Dobro sta sodila Bašar in Hvasti iz Kranja.

V drugem kolu LCRL – sever Jeseničani igrajo na igrišču za osnovno šolo na Jesenicah z novincem v ligi PRULAMI. Tekma bo v soboto, 13. septembra, ob 16. uri. -tok

REKREACIJSKO DRSANJE IN KEGLJANJE NA ASFALTU

Med najbolj pribljubljenimi rekreacijskimi dejavnostmi naših sodelavcev sta prav gotovo drsanje in kegljanje na asfaltu. Komisija za športno rekreacijo pri konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne bo tudi v letošnji sezoni omogočila sodelavcem brezplačno drsanje in kegljanje na asfaltu.

Rekreacijsko drsanje za delavce Železarne bo vsak petek od 20.30 do 22. ure. Vsi, ki bodo drsali, obveščamo, da brezplačne vstopnice lahko dvignejo na sindikatu Železarne. Predložiti je treba fotografijo (velikost kot v osebnih izkaznicah), opozoriti pa moramo, da lanskoletne izkaznice ne veljajo več.

Za udeležbo pri kegljanju na asfaltu morajo poskrbeti športni referenti v obratih in sicer morajo do petka, 19. septembra prijaviti udeležbo in natančen terminski razpored. Opozorimo naj še, da morajo športni referenti navesti število stez, ki jih želijo, poleg tega pa tudi časovno opredelijo potrebe. J

Judo

O JUDU NA JESENICAH

Med mnogimi azijskimi borilnimi športi, kot so kung fu, aikido, karate, je še najbolj znan v Sloveniji judo. Središča tega športa so v Ljubljani, Mariboru, Žireh, Kranju, Celju, Novi Gorici, Slovenski Bistrici in na Jesenicah.

Jeseniški judoisti že vrsto let nazaj v vseh kategorijah dosegajo lepe uspehe. V tem lepem in zahtevnem športu dosegajo zadnja leta predvsem velike uspehe v mladinski konkurenci (nazadnje Ravnjak državni prvak za 1975), predvsem v posamezni konkurenci, medtem ko kot ekipa ne morejo uspeti, predvsem zaradi premajhnega dotoka tekmovalcev v klub, tako da kvalitetne ekipe ni mogoče sestaviti.

Judo sekcija, pri TVD Partizan Jesenice, vsako leto večkrat vabi mlade fante in dekleta na tečaje juda. Iz teh tečajev naj bi se izločevali najboljši, najvztrajnejši, ki bi sčasoma postali člani mladinske ali članske ekipe. Toda prevečkrat se je že zgodilo, da je od dvajsetih prijavljenih, ki so nekaj časa dokaj redno hodili na treninge, ostal le eden, ki je potem postal odličen borec ali pa je kasneje tudi sam odšel. Zakaj je tako, je težko ugotoviti.

Malo zanimanja za ta šport je tudi med dekleti, katerim bi znanje judo prvin večkrat prišlo prav. Kot zanimivost lahko napišem, da je na mariborski šoli za medicinske sestre, judo že dve leti obvezen predmet, predvsem zato, da bi se dekleta, kasneje medicinske sestre lažje branile pred vsiljivci, ko bi same hodile po terenu in obiskovale bolnike. Zaradi tega se je mariborski judo, predvsem ženski, povzpel dokaj visoko v Jugoslaviji, saj med stotimi dijakinjami ni težko potem dobiti deset ali dvajset kvalitetnih tekmovalk za kvalitetno ekipo.

Med jeseniško mladino bi lahko bilo malo več zanimanja za judo, saj bi lahko le-ta z množičnostjo dosegel kvaliteto, ki so jo na Jesenicah že imeli, s tem pa bi sčasoma prišli tudi uspehi, ki bi nekaj pomenili v slovenskem in jugoslovanskem merilu. Pogoji za to na Jesenicah so, saj ima judo sekcija dobre pogoje za treninge. Ima lastne prostore, lahko uporablja telovadnico in TRIM kabinet. Toda kaj pomaga vse to, če za ta šport med mladimi na Jesenicah ni zanimanja.

Za vse tiste, ki bi radi prišli trenirat – REDNO, VESTNO IN ZAVZETO, naj na koncu še napišem, da so treningi v ponedeljkih, sredah in petkih od 18. do 21. ure. -tok

JESENIŠKI PARTIZAN ZOPET ZAŽIVEL

V tem tednu je začelo z redno in rekreacijsko vadbo jeseniško telesno vzgojno društvo Partizan. Z vadbo so pričeli vsi moški in ženski oddelki od predšolskih otrok do članov in članic.

Vse do konca junija prihodnjega leta bo tako Partizan zaseden dopoldan in popoldan. Dopoldan bodo telovadnico uporabljali učenci strokovnih šol, popoldan pa člani Partizana. Vsi oddelki bodo vadili že po ustaljenem urniku (enako kot preteklo sezono). Prav tako še redno deluje gimnastična vrsta pionirk, ki jo vodi Leon Mesarič. Dekleta so pri treningih zelo marljiva in lahko od njih v bližnji prihodnosti pričakujemo kakšen lep rezultat. Naloga vseh v Partizanu pa je še ustanovitev moške – pionirske gimnastične vrste. -tok

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

13. in 14. septembra ameriški barvni film PREŠTEJ SVOJE KROGLE ob 17. in 19. uri, režija William Graham, v glavni vlogi Cliff Potts

15. in 16. septembra ameriški CS barvni film NOČNA PATROLA ob 17. in 19. uri, režija Richard Fleischer, v glavni vlogi George C. Scott

17. septembra ameriški CS barvni film TRIJE FANTASTIČNI SUPERMOŽJE ob 17. in 19. uri, režija Frank Kramer, v glavni vlogi Tony Kendall

18. septembra ZAPRTO

19. septembra italijanski barvni film MALI GREH ob 17. in 19. uri, režija Salvatore Samperi, v glavni vlogi Lavra Antonelli

20. in 21. septembra ameriški barvni film SLAMNATI PSI ob 17. in 19. uri, režija Sam Peckinpah, v glavni vlogi: Dustin Hoffman

KINO PLAVŽ

13. in 14. septembra ameriški CS barvni film NOČNA PATROLA ob 18. in 20. uri.

15. in 16. septembra ameriški barvni film PREŠTEJ SVOJE KROGLE ob 18. in 20. uri.

17. septembra ZAPRTO

18. septembra ameriški barvni film SNUPI SE VRAČA DOMOV ob 18. in 20. uri.

19. septembra ameriški barvni film TRIJE FANTASTIČNI SUPERMOŽJE ob 18. in 20. uri.

20. in 21. septembra ameriški CS barvni film DETEKTIV MACYU ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE – MOJSTRANA

13. septembra ameriški CS barvni film VZLJUBIL BOŠ MOJO MAMO ob 19.30.

14. septembra ameriški barvni film BILLY DVA KLOBUKA ob 19.30

20. septembra ameriški CS barvni film NOČNA PATROLA ob 19.30

KINO KRANJSKA GORA

13. septembra ameriški barvni film BILLY DVA KLOBUKA

14. septembra ameriški barvni film SNUPI SE VRAČA DOMOV

17. septembra ameriški CS barvni film NOČNA PATROLA

20. septembra ameriški barvni film PREŠTEJ SVOJE KROGLE

USPELO TEKMOVANJE Z ZRAČNO PUŠKO MED ODDELKI OBRATA RTA

Petega septembra smo na pobudo enega od oddelkov organizirali tekmovanje med oddelki v streljanju z zračno puško na strelišču v Podmežaklji. Tekmovanje naj bi pokazalo, katera oddelčna skupina je najboljša v tej športni panogi in kdo je najboljši strelec v obratu. Streljanja se je udeležilo 26 članov kolektiva z ekipami iz vseh sedmih oddelkov.

Rezultati – ekipno:

1. PMA (Dolanc, Martinuč, Rebolj) – 350 krogov, 2. TMK (Hočevar, Logar, Pšenica) – 306 krogov, 3. in 4. ekipa EZ (Frelih, Zabukovec, Grumerec) – 298 krogov, VMR (Podlipec, Gašperin M., Gašperin P.) – 298 krogov, 5. RMR (Rajhman, Finžgar, Anzelj) – 266 krogov, 6. KER (Baloh, Batagelj, Šteblaj) – 223 krogov in 7. EMP (Uršič, Srpčič, Mirtič) – 151 krogov.

Posamezno:

1. Janez Hočevar – TMK – 130 krogov, 2. Marko Dolanc – PMA – 124 krogov, 3. Stane Martinuč – PMA – 122 krogov.

Prva ekipa in prvi strelec so prejeli praktične nagrade, ostali uvrščeni do tretjega mesta pa diplome.

Tekmovanje je pokazalo, da je tovrstna oblika rekreacije v obratu zelo priljubljena in želimo si, da bi bila podobna srečanja še večkrat izvedena.

Sindikalni odbor obrata se zahvaljuje tovarniški konferenci OO sindikata Železarne in strelski družini M. Verdnik za pomoč pri izvedbi tekmovanja. -m-

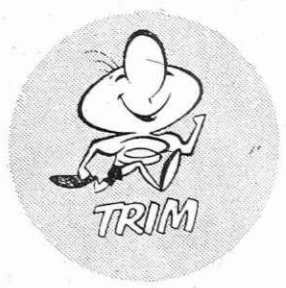

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

ANGELE REKAR

se zahvaljujem vsem, ki so ji med njeno boleznijo nudili pomoč, ji darovali vence in cvetje, ter jo spremili na njeni zadnji poti. **Sin Vinko**

ZAHVALA

Pred enim letom, 8. 9. 1974 se je na Javorniku smrtno ponesrečil v prometni nesreči naš dragi sinko **SANDI JAKOP,** učenec I. letnika srednje metalurške tehnične šole ŽIC Jesenice. Devetega septembra mu je za vedno prenehalo biti njegovo mlado srce. Zahvalo smo dolžni vsem, ki so v tem letu obiskali njegov prerani grob, mu darovali cvetje in sveče. Posebno zahvalo smo dolžni izreči: družinam Borštnikov, Francovi, Slavkotu Kolmanu in Jaku Petku, kakor tudi družini Vengar za vso pomoč in skrb.

Hvaležna mamica Kati z družino

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru TOZD Hladna predelava in sindikalnemu odboru 2400 Javornik se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sva jo prejela v času najinega bolovanja. Svetinova

ZAHVALA

Komisiji za socialna vprašanja v hladni valjarni pri osnovni organizaciji sindikata TOZD Hladna predelava, se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni, katera mi je bila zelo dobrodošla.

Edita Šimenc

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru obrata površinska obdelava Bela se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila v času moje bolezni dobrodošla. Dominik Vajdec

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času mojega bolovanja. Franci Drobič

ZAHVALA

Tovarniški konferenci osnovne organizacije sindikata Železarne in osnovni organizaciji sindikata TOZD Hladna predelava se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Milan Beretin

PREKLIC

Preklicujem neresnične besede, katere sem izrekla proti Marici Smolej.

Danica Skok
C. Revolucije 3
Jesenice

VABIMO VAS IN VAŠE OTROKE

TELESNO VZGOJNO DRUŠTVO PARTIZAN JESENICE OBVEŠČA, DA SE PRIČNE SPLOŠNA TELESNA VZGOJA IN REKREACIJSKA TELOVADBA V PONEDELJEK, DNE 8. SEPTEMBRA PO NASLEDNJEM URNIKU:

ŽENSKI ODDELKI – OB TORKIH IN ČETRTKIH:

– MLAJŠE CICIBANKE	od 17. do 18. ure
– CICIBANKE	od 18. do 19. ure
– PIONIRKE	od 19. do 20. ure
– ML. IN ST. ČLANICE	od 20. do 21. ure

MOŠKI ODDELKI – OB SREDAH IN PETKIH:

– MLAJŠI CICIBANI	od 17. do 18. ure
– CICIBANI	od 18. do 19. ure
– PIONIRJI	od 19. do 20. ure
– MLADINCI IN ČLANI	od 20. do 21.30 (tudi ob ponedeljkih)

STARŠE MLAJŠIH CICIBANK IN CICIBANOV VABIMO, DA SE TELOVADBE AKTIVNO UDELEŽIJO.

TEHNIČNI ODBOR
TVD PARTIZAN JESENICE

PRODAJA GARAŽ IN GARAŽNIH MEST

SGP SAVA Jesenice obvešča vse stanovalce na Jesenicah, da prodaja garaže v novozgrajeni garažni hiši na Plavžu. Pri nakupu garaže se lahko odločite za nakup garaže ali garažnega mesta. Nakup vam olajšuje možnost obročnega odplačevanja, zato ne zamudite ugodne priložnosti. Vsi interesenti dobijo podrobno pojasnilo na upravi delovne organizacije, Titova 16.

Hokej na ledu

SPODBUDNI ZAČETEK

Že v drugem nastopu pred domačim občinstvom v letošnji sezoni so se jeseniški hokejisti pomerili v dvorani v Podmežaklji z moštvom Olimpije. Tekma je bila v sredo, 3. septembra, v okviru tekmovanja za pokal Karavank. Kot je znano v tem tekmovanju, ki ga letos organizirajo že tretjič, nastopata še lanskoletni prvak Avstrije ATSE iz Gradca ter večkratni prvak Avstrije KAC iz Celovca. Naši so prvo tekmo proti Olimpiji izgubili z rezultatom 2:4 (0:2, 1:2, 1:0), vendar niso razočarali. Nasprotno, z igro, ki so jo pokazali v prvem srečanju z najnevarnejšim partnerjem iz Ljubljane je bila večina simpatizerjev jeseniških hokejistov zadovoljna.

Jeseniški hokejisti so veliko več napadali, bili borbeni, izkazali pa so se kot fizično zelo dobro pripravljeni. Res je tudi to, da so bile številne akcije domačih igralcev precej nepovezane, kljub temu pa so ustvarili več ugodnih akcij, vendar so bili takorekoč nemočni pred odličnim vratarjem Ljubljančanov Albrehtom. Kar je pa še posebej ugajalo je to, da so v zadnjih dvajsetih minutah jeseniški hokejisti povsem dominirali in prisilili goste, da so se v glavnem branili. Igralce Olimpije še nismo videli na Jesenicah, da so v zadnjih sedmih, osmih minutah, v glavnem le nekontrolirano pošiljali ploščico iz svoje obrambne tretjine. V teh minutah o nekih napadih gostov sploh ni bilo govora.

V soboto, 6. septembra pa so ljubitelji jeseniškega hokeja prišli na svoj račun v hali Tivoli v Ljubljani. Pomlajeno jeseniško moštvo se je povsem zasluženo oddolžilo Ljubljančanom za prvi poraz saj je v povratni tekmi za pokal Karavank premagalo Olimpijo z rezultatom 4:3 (0:2, 1:0, 3:1). To je vsekakor lep uspeh, katerega skoraj nihče ni pričakoval, zlasti po prvem porazu na Jesenicah.

Srečanje se je začelo povsem v prid Olimpiji, ki je bila v prvih dvajsetih minutah precej boljši nasprotnik. Jeseničani so drsali zelo počasi, kot da bi imeli svinčene noge in se jih je očitno držala huda trema. Domačini so povedli z 2:0, kljub temu pa je treba povedati, da so gostje imeli dve idealni priložnosti, vendar Poljansku in Smoleju ni uspelo po samostojnih akcijah premagati Albrehta.

Po klavrni prvi tretjini za jeseniške hokejiste in ko so Ljubljančani zapravili še nekaj lepih priložnosti, je prišel drugi del v katerem so Jeseničani zaigrali precej bolje. Že na začetku druge tretjine so nekajkrat zelo nevarno ogrozili vrata Albrehta, Hafnerju pa je v 39. minuti uspelo zmanjšati na 1:2. Srečanje je pridobilo na tempu, čeprav je treba poudariti, da so igralci obeh moštev v vseh šestdesetih minutah napravili precej napak, nekatere izmed teh pa so bile začetniške.

Po dokaj razburljivi drugi tretjini je pričel še zadnji del, v katerem so bili Jeseničani precej boljši in si zagotovili zmago. Najprej je Smolej po samostojnem prodoru v 42. minuti izenačil na 2:2, le dve minuti za tem pa se je veteran Rado Razinger s precejšnje oddaljenosti odločil za strel. Vratar Albreht močnega strela ni pričakoval, ploščica pa je zadela v črno, bilo je 3:2, za Jesenice. Nato so tudi domačini pritisnili, vratar Jesenic Marjan Žbontar, ki je tokrat branil zelo dobro in je bil precej zanesljivejši kot na tekmi na Jesenicah, je v teh trenutkih imel polne roke dela. Ubranil je precej nevarnih strelov, vendar ga je Vnuk v 49. minuti le ukanil.

V nadaljevanju se je očitno videlo, da imajo jeseniški hokejisti precej več kondicije, kajti njihove akcije so bile kljub številnim spodrsljajem, precej hitrejše in preudarnejše, kot akcije utrujenih olimpijinih igralcev. V 56. minuti je bil iz igre izključen en igralec Olimpije, kar je pomenilo splošen pritisk naših na vrata Albrehta. Minuto pozneje je Poljanšek z odmerjenim strelom zatresel mrežo in prinesel zasluženo zmago in prvi dve točki za jeseniško moštvo v pokalu Karavank.

Kljub precejšnjim napakam in spodrsljajem, smo z igro, zlasti pa odnosom, tako na treningih in v igrah s fizično pripravljenostjo jeseniškega moštva lahko povsem zadovoljni. Resno delo se že pozna, na igralcih samih pa je, da s takim načinom tudi nadaljujejo in še boljši rezultati se bodo kmalu pokazali.

D.

Šah

ZMAGA NA MEDNARODNEM TURNIRJU V MALEŠČAH

Šahovsko društvo Malešče na Koroškem (Avstrija) je v dneh od 5. do 7. septembra v počastitev 20-letnice svojega obstoja organiziralo mednarodni šahovski turnir.

Na jubilejni turnir so šahisti s Koroške povabili tudi jeseniške šahiste, s katerimi imajo vseh dvajset let prijateljske šahovske stike. Tako so se šahisti Jesenic in Malešč srečali že šestindvajsetkrat. Tokrat v Maleščah na mednarodnem šahovskem turnirju.

V Malešče so potovali naslednji jeseniški šahisti: Lado Krajnik, Janez Pavlin, Anton Krničar, Andrej Tratnjek, Janez Ciuha, Janko Korošec, Franci Ravnik, Franci Simčič, Miha Balanč in Boris Tramte. Na turnirju so nastopile desetčlanske ekipe naslednjih šahovskih društev: ŠD Jesenice, ASKö Finkenstein, Chemie Linz in Sv. Feldkirchen.

Turnir je potekal na desetih deskah. Žal je zaradi bolezni v jeseniški ekipi izostal Branko Zorko, ki bi bil v ekipi pomembna udarna moč. Zaradi njegove odsotnosti je bila seveda odgovornost vseh ostalih članov jeseniške ekipe toliko večja. Požrtvovalne in borbene partije naših šahistov kažejo na prizadevanje, da ubranijo prestiž in ugled med koroškimi šahovskimi prijatelji. Njihova zavzetost in borbenost je omogočila zmago nad močnimi pa tudi borbenimi nasprotniki ter osvojitev turnirskega pokala.

V jeseniški ekipi se je najbolj odlikoval Franci Ravnik, ki je bil edini neporaženi udeleženec turnirja s 100 % možnimi zmagami. S svojo borbeno in prodorno igro, polno odličnih idej, se je na turnirju izkazal tudi jeseniški šahist France Simčič, ki je v srečanju z ekipo Sv. Feldkirchen s šahovskim mojstrom Burgi dosegel remi. France Simčič je šahist starešje šahovske generacije ŠD Jesenice, ki se vedno odzove vabilu ob šahovskem srečanju s šahisti Koroške.

Tudi ostali predstavniki jeseniškega šaha so vsak na svoj način vzbujali pri nasprotnikih nemir in doprinesli vsak svoj delež k osvojitvi prvega mesta in povečali število svojih trofej še za en pokal.

Končni vrstni red na mednarodnem šahovskem turnirju v Maleščah je naslednji:

1. ŠD Jesenice, 2. ASKö FINKENSTEIN, 3. SV. FELDKIRCHEN in 4. CHEMIE LINZ.

J. Z.

PRIČETEK SEZONE

V nedeljo, 7. septembra, se je uradno pričela šahovska sezona 1975/76 šahovskega društva Jesenice, čeravno lahko trdimo, da je šahovska sezona v letošnjem letu zaradi aktivnosti jeseniških šahistov trajala neprekinjeno brez običajnega poletnega mirovanja. Šahovsko društvo Jesenice, ki je za svoje bogato in tvorno delo prejelo Gregorčičevo plaketo, najvišje športno priznanje v občini Jesenice, praznuje s številnimi turnirji in množičnimi prireditvami skozi vse leto 30-letnico svojega obstoja ter plodnega delovanja in 30-letnico osvoboditve. Zaradi tega je težko trditi, da se je šahovska sezona jeseniških šahistov pričela v nedeljo, 7. septembra, ko je 16 šahistov v šahovskem domu na Jesenicah odigralo brzopotezni turnir.

Na brzopoteznem turnirju je bil najbolj uspešen prvokategornik Lado Krajnik, ki je dosegel 12 1/2 točk, drugi je bil mladinec Alojz Železnik z 11 točkami, z devetimi točkami so si 3., 4. in 5. mesto delili Bogo Košir, Janko Korošec in Boris Tramte.

J. Z.

POHOD SLOVENSKIH ŽELEZARJEV NA PECO

Poleg pohoda na Triglav bo v mesecu septembru še en pohod slovenskih železarjev in sicer na Peco. Pohod bo v soboto, 20. septembra. V organizaciji komisij za športno rekreacijo železarne Ravne in železarne Jesenice.

Za tiste, ki se bodo tega pohoda udeležili iz našega kolektiva, bo odhod ob 5. uri z avtobusne postaje pri Čufarju na Jesenicah. Avtobus bo ustavljal na vseh postajah do Radovljice, po potrebi pa tudi na naslednjih.

Prijave za pohod slovenskih železarjev na Peco morajo športni referenti poslati na sindikat Železarne najkasneje do srede, 17. septembra.

J.

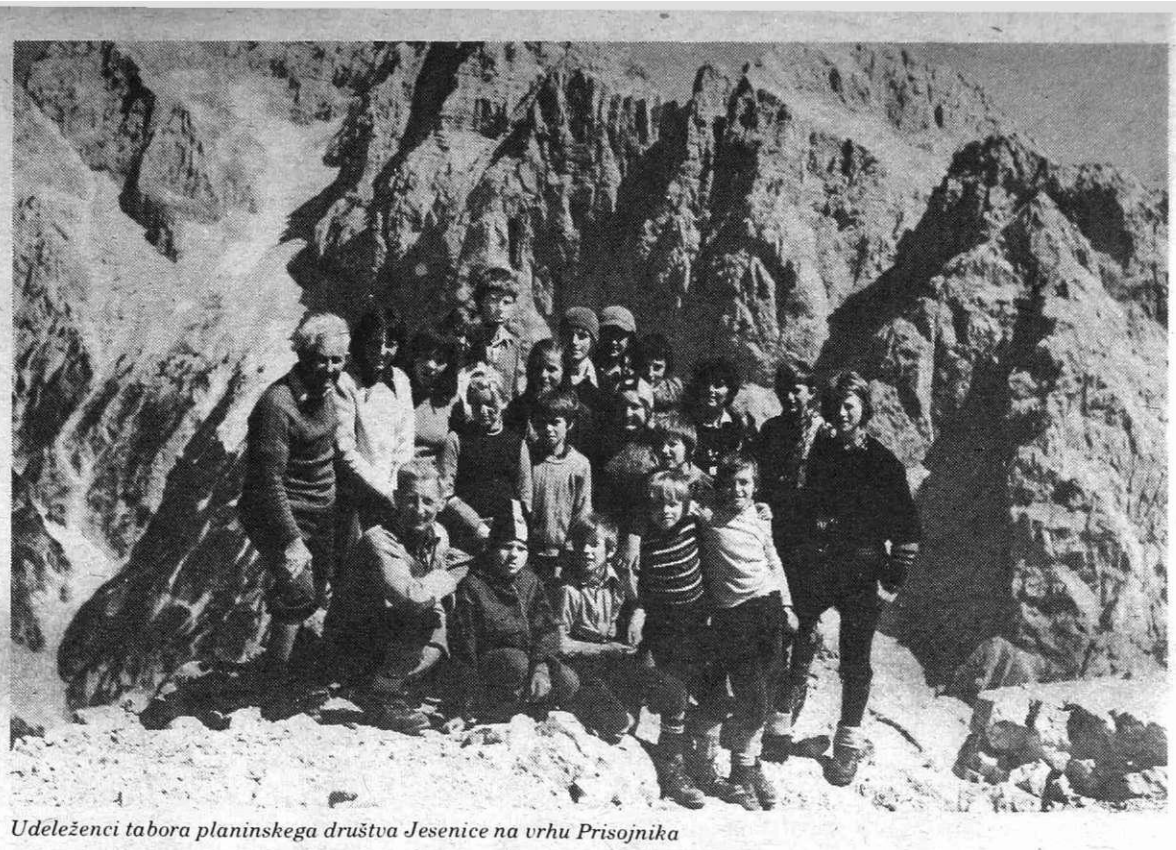

Udeleženci tabora planinskega društva Jesenice na vrhu Prisojnika

TABOR MLADIH PLANINCEV NA VRŠIČU

V dneh od 16. do 24. avgusta je mladinski odsek planinskega društva Jesenice organiziral tabor na Vršiču. Pod platnenimi strehami šotorov je v teh dneh bivalo 23 udeležencev. Udeležba bi bila še večja, toda na tabor smo poslali le tiste, ki so imeli med šolskim letom najmanj šest skupnih izletov in jim je bila to nagrada za pridno delo v krožkih.

Ker društvo nima dovolj sredstev in ne najde razumevanje pri tistih, ki bi najbolj morali skrbeti za bodoči kader, smo si šotore, tudi za tako skromen tabor, morali izposoditi od posameznikov. Z mnogo truda in prostovoljnega dela, pa nam je tabor lepo uspel.

Imeli smo dobro izdelan načrt, pa tudi letošnje nestanovitno vreme nam je nekako prizaneslo. Uspelo nam je, da so vsi udeleženci prišli po Hansovi poti na Mojstrovko, sestopili pa smo po južni strani. Tudi na Prisojnik so prišli vsi in to pionirji po južni strani (normalna pot) in se vrnili po grebenski poti, dočim so šli mladinci in mladinke po Kopiščarjevi poti skozi okno in po grebenski na vrh in se vračali po južni — normalni poti v tabor. Vsi so prišli tudi do zavetišča pod Špičko, vendar zaradi dvomljivosti vremena pionirji niso šli na Jalovec in so se vrnili po isti poti v tabor. Sedem večjih pa je od Špičke pot nadaljevalo preko Ozebnika na Jalovec in se potem preko Malega kota vrnili v tabor.

Poleg teh tur smo imeli tudi krajše izlete. Enkrat smo šli vsi do vstopa jeseniške smeri na Prisojnik, nato do grebena in po njem do Poštarske koče in v tabor. Drugič smo šli od tabora do Poštarske koče in dalje mimo Tičarjevega doma do Erjavčeve koče in v tabor, tretjič pa na Vratca in dalje na Sleme po plazovih in se vrnili po zimski stezi nazaj v tabor.

Vsak ve, da so naši vrhovi polni razne embalaže in nesnage ter smo na vseh teh vrhovih imeli očiščevalno akcijo.. V času taborjenja smo zložili pri Erjavčevi koči 40 kub. metrov drv za zimo, pri Tičarjevem domu pa smo izprašili vse odeje ter za zavetišče pod Špičkom nažagali v gozdu nekaj drv, ki naj bi jih dobri planinci potem počasi znosili do Špičke. S temi akcijami smo hoteli vsaj deloma vzgojiti čut dolžnosti do društva, ki je omogočil s svojimi skromnimi sredstvi organizirati tabor.

Poleg pohodov, akcij in izletov iz opisanega dela, smo pripravili tudi predavanja: iz prve pomoči, prehrani, opremi in podobno je predaval Janez Ramuš, o vremenskih neprilikah (strela, megla, dež, sneg, sodra) ter o varstvu pred tem, o varovanju, vozlih, o transportnih sredstvih v letnem in zimskem času, o spravilu ponesrečenca z gore ter drugem varovanju, je predaval Stane Koblar, o varstvu narave, o flori in favni v naših gorah pa Anton Gluhar.

Vsa predavanja so bila zelo zanimiva in se v imenu vseh udeležencev, predavateljem tudi iskreno zahvaljujem. Vse priznanje za podporo izrekamo tudi naši GRS in pa AO. Posebno zahvalo pa zasluži naš stari alpinist Maks Medja za vso pomoč, kakor tudi naša pomočnika — alpinista Milan Fülle in Janez Stojan, ki sta nam bila ves čas taborenja na uslugo in sta nesebično pomagala.

Upamo, da smo letos s tem taborom dosegli naš namen in tudi izpolnili dolg, ki smo ga imeli do začrtanega programa, sprejetega na mladinskem občnem zboru lansko leto.

Stojan Vladimir

NOV BIVAK POD SRCEM

Jeseniški skalaši so bili pod vodstvom pokojnega »očeta bivakov« Karla Koreninija in padlega partizana Matevža Freliha pobudniki gradnje gorskih zavetišč po naših gorah. Gorniki, plezalci in alpinisti z Jesenic so zgradili štiri, poleg tega pa še brunarico na planini Zadnji Vogel. Za Jeseničani so zgradili svoj bivak tudi ljubljanski plezalci pod Skuto, Tržičani v severni steni Storžiča, Kranjčani v južni steni Kočne in Celjani pa pod Ojstrico. Vsem tem plezalcem in alpinistom so se pridružili tudi Kamničani in končno tudi plezalci in alpinisti iz Beograda, ki so postavili v Veliki Karlici, pod Savinim Kukom v Durmitorju spominski bivak Rastku Stojanoviču.

Vsem tem marljivim graditeljem gorskih zavetišč, ki so znatno omilili pereč in kritičen prenočitveni problem v osamljenih krnicah, zatrepih in okrešljih naših gora, so se leta 1972 pridružili tudi gorniki iz Martuljka. Pod severno steno Špika so zgradili svoj bivak, že pravo brunarico. Dolgoletno požrtvovalno delo je končno rodilo zaželjeni uspeh. Letos, 40 let po otvoritvi bivaka št. 1, ali Matevževega bivaka v Veliki Dnini pod severno steno Škrlatice, bodo plezalci in alpinisti iz PD in AO Martuljek v nedeljo, dne 14. septembra ob 10.30 na dan planincev slovesno izročili namenu nov bivak Pod Srcem. To bo velika delovna zmaga planincev, plezalcev in alpinistov iz Martuljka.

To bo istočasno tudi spomin na letos umrlega očeta bivakov Karla Koreninija.

Letošnji dan planincev bodo gorniki proslavili na notranjskem Snežniku, kjer bo zbor vseh slovenskih ljubiteljev in obiskovalcev gora, ki so letos v rekordnem številu (preko 1,500.000) obiskali Kamniške planine, Julijske Alpe in druge gore. Na žalost je bilo ob tem rekordnem obisku zabeleženih tudi rekordno število lažjih ali težjih nesreč in tudi 23 smrtnih, ki mečejo dokaj temno in žalostno luč na načrtno, preventivno vzgojo in šolanje preko 85.000 organiziranih gornikov. Letošnji dan planincev v nedeljo, 14. septembra ne bo praznik samo ljubiteljev in obiskovalcev gora, temveč tudi slovenskih železarjev, ki se bodo povzpeli na Triglav.

Košarka

JESENICE : LITIJA (člani) 77:66 (42:39)

Jesenice, 6. septembra, tekma 16. kola 1. SKL-B lige, gledalcev 300, sodila sta Oblak (Ljubljana) in Frelih (Medvode).

V tekmi z moštvom Litije so Jeseničani slavili svojo deseto prvenstveno zmago v tej sezoni. Moštvo Litije je trd nasprotnik, saj je edino moštvo, ki je v tem prvenstvu premagalo moštvo Bežigrada. Jeseničani so začeli zelo učinkovito in si že v začetku tekme priigrali prednost. Tako so že sredi prvega polčasa povedli z 28:15. Gostje iz Litije so proti koncu polčasa izkoristili nezbranost domačinov in zmanjšali razliko.

V začetku drugega polčasa so Jeseničani vodili z majhno prednostjo, ki pa so jo kmalu povečali in zanesljivo zmagali.

V naslednjih šestih kolih igrajo Jeseničani doma proti Kopru, Salonitu in Ljubljani ter gostujejo proti Marlesu, Zagorju in Konusu.

Nastopili so: Pirih P., Mihelič, Vauhnik 15, Mišič 2, Pirih D. 36, Šmid 10, Muharemovič 4, Bizjak 2, Vujačič 6, Janjič, Noč 2.

TRNOVO : JESENICE (mladinci) 71:65 (42:34)

Proti moštvu Trnova, ki je še edino neporaženo, so mladinci kljub porazu pokazali svojo najboljšo igro doslej. Domačini, ki so računali na izdatno zmago, so se morali zanjo zelo boriti, saj so Jeseničani vodili pet minut pred koncem z 62:57.

Nastopili so: Rizvanovič, Varl 2, Pivač 4, Matučec, Gorenc, Berginc 2, Pirih P. 18, Janjič 33, Oblak 6, Novak, Bizalj.

SAVSKO NASELJE : JESENICE (kadeti) 62:82 (34:46)

Kadeti so zopet zaigrali odlično in v gosteh dosegli svojo sedmo zmago. S tem so si zelo povečali možnost za uvrstitev na slovenski polfinale.

Nastopili so: Rizvanovič, Varl 7, Bizalj, Jelovčan, Gorenc 2, Berginc 9, Pivač 20, Smolej 6, Janjič 30, Matučec 8, Novak.

NI

RADOVLJICA : JESENICE (pionirji) 70:30 (35:10)

Jeseniški pionirji so gostovali v Radovljici, kjer so se srečali z vodilno ekipo gorenjske lige. Pionirji KK Jesenice so nudili slab odpor fizično mnogo močnejšim Radovljičanom, ki so slavili zasluženo zmago.

Koše za Jesenice so dosegli: Mlinarič 15, Rakovič 11, Mazini 2 in Klinar 2.

bef

PRIČETEK REDNE VADBE V TVD PARTIZAN JAVORNIK

TVD Partizan Javornik — Koroška Bela obvešča, da se je pričela redna vadba v ponedeljek, 8. septembra po istem razporedu kot je v pretekli sezoni